

Poziții/puncte de vedere, la solicitare sau din oficiu

**UNBR
9-ORG-2020
30.01.2020**

Către: domnul avocat Cătălin-Daniel Fenechiu, vicepreședinte UNBR

Stimate domnule vicepreședinte,

Potrivit voinței Comisiei Permanente, vă remitem *Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative*, împreună cu expunerea de motive, cu rugămintea de a întreprinde măsurile necesare pentru promovarea Proiectului de lege spre dezbateră și adoptare de către Parlamentul României, potrivit legii.

Cu deosebită considerație,

**PREȘEDINTE U.N.B.R.
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

Expunere de motive	
Secțiunea 1 Titlul proiectului de act normative	
Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.	
Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ	
1. Descrierea situației actuale	Prin Legea nr. 129/2019 s-a prevăzut că entitățile raportoare au obligația de a desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea prezentei legi, cu precizarea naturii și limitelor responsabilităților încredințate, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, exclusiv în format electronic, prin canalele puse la dispoziție de către acesta (art. 23 alin. (1)).

	<p>De la respectarea acestei obligații, sunt exceptate persoanelor fizice ce au calitatea de entitate raportoare, precum și entităților raportoare prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. i) din Lege (alte entități și persoane fizice care comercializează, în calitate de profesioniști, bunuri sau prestează servicii, în măsura în care efectuează tranzacții în numerar a căror limită minimă reprezintă echivalentul în lei a 10.000 euro, indiferent dacă tranzacția se execută printr-o singură operațiune sau prin mai multe operațiuni care au o legătură între ele).</p> <p>Rezultă că avocații nu sunt exceptați de la respectarea obligației sus menționate, ci doar entitățile expres prevăzute de Lege.</p> <p>De asemenea, art. 6 alin. (1) din Lege prevede că entitățile raportoare prevăzute la art. 5 sunt obligate să transmită un raport pentru tranzacții suspecte <u>exclusiv</u> Oficiului.</p>
2. Schimbări preconizate	<p>Legea nr. 129/2019 a transpus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 141 din 5 iunie 2015; - Directiva (UE) 2016/2.258 a Consiliului din 6 decembrie 2016 de modificare a Directivei 2011/16/UE în ceea ce privește accesul autorităților fiscale la informații privind combaterea spălării banilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 342 din 16 decembrie 2016. <p>În preambulul Directivei UE 2015/849, la punctul 39, se precizează: <i>„În cazul anumitor entități obligate, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a desemna un organism corespunzător de autoreglementare în calitate de autoritate care este informată în primă instanță în locul unității de informații financiare.</i></p> <p><i>În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, un sistem în care raportarea se face în primul rând către un organism de autoreglementare constituie o garanție importantă pentru a menține protecția drepturilor fundamentale în ceea ce privește obligațiile de raportare aplicabile avocaților. Statele membre ar trebui să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private (s.n.).</i></p>

În **Hotărârea CEDO în cauza Michaud împotriva Franței din 06.12.2012 (Cererea nr. 12323/11)**, par 129, Curtea a considerat că legea (franceză) a stabilit un filtru de protecție a secretului profesional: avocații nu comunică declarațiile direct la Autoritate, ci la președintelui Ordinului avocaților la Consiliul de Stat și Curtea de casație sau decanului baroului în care sunt înregistrați și astfel, secretul profesional nu este alterat, deoarece, secretul este împărtășit cu un profesionist supus nu doar aceluiași reguli deontologice, ci chiar ales de colegii săi pentru a le asigura respectarea. Conform legii franceze, destinatarii rapoartelor nu le transmit la Autoritate, dacă consideră că nu există suspiciune de spălare a banilor, sau în cazul în care reiese că avocatul în cauză a crezut în mod greșit că trebuia să transmită informațiile primite cu ocazia activităților excluse din domeniul de aplicare al obligației de raportare.

Din pasajul citat mai sus, corelat cu reglementarea internă (Legea nr. 51/1995), rezultă că, în cazul avocaților, care au propria autoritate (organism, conform Directivei) de reglementare (UNBR), raportarea tranzacțiilor ar trebui să se facă prin intermediul organismului de autoreglementare. Rațiunea acestei modalități de stabilire a raportării rezidă în scopul prevăzut în Directiva (UE) 2015/849, respectiv acela de a „menține protecția drepturilor fundamentale în ceea ce privește obligațiile de raportare aplicabile avocaților”.

Reglementarea anterioară (Legea nr. 656/2002) stabilea ca raportările avocaților să se efectueze la structurile de conducere ale profesiei.

Într-adevăr, potrivit Directivei (UE) 2015/849, statul este obligat „**să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private**”.

Prin urmare, se impune modificarea Legii nr. 129/2019, în sensul menționării că avocații sunt excluși de la obligația privind desemnarea persoanelor cu responsabilități în aplicarea Legii nr. 129/2019, iar în ceea ce privește obligația de raportare a avocaților această să fie îndeplinită prin intermediul UNBR (organismul de autoreglementare al profesiei de avocat), iar nu direct către ONPCSB, urmând ca, după analiza efectuată de către persoana responsabilă desemnată în cadrul UNBR, aceasta să decidă dacă, potrivit legii, se impune sau nu raportarea către ONPCSB.

În plus, prin aceste proiect se pun în aplicare prevederile Legii nr. 51/1995, dar și ale art. 34 alin. (5) din Legea nr. 129/2019, conform cărora avocații vor aduce la îndeplinire dispozițiile prevăzute de

	<i>prezenta lege, cu respectarea dispozițiilor prevăzute de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările ulterioare, privind păstrarea secretului profesional.</i>
3. Alte informații	Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Propunere de modificare a Legii nr. 129/2019

Art. 23 alin. (4) din Legea nr. 129/2019 va avea următorul cuprins: „*Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile persoanelor fizice ce au calitatea de entitate raportoare, avocaților, indiferent de forma de exercitare a profesiei, precum și entităților raportoare prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. i). În cazul avocaților, raportarea se face prin Uniunea Națională a Barourilor din România, care va desemna o persoană cu responsabilități în aplicarea prezentei legi*”.

Forma în vigoare:

„(1) Entitățile raportoare au obligația de a desemna una sau mai multe persoane care au responsabilități în aplicarea prezentei legi, cu precizarea naturii și limitelor responsabilităților încredințate, ale căror nume vor fi comunicate Oficiului, exclusiv în format electronic, prin canalele puse la dispoziție de către acesta.

(2) Instituțiile de credit și instituțiile financiare au obligația de a desemna un ofițer de conformitate la nivelul conducerii, care coordonează implementarea politicilor și procedurilor interne pentru aplicarea prezentei legi. În cazul rețelelor cooperatiste, în semnificația prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, ofițerul de conformitate poate fi desemnat la nivelul casei centrale pentru coordonarea implementării politicilor și procedurilor la nivelul întregii rețele.

(3) Persoanele desemnate conform prevederilor alin. (1) și (2) au acces direct și în timp util la datele și informațiile relevante, deținute de entitățile raportoare, necesare îndeplinirii obligațiilor prevăzute de prezenta lege.

(4) Dispozițiile alin. (1) nu sunt aplicabile persoanelor fizice ce au calitatea de entitate raportoare, precum și entităților raportoare prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. i).

(5) Având în vedere natura responsabilităților încredințate persoanelor prevăzute la alin. (1) și (2), autoritățile de supraveghere și control și entitățile raportoare au obligația de a crea mecanisme de protejare a acestora, inclusiv prin acordarea dreptului de a se adresa în nume propriu pentru a semnală autorităților statului încălcări de orice natură ale prezentei legi în cadrul entității raportoare, caz în care identitatea acestor persoane va fi protejată corespunzător.

(6) Mecanismele prevăzute la alin. (5) includ, după caz, cel puțin:

a) proceduri specifice pentru primirea rapoartelor privind încălcările de orice natură ale prezentei legi și luarea de măsuri ulterioare;

- b) o protecție corespunzătoare a angajaților sau a persoanelor aflate într-o poziție similară în cadrul entităților raportoare, care raportează încălcări de orice natură ale prezentei legi, comise în cadrul acestora;
- c) protecția adecvată a persoanelor prevăzute la alin. (1) și (2);
- d) protecția datelor cu caracter personal ale persoanei care raportează încălcarea de orice natură a prezentei legi, precum și ale persoanei fizice suspectate că este responsabilă de încălcare, în conformitate cu principiile stabilite în Regulamentul (UE) 2016/679;
- e) norme clare care să asigure faptul că este garantată confidențialitatea în toate cazurile în ceea ce privește identitatea persoanei care raportează încălcările de orice natură ale prezentei legi, comise în cadrul entității raportoare, cu excepția cazului în care divulgarea este impusă de alte prevederi legal”.

Fundamentare

Legea nr. 129/2019 a transpus:

- Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 141 din 5 iunie 2015; și

- Directiva (UE) 2016/2.258 a Consiliului din 6 decembrie 2016 de modificare a Directivei 2011/16/UE în ceea ce privește accesul autorităților fiscale la informații privind combaterea spălării banilor, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 342 din 16 decembrie 2016.

În preambulul Directivei UE 2015/849, la punctul 39, se precizează: *„În cazul anumitor entități obligate, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a desemna un organism corespunzător de autoreglementare în calitate de autoritate care este informată în primă instanță în locul unității de informații financiare. În conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, un sistem în care raportarea se face în primul rând către un organism de autoreglementare constituie o garanție importantă pentru a menține protecția drepturilor fundamentale în ceea ce privește obligațiile de raportare aplicabile avocaților. Statele membre ar trebui să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private (s.n.)”.*

Din pasajul citat mai sus, corelat cu reglementarea internă (Legea nr. 51/1995), rezultă că, în cazul avocaților, care au propria autoritate (organism, conform Directivei) de reglementare (UNBR), raportarea tranzacțiilor ar trebui să se facă prin intermediul organismului de autoreglementare. Rațiunea acestei modalități de stabilire a raportării rezidă în scopul prevăzut în Directiva (UE) 2015/849, respectiv acela de a „menține protecția drepturilor fundamentale în ceea ce privește obligațiile de raportare aplicabile avocaților”.

Reglementarea anterioară (Legea nr. 656/2002) stabilea ca raportările avocaților să se efectueze la structurile de conducere ale profesiei.

Într-adevăr, potrivit Directivei (UE) 2015/849, statul este obligat **„să furnizeze mijloacele și modalitatea de păstrare a secretului profesional și a confidențialității și de respectare a vieții private”**.

Prin urmare, se se impune modificarea Legii nr. 129/2019, în sensul menționării că avocații sunt excluși de la obligația privind desemnarea persoanelor cu responsabilități în aplicarea Legii nr. 129/2019, iar în ceea ce privește obliația de raportare a avocaților această să fie îndeplinită față de UNBR (organismul de autoreglementare al profesiei de avocat), iar nu direct către ONPCSB. Urmând ca, după analiza efectuată de către persoana responsabilă desemnată în cadrul UNBR, aceasta să decidă dacă, potrivit legii, se impune sau nu raportarea către ONPCSB.

24-AUT-2020/04.02.2020

Către,

Ministerul Justiției

În atenția domnului Cătălin-Marian PREDOIU, Ministrul Justiției

Stimate Doamne Ministru,

Urmare adresei dumneavoastră nr. 2/108518/2019 din 20.01.2020, vă comunicăm poziția Uniunii Naționale a Barourilor din România (U.N.B.R.), referitor la propunerile de modificare a OUG nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru.

Profesia de avocat apreciază că multe dintre propunerile înaintate de U.N.B.R. încă în anul 2016 se regăsesc în prezent în propunerile formulate de Ministerul Justiției. Acestea vor contribui la o mai bună așezare a taxelor judiciare de timbru și la eliminarea unor practici neunitare în aplicarea textelor relevante.

În ceea ce privește modificarea art.5 din O.U.G. nr.80/2013, propunerile reținute în raport sunt în sensul celor solicitate de profesia de avocat și contribuie la o relaxare firească a proceselor privind dezbateră succesoră și partajul.

În solicitările înaintate arătăm că reglementarea actuală a taxelor judiciare de timbru în materia cererilor privind partajul și a altor cereri în materie succesoră, aflate în strânsă legătură cu acestea sunt vădit prohibitive în privința accesului la justiție. Sunt nemulțumiri din partea justițiabililor relative la imposibilitatea de acces la justiție în cazul partajelor din cauza taxelor judiciare de timbru. Unii dintre justițiabili recurg la forme de substitut, precum partajul de folosință pentru că nu își permit luxul unui proces de partaj judiciar.

În prezent, nu există un echilibru proporțional între interesul urmărit de stat prin impunerea taxei judiciare de timbru și limitarea pe care o aduce dreptului de acces la justiție. Taxele judiciare de timbru supradimensionate, prevăzute în actuala reglementare sunt în contradicție cu calificarea partajului judiciar drept o cerere de complexitate redusă, dedusă competenței judecătorei, indiferent de valoarea masei partajabile [art.94 pct.(1) lit.j) și j ind.1) NCPC].

Apreciem că o sumă în cotă fixă este suficientă pentru cererea de partaj judiciar. De asemenea, nu se justifică timbrarea separată a cererilor pentru stabilirea calității de moștenitor, a masei partajabile deoarece acestea reprezintă operațiuni absolut necesare soluționării cererii de partaj. În ceea ce privește cererile de reducere a liberalităților și de raport al donațiilor este corectă calcularea unei taxe judiciare de timbru prin raportare la valoarea obiectului acestora, dar nu de 3%, așa cum prevede în prezent ordonanța, ci potrivit algoritmului prevăzut la art.3 alin.(1) pentru cererile evaluabile în bani.

Am observat că majoritatea chestiunilor sesizate au fost reținute și susținute de Ministerul Justiției.

Totuși, apreciem că partajul propriu-zis, dacă nu implică contestații, trebuie supus unei taxe judiciare de timbre în sumă fixă iar nu proporțional cu valoarea masei partajabile, așa cum a fost tradițional reglementată în Legea nr.146/1997, până la modificarea preluată ulterior în O.U.G.

nr.80/2013 precum și în legislația anterioară. Taxarea procentuală este asociată cu stingerea unui conflict. Or, în măsura în care nu există dispute cu privire la drepturi și bunuri, este suficientă o taxă în sumă fixă. În propunerile înaintate am arătat că în principiu, partajul propriu-zis ar trebui supus unei taxe forfetare, dublat de o normă potrivit căreia „*separat de această taxă, dacă părțile contestă bunurile de împărțit sau drepturile ori mărimea drepturilor coproprietarilor, taxa judiciară de timbru se datorează de titularul cererii la valoarea contestată.*”

De asemenea, vă aduc în atenție câteva dintre aspectele pe care U.N.B.R. le-a susținut în urma rezoluțiilor adoptate de organele reprezentative ale profesiei (Congres și Consiliu U.N.B.R.) în scopul facilitării accesului la justiție:

Art.9 lit. a) se modifică și va avea următorul cuprins:

„cereri de recuzare în materie civilă – pentru fiecare participant la proces – pentru care se solicită recuzarea – 20 lei;”

Au fost avute în vedere următoarele argumente:

Cererea de recuzare reprezintă un mijloc procedural firesc, aflat la dispoziția părții pentru a asigura imparțialitatea instanței de judecată. Taxa judiciară de timbru în cuantum de 100 lei pentru fiecare participant la proces este excesivă și îngreunează manifestarea liberă a dreptului de a contesta imparțialitatea instanței.

Se impune ca taxa judiciară să fie de 20 lei, așa cum se prevede pentru orice cerere neevaluabilă în bani.

Taxa în cuantum supradimensionat nu se justifică prin ideea de responsabilizare a petentului sau prin cea de descurajare a abuzului în această materie, este drept, sensibilă. În cazul în care partea abuzează de dreptul de a recuza judecătorul, există un mijloc sancționator, prin aplicarea amenzii prevăzute de art.187 alin.(1) pct.1 lit. b) NCPC.

Art.37 se modifică și va avea următorul cuprins:

„În cazul în care se micșorează valoarea pretențiilor formulate în acțiune sau în cerere, după ce a fost înregistrată, taxa judiciară de timbru se percepe ținându-se seama de reducerea ulterioară.”

Au fost avute în vedere următoarele argumente:

Regula clasică a păstrării taxei judiciare de timbru prin raportare la valoarea inițială a pretențiilor, fără a se ține cont de reducerea pretențiilor, este contrară principiului unei juste și proporționale așezări a sarcinii fiscale. De altfel, dispozițiile art.37 contravin spiritului general al reglementării, reflectat și în art.34, conform căruia timbrarea parțială conduce, atunci când este posibil, la anularea parțială a cererii iar nu la una totală.

Art.45 alin. (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. e) se restituie jumătate din taxa plătită, iar în cazul prevăzut la alin. (1) lit. f) taxa se restituie proporțional cu admiterea contestației. În cazul prevăzut la alin. (1) lit. h) se restituie jumătate din taxa plătită, indiferent de modalitatea în care a fost soluționat procesul, după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. În cazul prevăzut la alin.(1) lit. d)

se restituie taxa judiciară de timbru care excedează sumei de 100 lei. În cazul prevăzut la alin. (1) lit. i1) se restituie 25% din taxa plătită. În celelalte cazuri taxa se restituie integral.”

Au fost avute în vedere următoarele argumente:

În cazul în care cererea este anulată pentru motive de formă, conform art. 200 NCPC, este injustă păstrarea chiar și a 50% din taxa judiciară de timbru. În aceste cazuri, instanța nu analizează cererea în fond, nu recurge la o procedură contradictorie și nu intră nici măcar etapa cercetării procesului. În plus, reclamantul, de cele mai multe ori, va reintroduce cererea, cu respectarea formelor prescrise de lege, dar va trebui să suporte o nouă taxa judiciară de timbru. Apreciem că un just echilibru între interesele sistemului judiciar și dreptul de acces la justiție ar conduce la ideea că în aceste cazuri, în care cauza se oprește încă înainte de primul termen, pe baza unor aspecte ce țin de formalitatea cererii, taxa judiciară de timbru ar trebui restituită, fiind reținută numai o sumă fixă, pe care o apreciem ca fiind de 100 lei.

După art. 47 se introduce art. 47 ind.1, cu următorul cuprins:

„(1) O cotă de 75% din sumele provenind din impozitele încasate din onorariile avocaților va fi folosită pentru finanțarea sistemului de ajutor public judiciar și a sistemului de asistență juridică, pentru suportarea cheltuielilor reclamate de organizarea și funcționarea asistenței judiciare și pentru pregătirea profesională continuă a avocaților care asigură asistența judiciară și serviciile de curatelă judiciară. Ministerul Justiției, Consiliul Superior al Magistraturii și Uniunea Națională a Barourilor din România vor stabili anual modalitatea concretă de utilizare a sumelor.

(2) Ministerul Finanțelor va comunica lunar Uniunii Naționale a Barourilor din România sumele virate în contul prevăzut la art. 47 din impozitul pe veniturile realizate din activitățile desfășurate de avocați”.

Au fost avute în vedere următoarele argumente:

Serviciile de asistență judiciară reprezintă un factor de interes public. Statul, ca și garant al serviciului public al justiției, este responsabil și de calitatea funcției apărării, mai ales în acele situații în care persoanele apelează la ajutorul public judiciar și asistența judiciară. Prin funcționalitatea acestor servicii, sistemul judiciar devine unul mai echitabil pentru justițiabil. Ajutorul public judiciar și asistența judiciară reclamă fonduri. Creșterea fondurilor pentru asistența judiciară reprezintă o garanție a dreptului la apărare pentru persoanele aflate în situații economice care nu le conferă posibilitatea de a accede la o apărare calificată. Creșterea fondurilor în această materie poate fi susținută prin identificarea de resurse în chiar interiorul spațiului profesional interesat în buna funcționare a funcției apărării.

O asistență judiciară performantă presupune avocați bine pregătiți în domeniile acesteia. Acești avocați îndeplinesc un serviciu de interes public. Prin urmare, este firesc ca pregătirea profesională continuă a acestora, în domeniile asistenței judiciare și serviciilor de curatelă judiciară, să fie susținută parțial și din fonduri publice, iar cea mai corectă identificare a acestora se găsește în chiar impozitul pe veniturile realizate din activitățile desfășurate de avocați.

În numele Corpului profesional al avocaților, vă adresăm sincere mulțumiri pentru colaborare. Vă rugăm să primiți, stimate Domnule Ministru, asigurarea întregii noastre stime.

Av. dr. Traian C. Briciu

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

Către

Consiliul Superior al Magistraturii

În atenția doamnei Judecător Nicoleta-Margareta ȚÎNȚ

Președintele Consiliului Superior al Magistraturii

Stimată Doamnă Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de supunerea spre consultare publică de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) a Proiectului de completare a Regulamentului de ordine interioară al parchetelor, aprobat prin Hotărârea Secției pentru procurori nr. 947/2019, care are în vedere introducerea Titlului IX¹ „Reguli de desfășurare a activității în situații excepționale”.

UNBR a comunicat proiectul membrilor Consiliului UNBR și barourilor pentru a fi în măsură să formuleze puncte de vedere. În urma procedurii de consultare desfășurate la nivelul UNBR, s-au desprins următoarele puncte de vedere pe care le înaintăm :

1. S-ar impune **definirea sintagmei „situații excepționale”**; în caz contrar aplicarea normei respective va fi rezultatul unei aprecieri subiective în ceea ce privește o situație de fapt ca fiind una excepțională.

Mai ales în ce privește situația reglementată de prevederile art. 204², o astfel de reglementare ar putea avea drept consecință încălcarea accesului la justiție și implicit a dreptului la apărare, deoarece este lipsită de previzibilitate și poate fi generatoare de abuzuri datorată lipsei de reglementare. Nu sunt stabilite criteriile pentru a determina starea excepțională și nici perioada pentru care se poate dispune suspendarea.

Se apreciază că sintagma „situații excepționale” poate fi reprezentată de situațiile ce rezultă ca urmare a unei stări de asediu, stări de urgență sau a unei stări de alertă, declarate în condițiile prevăzute de lege.

2. Ar trebui ca **CSM să nu lase în totalitate la dispoziția organelor de la nivel local stabilirea programului de lucru, ci să stabilească anumite linii directoare**, fapt care este determinat de necesitatea de a asigura coerența și predictibilitatea măsurilor la nivelul întregii țări. Trebuie luat în calcul și faptul că și în perioada anterioară declarării stării de urgență și alertă, programul era stabilit câte 2 ore în 2 zile pe săptămână, ceea ce determina nemulțumirile întregului corp profesional.

3. Ar fi necesară o **distincție în ceea ce privește tratamentul aplicat publicului și tratamentul aplicat avocatului** în relația cu unitățile de Parchet ca urmare a unor situații excepționale ce urmează a fi definite, potrivit mențiunilor de mai sus.

Proiectul se referă NUMAI la activitatea ”compartimentelor de relații cu publicul” și la ”audiențe”, iar relația avocatului cu parchetele nu se încadrează în aceste categorii, avocatul fiind un participant INSTITUȚIONAL la procesul penal, care nu poate fi încadrat în categoria ”public”. De aceea, se impun norme speciale de acces în vederea realizării obligațiilor lor legale care implică relaționări INSTITUȚIONALE cu procurorii ori ceilalți angajați ai parchetelor.

În acest sens, se propune luarea în considerare a introducerii unui nou articol, în speță art. 204³, intitulat „Accesul avocaților”, ce ar putea avea următorul conținut:

„În situații excepționale, programul de primire în audiență și accesul avocaților la compartimentele de relații cu publicul va fi stabilit printr-un protocol încheiat între unitatea de Parchet și Baroul din județul în care își are sediul Parchetul respectiv. Pentru unitățile de Parchet cu sediul în București protocolul se va încheia cu Baroul București.”

Indiferent de soluțiile care se vor adopta, aprecierea avocatului ca un partener al justiției nu este compatibilă cu includerea acestuia în categoria largă a ”publicului”. Soluțiile trebuie adoptate spre binele tuturor participanților la proces și al funcționării corecte a sistemului de justiție în general și să fie de natură să confere certitudine în ceea ce privește prezentarea avocaților și a justițiabililor la proces în paralel cu eficiența măsurilor de combatere a infecției cu Coronavirus prin evitarea supraaglomerării în incinta parchetelor.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

Către

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

Stimate domnule ministru,

Prin adresa nr. 2/49074/29.06.2020, înregistrată la Uniunea Națională a Barourilor din Romania (U.N.B.R.) sub nr.189–AUT– 30.06.2020, Ministerul Justiției a înaintat rugămintea de a transmite un punct de vedere cu privire la soluțiile legislative incluse în propunerea legislativă privind modificarea și completarea unor acte normative (Bp 338/2020).

În urma analizării proiectului de act normativ, avizului favorabil al Consiliului Legislativ și punctului de vedere al Uniunii Naționale a Notarilor Publici din Romania (U.N.N.P.R.), Comisia Permanentă a U.N.B.R. apreciază că, luând în considerare unele precizări expuse în continuare, soluția legislativă propusă este în acord cu prevederile Legii nr. 51/1995 și corespunde unei nevoi reale de reducere a formalismului excesiv în privința unor operațiuni juridice, contribuind la fluidizarea circuitului unor acte juridice, fără a se pune în vreun fel în pericol siguranța circuitului civil și protecția drepturilor patrimoniale sau nepatrimoniale.

Așa cum rezultă și din expunerea de motive, scopul general al propunerii legislative este acela de a identifica alternative viabile pentru satisfacerea intereselor persoanelor fizice și juridice prin reducerea formalismului în cazul unor categorii de acte, fără însă a pune în pericol securitatea circuitului juridic civil.

În acest scop o serie de declarații pentru care, în prezent, legea solicită condiția *ad validitatem* a actului autentic notarial ar putea îmbrăca și forma actului „certificat” de avocat.

Încă de la bun început trebuie menționat că impunerea unei condiții *ad validitatem*, precum autentificarea, reprezintă, în mod tradițional, o excepție ce ar trebui aplicată în cazul unor acte de o însemnătate deosebită. Regula o constituie actele sub semnătură privată. În prezent, apreciem că legislația noastră cunoaște un exces al solicitării imperative a formei autentice pentru o serie de acte a căror natură uzuală le recomandă un formalism plasat mai curând în sfera probatorie. Actul sub semnătură privată atestat de avocat reprezintă sub aspect *ad probationem* o exigență suficientă care îmbină reducerea formalismului cu siguranța circuitului juridic civil și protecția drepturilor patrimoniale și nepatrimoniale.

O problemă de principiu, reflectată și în avizul favorabil al Consiliului Legislativ, este reprezentată de identificarea exactă a noțiunii juridice de „certificare” a actului/declarației. În opinia noastră, terminologia folosită în propunerea legislativă trebuie compatibilizată cu cea specifică profesiei de avocat. Potrivit art. 3 alin.1 lit. c) și d) din această lege avocatul „atestă” *identitatea părților*,

a conținutului și a datei actelor încheiate. Noțiunea juridică de „*atestare*”, așa cum vom arăta în continuare, corespunde activității la care face referire proiectul de lege.

Conținutul noțiunii de „*atestare*” nu exclude, ci dimpotrivă, include și *semnatura* părților. Din moment ce avocatul atestă conținutul actului, iar actul juridic cuprinde în mod obligatoriu și semnătura părții, nu există niciun motiv pentru a considera că activitatea de atestare nu are în vedere și verificarea faptului că părțile a căror identitate a fost atestată sunt cele care au semnat respectivul act. De altfel, această logică transpare și din coroborarea dispozițiilor art. 3 lit. c) și d) din Legea nr. 51/1995 cu cele ale art. 92 alin.1 din Statutul profesiei de avocat, care fac referire în mod expres la exprimarea *consimțământului părților* („*Un act juridic semnat în fața avocatului, care poartă o încheiere, o rezoluție, o ștampilă sau un alt mijloc verificabil de atestare a identității părților, a conținutului și a datei actului, în baza consimțământului exprimat de părți, poate fi prezentat notarului spre autentificare*”). Prin urmare, nu există argumente solide pentru a se considera că sfera „*atestării*” efectuate de avocat nu ar cuprinde și aplicarea semnăturii părților identificate. Diferențele față de formulările existente în Legea nr. 36/1995 (în forma republicată) sau art. 269 alin.1 teza I C. proc. civ., care se referă în mod expres la „*exteriorizarea consimțământului*” sunt în directă legătură exclusiv cu forța probantă („*până la înscrierea în fals*”) specifică actelor autentice.

O altă problemă de principiu este compatibilitatea funcțională a avocatului cu recunoașterea în privința acestuia a dreptului de „*atestare*” în cazul unor declarații de tipul celor la care se referă propunerea legislativă. Din acest punct de vedere, soluția legislativă nu reprezintă o noutate deoarece, încă anterior, avocatul putea „*atesta*” *identitatea părților, a conținutului și a datei actelor încheiate*. Faptul că se propune extinderea sferei actelor ce pot fi atestate de avocat prin diminuarea sferei în care forma autentică este solicitată cu titlu *ad validitatem*, nu aduce o schimbare structurală la nivelul competențelor funcționale ale avocatului. Aici trebuie operată o distincție esențială între atribuțiile avocatului de a asigura asistența și reprezentarea juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, precum și cea de a oferi consultații juridice și cele privind atestarea anumitor acte sau declarații. În cazul asistenței sau reprezentării juridice în zona judiciară, în virtutea lui *ius pledandi*, avocatul se manifestă în mod creativ conceptual și în mod firesc, în susținerea intereselor legitime ale persoanei fizice sau juridice. Poziția sa este subiectivă, cu rezerva profesionistului. Aceeași caracteristică care se păstrează și atunci când avocatul oferă sfaturi juridice conforme cu legea. Cu totul diferită este situația în cazul „*atestării*” identității părților, conținutului și datei actelor. În această activitate avocatul nu se manifestă în mod subiectiv pentru ca nu se afla în fața unei „*dispute*” care să aibă materie contencioasă, fie și în forma latentă. Ar fi hilar și în mod cert, disprețuitor pentru profesia de avocat, a pleca de la ipoteza ca profesionistul avocat ar putea distorsiona aspecte precum identitatea părților, conținutul actului (incluzând aici și semnătura) ori data acestuia. Aceste activități nu au conținut creativ. Ele au la bază numai o cerință de probitate profesională și corectitudine. Or, din ansamblul legislației române și europene rezultă că profesia de avocat beneficiază de aprecierea și încrederea care să susțină atestarea unor acte sau declarații precum cele din propunerea legislativă.

Distincția între poziția avocatului în cadrul atribuțiilor de asistență judiciară și de consultanță juridică, pe de o parte și cea de „atestare”, pe de alta parte, este clar reflectată în legislația actuală. Activitatea de *ius pledandi* sau de consultanță este însoțită de garanții care asigură caracterul creativ, inovativ și subiectiv al prestațiilor avocatului. Ca un corolar al dreptului constituțional la apărare, în aceste cazuri, avocatul este protejat de dispoziții precum cele cuprinse în art. 38 alin.3 și 5 din Legea nr. 51/1995 (*Avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris, în forma adecvată și cu respectarea prevederilor alin. (2), în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție și nici dacă sunt în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză ori pentru susținerile făcute în cadrul consultațiilor verbale sau consultațiilor scrise acordate clienților, dacă ele sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională; nu constituie abatere disciplinară și nici nu pot atrage alte forme de răspundere juridică a avocatului opiniile juridice ale acestuia, exercitarea drepturilor, îndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege și folosirea mijloacelor legale pentru pregătirea și realizarea efectivă a apărării libertăților, drepturilor și intereselor legitime ale clienților săi*). În mod diferit, atunci când se recunoaște avocatului o incursiune profesională în afara sferei lui clasice a activității de asistență/reprezentare sau consultanță juridică, legea operează o schimbare a raportării la libertatea de exprimare și opinie a avocatului, prevăzând că avocații nu pot fi asimilați funcționarilor publici „*cu excepția situațiilor în care atestă identitatea părților, a conținutului sau datei unui act*”. În realitate, argumentul *a contrario* aplicat în interpretarea acestui text legal, dacă este raportat la art. 269 C. proc. civ. („*înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, în forma și condițiile stabilite de lege*”), este de natură să confere avocatului inclusiv vocația autentificării unor acte juridice, dacă legea ar stabili în concret o asemenea atribuție. Sub acest aspect sunt elocvente prevederile art. 43 alin. 2 din Legea nr. 51/1995 care asimilează în tot actele privind legitimarea avocatului în raporturile cu terții regimului actelor autentice („*Actele întocmite de avocat pentru ținerea evidențelor profesionale cerute de lege, precum și pentru legitimarea față de terți a calității de reprezentant au forță probantă deplină până la înscrierea în fals*”). Se poate observa că actele juridice la care se referă proiectul de lege nu sunt atașate unei sfere de natură contencioasă și nici nu vizează aspecte care să aibă potențial de dispută. Este vorba de declarații care nu implică un drept de apreciere, intervenția avocatului fiind necesară pentru a conferi credibilitate elementelor esențiale ale actului. Față de aceste argumente, orice teză care se sprijină pe ideea ca avocatul nu ar prezenta „*garanții de imparțialitate*” pentru a atesta acte de genul celor ce fac obiectul propunerii legislative, este fundamental greșită și străină de sfera de aplicare a proiectului de lege.

Propunerea legislativă este de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului, în beneficiul persoanelor fizice și juridice, care dobândesc o opțiune în legătură cu îndeplinirea unor formalități necesare potrivit diferitelor legi speciale. Se conferă un plus de suplețe în îndeplinirea formalităților impuse de lege, fapt ce contribuie deopotrivă la fluidizarea circuitului civil, fără a se pune în vreun fel în pericol securitatea acestuia. Este absolut normal și în beneficiul persoanelor fizice și juridice ca avocatul să poată oferi servicii integrate atunci când,

în cadrul reprezentării intereselor acestora, legea solicită anumite „declarații” în legătură cu care, așa cum am arătat, nu există potențial de interpretare și abordări subiective.

Sub un alt aspect, menționăm că „atestarea” actelor de către avocat beneficiază de un regim juridic legal și statutar care asigură că încrederea acordată profesiei de avocat în legătură cu această activitate este concordantă cu imperativul siguranței circuitului civil și cu cel al protecției drepturilor patrimoniale și nepatrimoniale ale persoanelor fizice și juridice. Prin modificarea intervenită în anul 2017 (Legea nr. 25/2017) în legislația profesiei de avocat a fost reglementat *Registrul electronic al actelor întocmite de avocați*. Există *Regulamentul de organizare și funcționare a registrului*, aprobat de Consiliul U.N.B.R., care detaliază procedurile de înscriere în registru și de consultare de către persoanele interesate a conținutului registrului. Aceste realități legislative, cumulate cu experiența dobândită de corpul profesional al avocaților în această perioadă în planul utilizării registrelor profesionale sunt de natură să înlăture ca fiind lipsite de suport legal și practic, susținerile care asociază flexibilizarea formalităților privind regimul declarațiilor unei pretinse puneri în pericol a siguranței circuitului juridic civil.

Respingem categoric teza conform căreia numai sistemul răspunderii notarilor publici ar reprezenta garanția corectitudinii în planul actelor de tipul celor care fac obiectul propunerii legislative. Avocații răspund atât disciplinar dar și civil în condițiile răspunderii civile delictuale de drept comun pentru faptele săvârșite cu încălcarea Legii nr. 51/1995 cauzatoare de prejudicii.

În acest sens este și Decizia nr. 45/1995 a Curții Constituționale a României (publicată în M. Of. Partea I, nr.90 din 12 mai 1995).

În ceea ce privește rezervele față de posibilitatea ca unele acte prevăzute la art. IV și V din proiectul de lege să poată fi atestate de avocat deoarece ar avea ca obiect exercițiul dreptului de proprietate asupra unor imobile, aspect care ar impune condiția *ad validitatem* a înscrisului autentic, acestea sunt incorecte. Actele care fac obiectul propunerii legislative nu sunt translativ de proprietate. Prin urmare, este opțiunea legiuitorului ca pentru unele acte care nu reprezintă acte translativ sau constitutive de proprietate să se acorde posibilitatea încheierii lor sub semnătura privată, credința față de terți fiind asigurată de atestarea dată de avocat. Cu titlu de exemplu, *declarația privind lipsa litigiilor necesară pentru obținerea certificatului de urbanism, declarația pentru încheierea contractelor de utilități, declarația vânzătorului referitoare la inexistența unor acțiuni în revendicare* nu implică cu nimic regimul proprietății și este realmente de neînțeles care ar fi motivul pentru care avocatul, în exercițiul atribuțiilor sale de reprezentare/asistare a clientului să fie obligat să apeleze la servicii externe.

Trimiterea la Hotărârea CJUE pronunțată în cauza 342/15 nu este relevantă prin raportare la obiectul propunerii legislative. Hotărârea vizează exclusiv actele de constituire sau de transfer al dreptului de proprietate: *“Articolul 56 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă notarilor autentificarea semnăturilor aplicate pe documentele necesare în vederea constituirii sau a transferului de drepturi reale imobiliare și exclude, ca urmare a acestui fapt, posibilitatea*

recunoașterii în statul membru menționat a unei asemenea autentificări, efectuată de un avocat în conformitate cu dreptul său național, stabilit în alt stat membru.

În privința posibilității atestării de către avocat a acordului/declarației părintelui prin care se permite minorului călătoria în afara țării însoțit de celălalt părinte sau de un alt adult, acesta reprezintă o flexibilizare compatibilă cu reglementările europene. Regulamentul Bruxelles II (care recunoaște actelor autentice același regim juridic cu hotărârile judecătorești în ceea ce privește recunoașterea și executarea) nu are ca obiect de reglementare forma actului prin care părinții își dau acordul pentru călătoria minorului în străinătate.

În privința modificării art. 16 alin 1 din O.G. nr. 26/2000, aceasta nu contravine dispozițiilor Codului civil. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 26/2000 fundația testamentară poate fi înființată printr-un act pentru cauză de moarte, adică printr-un testament, care, potrivit art. 1041 și 1043 C. civ., poate fi olograf sau autentic.

Față de acestea, apreciem că propunerile legislative sunt în acord cu regulile constituționale, compatibile cu legislația profesiei de avocat și de natura să contribuie la eficientizarea activității avocaților, în beneficiul drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice.

Totodată, menționăm că, pentru rigoare terminologică, s-ar impune înlocuirea noțiunii de **„certificare”** cu cea de **„atestare”** și înlocuirea noțiunii de **„procură avocațială”** cu cea de **„împuternicire avocațială”** sau atunci când reprezentantul nu este avocat, cu cea de **„procură sub semnătură privată atestată de avocat”**.

Vă mulțumim pentru colaborare!

**Comisia Permanenta a U.N.B.R., prin
Președintele U.N.B.R.
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

**Către: Comisia pentru drepturile omului, culte și problemele minorităților
naționale din Camera Deputaților
Domnului Președinte Iusein IBRAM**

Stimate domnule Președinte,

Vă informăm că, anterior solicitării dumneavoastră, prin adresa nr. 2/49074/29.06.2020, înregistrată la Uniunea Națională a Barourilor din Romania (U.N.B.R.) sub nr.189-AUT-30.06.2020, Ministerul Justiției a înaintat rugămintea de a transmite un punct de vedere cu privire la soluțiile legislative incluse în propunerea legislativă privind modificarea și completarea unor acte normative (Bp 338/2020).

U.N.B.R. a emis deja un punct de vedere ca răspuns la adresa sus menționată, care a fost comunicat atât ministerului justiției, cât și Comisei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări din Senatul României, pe care îl reiterăm prin prezenta.

În urma analizării proiectului de act normativ, avizului favorabil al Consiliului Legislativ și punctului de vedere al Uniunii Naționale a Notarilor Publici din Romania (U.N.N.P.R.), Comisia Permanentă a U.N.B.R. apreciază că, luând în considerare unele precizări expuse în continuare, soluția legislativă propusă este în acord cu prevederile Legii nr. 51/1995 și corespunde unei nevoi reale de reducere a formalismului excesiv în privința unor operațiuni juridice, contribuind la fluidizarea circuitului unor acte juridice, fără a se pune în vreun fel în pericol siguranța circuitului civil și protecția drepturilor patrimoniale sau nepatrimoniale.

Așa cum rezultă și din expunerea de motive, scopul general al propunerii legislative este acela de a identifica alternative viabile pentru satisfacerea intereselor persoanelor fizice și juridice prin reducerea formalismului în cazul unor categorii de acte, fără însă a pune în pericol securitatea circuitului juridic civil.

În acest scop o serie de declarații pentru care, în prezent, legea solicită condiția *ad validitatem* a actului autentic notarial ar putea îmbrăca și forma actului „certificat” de avocat.

Încă de la bun început trebuie menționat că impunerea unei condiții *ad validitatem*, precum autentificarea, reprezintă, în mod tradițional, o excepție ce ar trebui aplicată în cazul unor acte de o însemnătate deosebită. Regula o constituie actele sub semnătură privată. În prezent, apreciem că legislația noastră cunoaște un exces al solicitării imperative a formei autentice pentru o serie de acte a căror natura uzuală le recomandă un formalism plasat mai curând în sfera probatorie. Actul sub semnătură privată atestat de avocat reprezintă sub aspect *ad probationem* o exigență suficientă care îmbină reducerea formalismului cu siguranța circuitului juridic civil și protecția drepturilor patrimoniale și nepatrimoniale.

O problemă de principiu, reflectată și în avizul favorabil al Consiliului Legislativ, este reprezentată de identificarea exactă a noțiunii juridice de „certificare” a actului/declarației. În opinia noastră, terminologia folosită în propunerea legislativă trebuie compatibilizată cu cea specifică profesiei de avocat. Potrivit art. 3 alin.1 lit. c) și d) din această lege avocatul „atestă” *identitatea părților, a conținutului și a datei actelor încheiate*. Noțiunea juridică de „atestare”, așa cum vom arăta în continuare, corespunde activității la care face referire proiectul de lege.

Conținutul noțiunii de „atestare” nu exclude, ci dimpotrivă, include și *semnatura* părților. Din moment ce avocatul atestă conținutul actului, iar actul juridic cuprinde în mod obligatoriu și semnătura părții, nu există niciun motiv pentru a considera că activitatea de atestare nu are în vedere și verificarea faptului că părțile a căror identitate a fost atestată sunt cele care au semnat respectivul act. De altfel, această logică transpare și din coroborarea dispozițiilor art. 3 lit. c) și d) din Legea nr. 51/1995 cu cele ale art. 92 alin.1 din Statutul profesiei de avocat, care fac referire în mod expres la exprimarea *consimțământului părților* („*Un act juridic semnat în fața avocatului, care poartă o încheiere, o rezoluție, o stampilă sau un alt mijloc verificabil de atestare a identității părților, a conținutului și a datei actului, în baza consimțământului exprimat de părți, poate fi prezentat notarului spre autentificare*”). Prin urmare, nu există argumente solide pentru a se considera că sfera „atestării” efectuate de avocat nu ar cuprinde și aplicarea semnăturii părților identificate. Diferențele față de formulările existente în Legea nr. 36/1995 (în forma republicată) sau art. 269 alin.1 teza I C. proc. civ., care se referă în mod expres la „exteriorizarea consimțământului” sunt în directă legătură exclusiv cu forța probantă („*până la înscrierea în fals*”) specifică actelor autentice.

O altă problemă de principiu este compatibilitatea funcțională a avocatului cu recunoașterea în privința acestuia a dreptului de „atestare” în cazul unor declarații de tipul celor la care se referă propunerea legislativă. Din acest punct de vedere, soluția legislativă nu reprezintă o noutate deoarece, încă anterior, avocatul putea „atesta” *identitatea părților, a conținutului și a datei actelor încheiate*. Faptul că se propune extinderea sferei actelor ce pot fi atestate de avocat prin diminuarea sferei în care forma autentică este solicitată cu titlu *ad validitatem*, nu aduce o schimbare structurală la nivelul competențelor funcționale ale avocatului. Aici trebuie operată o distincție esențială între atribuțiile avocatului de a asigura asistența și reprezentarea juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, precum și cea de a oferi consultații juridice și cele privind atestarea anumitor acte sau declarații. În cazul asistenței sau reprezentării juridice în zona judiciară, în virtutea lui *ius pledandi*, avocatul se manifestă în mod creativ conceptual și în mod firesc, în susținerea intereselor legitime ale persoanei fizice sau juridice. Poziția sa este subiectivă, cu rezerva profesionistului. Aceeași caracteristică care se păstrează și atunci când avocatul oferă sfaturi juridice conforme cu legea. Cu totul diferită este situația în cazul „atestării” identității părților, conținutului și datei actelor. În această activitate avocatul nu se manifestă în mod subiectiv pentru ca nu se afla în fața unei „dispute” care să aibă materie contencioasă, fie și în forma latentă. Ar fi hilar și în mod cert, disprețuitor pentru profesia de avocat, a pleca de la ipoteza ca profesionistul avocat ar putea distorsiona aspecte precum identitatea părților, conținutul actului (incluzând aici și semnătura) ori data acestuia. Aceste activități nu au conținut creativ. Ele au la

bază numai o cerință de probitate profesională și corectitudine. Or, din ansamblul legislației române și europene rezultă că profesia de avocat beneficiază de aprecierea și încrederea care să susțină atestarea unor acte sau declarații precum cele din propunerea legislativă.

Distincția între poziția avocatului în cadrul atribuțiilor de asistență judiciară și de consultanță juridică, pe de o parte și cea de „atastare”, pe de alta parte, este clar reflectată în legislația actuală. Activitatea de *ius pledandi* sau de consultanță este însoțită de garanții care asigură caracterul creativ, inovativ și subiectiv al prestațiilor avocatului. Ca un corolar al dreptului constituțional la apărare, în aceste cazuri, avocatul este protejat de dispoziții precum cele cuprinse în art. 38 alin.3 și 5 din Legea nr. 51/1995 (*Avocatul nu răspunde penal pentru susținerile făcute oral sau în scris, în forma adecvată și cu respectarea prevederilor alin. (2), în fața instanțelor de judecată, a organelor de urmărire penală sau a altor organe administrative de jurisdicție și nici dacă sunt în legătură cu consultațiile oferite justițiabililor ori cu formularea apărării în acea cauză ori pentru susținerile făcute în cadrul consultațiilor verbale sau consultațiilor scrise acordate clienților, dacă ele sunt făcute cu respectarea normelor de deontologie profesională; nu constituie abatere disciplinară și nici nu pot atrage alte forme de răspundere juridică a avocatului opiniile juridice ale acestuia, exercitarea drepturilor, îndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege și folosirea mijloacelor legale pentru pregătirea și realizarea efectivă a apărării libertăților, drepturilor și intereselor legitime ale clienților săi*). În mod diferit, atunci când se recunoaște avocatului o incursiune profesională în afara sferei lui clasice a activității de asistență/reprezentare sau consultanță juridică, legea operează o schimbare a raportării la libertatea de exprimare și opinie a avocatului, prevăzând că avocații nu pot fi asimilați funcționarilor publici „cu excepția situațiilor în care atestă identitatea părților, a conținutului sau datei unui act”. În realitate, argumentul *a contrario* aplicat în interpretarea acestui text legal, dacă este raportat la art. 269 C. proc. civ. („înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, în forma și condițiile stabilite de lege”), este de natură să confere avocatului inclusiv vocația autentificării unor acte juridice, dacă legea ar stabili în concret o asemenea atribuție. Sub acest aspect sunt elocvente prevederile art. 43 alin. 2 din Legea nr. 51/1995 care asimilează în tot actele privind legitimarea avocatului în raporturile cu terții regimului actelor autentice („Actele întocmite de avocat pentru ținerea evidențelor profesionale cerute de lege, precum și pentru legitimarea față de terți a calității de reprezentant au forță probantă deplină până la înscrierea în fals”). Se poate observa că actele juridice la care se referă proiectul de lege nu sunt atașate unei sfere de natură contencioasă și nici nu vizează aspecte care să aibă potențial de dispută. Este vorba de declarații care nu implică un drept de apreciere, intervenția avocatului fiind necesară pentru a conferi credibilitate elementelor esențiale ale actului. Față de aceste argumente, orice teză care se sprijină pe ideea ca avocatul nu ar prezenta „garanții de imparțialitate” pentru a atesta acte de genul celor ce fac obiectul propunerii legislative, este fundamental greșită și străină de sfera de aplicare a proiectului de lege.

Propunerea legislativă este de natură să îmbunătățească activitatea profesională a avocatului, în beneficiul persoanelor fizice și juridice, care dobândesc o opțiune în legătură cu îndeplinirea unor formalități necesare potrivit diferitelor legi speciale. Se conferă un plus de suplețe în

îndeplinirea formalităților impuse de lege, fapt ce contribuie deopotrivă la fluidizarea circuitului civil, fără a se pune în vreun fel în pericol securitatea acestuia. Este absolut normal și în beneficiul persoanelor fizice și juridice ca avocatul să poată oferi servicii integrate atunci când, în cadrul reprezentării intereselor acestora, legea solicită anumite „declarații” în legătură cu care, așa cum am arătat, nu există potențial de interpretare și abordări subiective.

Sub un alt aspect, menționăm că „atestarea” actelor de către avocat beneficiază de un regim juridic legal și statutar care asigură că încrederea acordată profesiei de avocat în legătură cu această activitate este concordantă cu imperativul siguranței circuitului civil și cu cel al protecției drepturilor patrimoniale și nepatrimoniale ale persoanelor fizice și juridice. Prin modificarea intervenită în anul 2017 (Legea nr. 25/2017) în legislația profesiei de avocat a fost reglementat *Registrul electronic al actelor întocmite de avocați*. Există *Regulamentul de organizare și funcționare a registrului*, aprobat de Consiliul U.N.B.R., care detaliază procedurile de înscriere în registru și de consultare de către persoanele interesate a conținutului registrului. Aceste realități legislative, cumulate cu experiența dobândită de corpul profesional al avocaților în această perioadă în planul utilizării registrelor profesionale sunt de natură să înlăture ca fiind lipsite de suport legal și practic, susținerile care asociază flexibilizarea formalităților privind regimul declarațiilor unei pretense puneri în pericol a siguranței circuitului juridic civil.

Respingem categoric teza conform căreia numai sistemul răspunderii notarilor publici ar reprezenta garanția corectitudinii în planul actelor de tipul celor care fac obiectul propunerii legislative. Avocații răspund atât disciplinar dar și civil în condițiile răspunderii civile delictuale de drept comun pentru faptele săvârșite cu încălcarea Legii nr. 51/1995 cauzatoare de prejudicii. În acest sens este și Decizia nr. 45/1995 a Curții Constituționale a României (publicată în M. Of. Partea I, nr.90 din 12 mai 1995).

În ceea ce privește rezervele față de posibilitatea ca unele acte prevăzute la art. IV și V din proiectul de lege să poată fi atestate de avocat deoarece ar avea ca obiect exercițiul dreptului de proprietate asupra unor imobile, aspect care ar impune condiția *ad validitatem* a înscrisului autentic, acestea sunt incorecte. Actele care fac obiectul propunerii legislative nu sunt translative de proprietate. Prin urmare, este opțiunea legiuitorului ca pentru unele acte care nu reprezintă acte translative sau constitutive de proprietate să se acorde posibilitatea încheierii lor sub semnătura privată, credința față de terți fiind asigurată de atestarea dată de avocat. Cu titlu de exemplu, *declarația privind lipsa litigiilor necesară pentru obținerea certificatului de urbanism, declarația pentru încheierea contractelor de utilități, declarația vânzătorului referitoare la inexistența unor acțiuni în revendicare* nu implică cu nimic regimul proprietății și este realmente de neînțeles care ar fi motivul pentru care avocatul, în exercițiul atribuțiilor sale de reprezentare/asistare a clientului să fie obligat să apeleze la servicii externe.

Trimiterea la Hotărârea CJUE pronunțată în cauza 342/15 nu este relevantă prin raportare la obiectul propunerii legislative. Hotărârea vizează exclusiv actele de constituire sau de transfer al dreptului de proprietate: *“Articolul 56 TFUE trebuie interpretat în sensul că nu se opune unei reglementări a unui stat membru precum cea în discuție în litigiul principal, care rezervă*

notarilor autentificarea semnăturilor aplicate pe documentele necesare în vederea constituirii sau a transferului de drepturi reale imobiliare și exclude, ca urmare a acestui fapt, posibilitatea recunoașterii în statul membru menționat a unei asemenea autentificări, efectuată de un avocat în conformitate cu dreptul său național, stabilit în alt stat membru.

În privința posibilității atestării de către avocat a acordului/declarației părintelui prin care se permite minorului călătoria în afara țării însoțit de celălalt părinte sau de un alt adult, acesta reprezintă o flexibilizare compatibilă cu reglementările europene. Regulamentul Bruxelles II (care recunoaște actelor autentice același regim juridic cu hotărârile judecătorești în ceea ce privește recunoașterea și executarea) nu are ca obiect de reglementare forma actului prin care părinții își dau acordul pentru călătoria minorului în străinătate.

În privința modificării art. 16 alin 1 din O.G. nr. 26/2000, aceasta nu contravine dispozițiilor Codului civil. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 26/2000 fundația testamentară poate fi înființată printr-un act pentru cauză de moarte, adică printr-un testament, care, potrivit art. 1041 și 1043 C. civ., poate fi olograf sau autentic.

Față de acestea, apreciem că propunerile legislative sunt în acord cu regulile constituționale, compatibile cu legislația profesiei de avocat și de natura să contribuie la eficientizarea activității avocaților, în beneficiul drepturilor și intereselor persoanelor fizice și juridice.

Totodată, menționăm că, pentru rigoare terminologică, s-ar impune înlocuirea noțiunii de „**certificare**” cu cea de „**atestare**” și înlocuirea noțiunii de „**procură avocațială**” cu cea de „**împuternicire avocațială**” sau atunci când reprezentantul nu este avocat, cu cea de „**procură sub semnătură privată atestată de avocat**”.

Vă mulțumim pentru colaborare!

**Comisia Permanenta a U.N.B.R., prin
Președintele U.N.B.R.
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

Către

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

Stimate domnule ministru,

Comisia Permanentă a Uniunii Naționale a Barourilor din România (U.N.B.R.) a aprobat remiterea către Ministerul Justiției a materialului atașat privind Propunerile de lege ferenda pentru îmbunătățirea accesului cetățenilor la justiție, realizate în cadrul Programului cu finanțare europeană Just Acces.

Menționăm că U.N.B.R., în parteneriat cu Fundația Centrul pentru Resurse Juridice (CRJ), a derulat proiectului „Program de educație și asistență juridică pentru îmbunătățirea accesului cetățenilor la justiție – JUST ACCESS”, proiect finanțat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020, axa prioritară 2: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente, obiectivul specific 2.3: Asigurarea unei transparențe și integrități sporite la nivelul sistemului judiciar în vederea îmbunătățirii accesului și a calității serviciilor furnizate la nivelul acestuia.

Proiectul, implementat în perioada 22.06.2018-22.12.2019, a avut ca obiectiv general îmbunătățirea accesului cetățenilor la justiție (în special pentru categoriile aparținând grupurilor vulnerabile) prin informare-conștientizare și prin creșterea calității serviciilor furnizate de către autoritățile centrale și locale ca urmare a promovării formării continue a avocaților și specialiștilor din domeniul social și a interdisciplinarității în abordarea cazurilor.

Prin activitățile derulate în perioada de implementare au fost atinse rezultatele estimate la momentul depunerii cererii de finanțare, respectiv:

1. Creșterea accesului la justiție al cetățenilor prin derularea de campanii naționale de informare și educație juridică în rândul a peste 6000 de tineri (elevi și studenți).
2. Îmbunătățirea serviciilor și asistenței juridice oferite cetățenilor prin formarea a peste 210 de angajați DGASPC și SPAS la nivel național, în vederea alcătuirii de echipe multidisciplinare (avocați, juriști, asistent social, psiholog) care să răspundă nevoilor cetățenilor cu privire la accesul la justiție.
3. Îmbunătățirea serviciilor juridice puse la dispoziția cetățenilor, inclusiv a categoriilor vulnerabile prin crearea unor resurse de învățare și formare a peste 1400 de profesioniști din domeniul juridic (avocați și personal din cadrul administrației publice cu atribuții în legătură cu activitatea sistemului judiciar) pentru implementarea Noilor Coduri fundamentale (penal, procedură penală, civil, procedură civilă).
4. Îmbunătățirea cadrului legislativ în vederea creșterii accesului la justiție al categoriilor defavorizate/grupurilor vulnerabile prin elaborarea de propuneri de modificare a manierei în care se acordă asistență juridică din oficiu și pentru încurajarea efectivă a avocaturii pro bono în beneficiul categoriilor defavorizate/grupurilor vulnerabile.

Proiectul contribuie la rezultatul de program „Grad crescut de acces la justiție al cetățenilor prin derularea de campanii de informare/educație juridică și oferirea de servicii suport, inclusiv de asistență juridică, puse la dispoziția cetățenilor”.

Transmiterea materialului atașat către autoritățile statutului reprezintă îndeplinirea unei obligații a U.N.B.R. asumată prin Proiectul sus menționat.

Menționăm că propunerile de lege ferenda cuprinse în acest document sunt elaborate în cadrul activității nr. 4 (activitatea 5.1 din cadrul Proiectului). U.N.B.R., în calitate de Beneficiar al proiectului, a dispus constituirea echipei de experți avocați pentru realizarea unui set de propuneri de modificări legislative cu scopul îmbunătățirii accesului cetățenilor la justiție, așa cum se prevede în cadrul activității 5.1.: Elaborarea de propuneri de modificări legislative din proiectul cod SMIS 113139 cu titlul ”Program de educație și asistență juridică pentru îmbunătățirea accesului cetățenilor la justiție – JUST ACCESS”. Componenta echipei de avocați a fost următoarea:

- Rodica Constantinovici
- Claudiu Dinu
- Anca Stroi
- Daniela Zaharia Mănescu
- Diana Chițea
- Vlad Tobă.

În urma demersurilor U.N.B.R., Ministerul Justiției a aprobat participarea în cadrul grupului de lucru pentru elaborarea propunerilor de lege ferenda a unor specialiști din Direcția de Elaborare Acte Normative din cadrul Ministerului. Consilierii care au participat din partea Ministerului Justiției sunt d-na Nicoleta Bădin Miclăuș, specializată în drept civil și d-na Alina Georgiana Ion, specializată în drept penal. De asemenea, la grupul de lucru a participat și d-na Georgiana Iorgulescu din partea Centrului de Resurse Juridice (CRJ), partener în cadrul proiectului și participant direct la activitățile anterioare.

În cazul în care se dorește transmiterea materialului și în format editabil, vă stăm la dispoziție.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

141-AUT-16.09.2020

Către:

Consiliul Superior a Magistraturii

În atenția doamnei jud. Nicoleta-Margareta ȚÎNȚ

Președinte

Uniunea Națională a Barourilor din România apreciază colaborarea dintre cele două instituții în perioada de pandemie, atât în starea de urgență, cât și în starea de alertă în care ne aflăm în prezent.

Pentru a facilita continuarea actului de justiție în contextul crizei sanitare, s-au adoptat anumite măsuri benefice pentru toți participanții la proces, între care se numără aplicarea prevederilor codurilor de procedură civilă și penală privind strigarea cauzelor pe intervale orare.

Hotărârea nr. 734/12.05.2020 a Secției pentru Judecători a Consiliul Superior al Magistraturii (inclusiv cu modificările și completările aduse prin Hotărârea nr. 1095/20.08.2020) a constituit un instrument util și eficace în acest sens și este în continuare în vigoare.

Există semnale din teritoriu, că unele instanțe au abandonat aplicarea acestor prevederi, deși strigarea cauzelor pe intervale orare reprezintă o soluție viabilă, care și-a dovedit eficiența în privința organizării activităților de judecată și a gestiunii timpului de lucru al avocatului.

Uniunea Națională a Barourilor din România apreciază că se impune menținerea în continuare a acestei modalități de desfășurare a ședințelor de judecată și pentru viitor, independent de existența sau inexistența unor reglementări specifice legate de situația sanitară din țară și solicită intervenția Consiliului Superior al Magistraturii pentru a asigura aplicarea unitară, la nivelul tuturor instanțelor, a prevederilor privind strigarea cauzelor pe intervale orare.

Cu deosebită considerație,

Av. dr. Traian BRICIU

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

141-CS-2020

20.10.2020

Către: Avocatul Poporului

Doamnei Renate Weber

str. George Vraca nr. 8, sector 1, București

petitii@avp.ro

Stimată doamnă Avocat al Poporului

Prin prezenta, vă remitem Punctul de vedere al Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) cu privire la recente modificări aduse Codului muncii, respectiv Legea nr.53/2003 cu modificările și completările ulterioare prin Legea nr.213/2020.

Apreciem că modificarea de substanță adusă Codului muncii, respectiv Legii nr.53/2003 prin Legea nr.213/2020 survenită în data de 30 septembrie 2020 și publicată în M.Of. nr.893 din 30 septembrie 2020 este una la limita constituționalității și se opune prin viziune, interpretare și efecte juridice anumitor texte de lege deja existente, respectiv: viziunii legiuitorului în actualul Cod al muncii, reglementarilor existente în Legea nr.62/2011 a dialogului social în ceea ce privește soluționarea conflictelor individuale de muncă; anumitor aspecte din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat republicată - profesia de avocat având standarde obligatorii reglementate de lege.

Așadar deși art.3 alin.2 din Codul muncii stabilește faptul că orice persoană își poate alege în mod liber locul de muncă, profesia, ocupația, meseria sau activitățile pe care urmează să le presteze nu se poate pune semnul de egalitate între acestea.

Profesia este calificarea obținută prin studii în timp ce ocupația este activitatea utilă, aducătoare de venit desfășurată de o persoană. Astfel, **avocatura** este o **profesie liberală** reglementată de lege, în timp ce "**expertul în legislația muncii**" este o **ocupație** listată în Clasificarea ocupațiilor din Romania având codul COR 242220.

Potrivit art.231¹ alin.4 din Codul muncii prin **consultant extern specializat în legislația muncii** se înțelege: fie un avocat, fie un expert legislația muncii fie un mediator specializat în legislația muncii; în acest sens, trebuie interpretate toate modificările aduse Codului muncii prin prezentul act normativ, Legea nr.213/2020. (respectiv la art.17 alin.6 și 7, art.231¹, art.251 alin.1¹ și art.251 alin.2 și 4). În concret, calitatea de expert în legislația muncii și de mediator specializat în legislația muncii o poate avea și o persoană cu studii superioare, dar nu în domeniul juridic, în timp ce, calitatea de avocat presupune existența la baza a studiilor juridice.

Faptul că partea poate fi „asistată” la negocierea, încheierea sau modificarea contractului individual de muncă, inclusiv posibilitatea încheierii unui contract de confidențialitate prevăzute de art. 17 alin. (6) și (7) modificate recent între consultantul extern și „partea asistată” creează premisele intruziunii în domeniul rezervat exclusiv profesiei de avocat, astfel cum este reglementat de art. 3 din Legea nr. 51/1995 și conduce la încălcarea altor prevederi care sancționează exercitarea fără drept a profesiei de avocat (art. 348 cod penal coroborat cu art. 25 din Legea nr. 51/1995. Exercițarea profesiei de avocat se poate face doar

în temeiul încheierii unui contract de asistență juridică iar confidențialitatea este esența relației avocat-client. Prin introducerea elementelor de confidențialitate, legea maschează exercitarea fără drept a profesiei de avocat de către terți, prin crearea unui „baze legale”, care contravine inclusiv jurisprudenței din materie (Deciziile Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 22/2006 și 15/2015).

În ce privește cercetarea prealabilă, fostul art.251 alin.4 din Codul muncii menționa expres faptul că, pe durata acesteia, salariatul avea dreptul să fie reprezentat/asistat, la cerere, de către un avocat sau un reprezentant al sindicatului al cărui membru era. Deci, cu ocazia cercetării disciplinare pentru efectuarea procedurii disciplinare, el nu mai putea fi asistat de orice persoană (indiferent de calitatea sa) ci doar de un avocat (sau reprezentant al sindicatului, dacă era membru de sindicat, în baza mandatului de reprezentare). În reglementarea nouă sfera celor care „pot asista” partea se extinde, astfel că se creează aceleași premize ca cele sus invocate.

Modificările aduse Codului muncii prezintă o perspectivă „mult mai flexibilă” a legiuitorului asupra acestor texte de lege (și nu numai!). Astfel, avocatul, expertul în legislația muncii, mediatorul specializat în legislația muncii pot participa la negocierea, încheierea, modificarea contractului individual de muncă, concilierea unui conflict individual de muncă sau cu ocazia procedurii disciplinare, fie de partea salariatului fie de partea angajatorului.

În concluzie, apreciem ca foarte utilă, atât pentru practică cât și pentru practicieni, datorită controverselor mari apărute în piața muncii, o decizie a Curții Constituționale vis-a-vis de legalitatea acestor modificări survenite în legislația muncii prin Legea nr.213/2020, cât și cu privire la concordanța acestora cu alte reglementări în vigoare (menționate anterior).

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

289-AUT-2020

26.10.2020

Către: Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților
Domnului Președinte Nicușor Halici
cp11@cdep.ro

Stimate domnule Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în Mun. București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, cod fiscal: RO4315974, înființată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, persoană juridică de interes public (art. 59 alin. 2), vă remite următorul **punct de vedere privind Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii cadastrului și a publicității imobiliare nr.7/1996, precum și pentru modificarea art.121 din Legea fondului funciar 18/1991 (PL-x nr. 642/2020).**

În proiectul de lege se propune modificarea art. 3 alin. (6) după cum urmează:

”Art. 3 (6) - Pentru îndeplinirea obligațiilor sale, Agenția Națională acordă gratuit acces on line la seturile de date administrate de aceasta și instituțiile sale subordonate, în funcție de disponibilitatea datelor în format electronic, notarilor publici, persoanelor fizice și juridice autorizate să efectueze lucrări de cadastru, geodezie, cartografie, experților judiciari, instituțiilor și autorităților publice, precum și altor entități care îndeplinesc un serviciu public, în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale ale acestora, în condițiile stabilite prin ordin al directorului general.”

Se observă că se acordă acces gratuit on-line la datele administrate de Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară (ANCPI) și la instituțiile subordonate acesteia unei game largi de utilizatori: notarii publici, persoanele fizice și juridice autorizate să efectueze lucrări de cadastru, geodezie, cartografie, experții judiciari, instituții și autorități publice și alte entități care îndeplinesc un serviciu public, în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale ale acestora. Proiectul utilizează noțiunea tehnico-juridică „alte entități care îndeplinesc un serviciu public, în scopul îndeplinirii atribuțiilor legale ale acestora”, noțiune care lasă loc unor interpretări multiple.

Din enumerarea sus menționată lipsește o categorie importantă, avocații, care, potrivit art. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, exercită profesia inclusiv prin raportare la ANCPI și care, astfel, este discriminată prin excluderea *de plano*, de la accesul gratuit on-line la datele agenției, față de celelalte categorii menționate.

Apreciem că includerea fără echivoc a avocaților în textul de lege sus indicat și acordarea accesului gratuit este benefică ambelor părți, inclusiv ANCPI, care va putea gestiona în condiții mult mai bune cererile avocaților adresate ANCPI.

În nenumărate situații avocații sunt obligați potrivit normelor de procedură civilă să indice date exacte din cele administrate de ANCPI sub sancțiunea nulității actelor efectuate (ex: art.194 coroborat cu art.200 C.pr.civ.).

În sprijinul solicitării noastre, se poate invoca și faptul că, în condiții de pandemie, exercitarea profesiei de avocat, dar și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu de către angajații ANCPI se poate realiza în condiții mult mai sigure de la distanță, on-line, decât prin deplasarea și prezența fizică la sediile agenției și instituțiile subordonate acesteia.

Vă rugăm să dați curs solicitării noastre.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

290-AUT-2020

26.10.2020

Către: Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților

Domnului Președinte Nicușor Halici

cp11@cdep.ro

Stimate domnule Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în Mun. București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, cod fiscal: RO4315974, înființată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, persoană juridică de interes public (art. 59 alin. 2), vă remite următorul **punct de vedere privind Proiectul de Lege privind modificarea și completarea Legii dialogului social nr.62/2011 (PL-x nr. 656/2020).**

În proiectul de lege se propune modificarea următoarelor articole după cum urmează:

”- Art. 31: *Organizațiile sindicale, la cererea membrilor din compunerea lor, pot delega reprezentanți sau experți, care să le asiste sau reprezinte interesele, în relația cu angajatorii sau organizațiile acestora.*

- Art. 62 alin. (1) lit. g): *organizațiile patronale - la cererea membrilor lor, au dreptul de a-i asista și reprezenta în fața instanțelor de judecată de toate gradele, a organelor de jurisdicție, a altor instituții sau autorități, prin apărători proprii sau aleși.”*

Din analiza textelor de lege propuse se observă următoarele:

1. Prevederile art. 31 au drept consecință excluderea avocaților asistarea sau reprezentarea intereselor organizațiile sindicale. Prin utilizarea categoriei tehnico juridice de experți (care nu este explicată/definită) în cuprinsul legii, alături de reprezentanți, se încalcă prevederile art. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care reglementează tipurile de activități ce pot fi exercitate de avocați. De asemenea, prin acest text de lege se încalcă și dreptul organizațiilor sindicale de a fi asistate/reprezentate de avocat.

2. Utilizarea noțiunii de apărători în cuprinsul art. 62 alin. (1) lit. g), este neconformă atât cu prevederile Codului de procedură civilă (art. 13 alin. 2), care utilizează expres noțiunea de avocat (și de consilier juridic), nu de apărător și lasă loc de interpretări, care pot conduce la inadvertențe în ce privește exercitarea dreptului la apărare. Prin utilizarea termenului apărător se creează premisele intruziunii în domeniul rezervat exclusiv profesiei de avocat, astfel cum este reglementat de art. 3 din Legea nr. 51/1995 și conduce la încălcarea altor prevederi care

sanționează exercitarea fără drept a profesiei de avocat (art. 348 cod penal coroborat cu art. 25 din Legea nr. 51/1995).

Vă rugăm să dați curs solicitării noastre.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

293-AUT-2020

27.10.2020

Către: Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților
Domnului Președinte Nicușor Halici
cp11@cdep.ro

Stimate domnule Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în Mun. București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, cod fiscal: RO4315974, înființată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, persoană juridică de interes public (art. 59 alin. 2), vă remite următorul **punct de vedere referitor la Proiectul de Lege pentru completarea Legii nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate (PI-x nr. 659/2020)**

Prin proiectul de lege se introduce un nou articol, art. 13¹ cu următorul cuprins:
"Art. 13¹ - Avizul, retragerea, sau după caz respingerea acordării certificatului de securitate sau autorizației de acces pentru persoanele cu atribuții nemijlocite în domeniul protecției informațiilor clasificate se transmit, motivat către solicitant și către beneficiarul nemijlocit."

În expunerea de motive aferentă proiectului de lege se arată că „Întrucât aduc o limitare drepturilor și libertăților fundamentale, actele administrative trebuie să respecte o anumită formă. Orice ingerință a statului în sfera drepturilor și intereselor private trebuie să fie bine definită pentru a nu deschide drumul arbitrariului și abuzului."

Mergând pe aceeași linie, apreciem că se impune și completarea art. 7 din Legea nr. 182/2002, prin includerea expresă a avocaților ca beneficiari ai accesului la informații clasificate în condițiile alin. (4) și (5), alături de magistrați și magistrați asistenți.

Alin. (4) și (5) ale art. 7 au, la momentul actual următoarea redactare,:

(4) Accesul la informații clasificate ce constituie secret de stat, respectiv secret de serviciu, potrivit art. 15 lit. d) și e), este garantat, sub condiția validării alegerii sau numirii și a depunerii jurământului, pentru următoarele categorii de persoane:

a) Președintele României;

b) prim-ministru;

c) miniștri;

d) deputați;

e) senatori;

f) judecători;

g) procurori;

h) magistrați-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, care, în concordanță cu atribuțiile specifice, sunt îndreptățiți să aibă acces la informațiile clasificate fără îndeplinirea procedurilor prevăzute la alin. (1)-(3), respectiv la art. 28, în baza unor proceduri interne ale instituțiilor din care aceștia fac parte, avizate de Oficiul Registrului Național al Informațiilor

Secrete de Stat, după ce au luat cunoștință de responsabilitățile ce le revin privind protecția informațiilor clasificate și au semnat angajamentul scris de păstrare a secretului prevăzut la art. 36 alin. (3).

(5) Pentru judecători, procurori și magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, procedura internă prevăzută la alin. (4) se stabilește prin regulament elaborat de Consiliul Superior al Magistraturii și avizat de Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat.

Se observă că avocații sunt excluși de la procedura prevăzută pentru partenerii lor în desfășurarea actului de justiție (judecătorii și procurorii).

Pentru a putea asista și reprezenta partea în procese, avocatul este nevoit să apeleze la procedura prevăzută de art. 28 din Lege pentru informațiile „secretele de stat”.

În ce privește informațiile „secrete de serviciu, există un ”vid legislativ” cu privire la autorizarea avocaților pentru accesul la acest tip de documentele clasificate din dosarele aflate pe rolul instanțelor și în care aceștia au împuternicire avocațială. În practică, UNBR, a emis aceste autorizații, în baza unei proceduri de lucru agreată cu ORNISS, dar există situații în care anumite instanțe nu au mai considerat valide autorizațiile emise de UNBR, indicând avocaților să solicite aceste autorizații fie la ORNISS fie la instituția care a clasificat documentele respective. ORNISS nu are în atribuțiile sale emiterea autorizațiilor de acces ”secret de serviciu” ci doar accesul la informații naționale clasificate, respectiv ”secret”, ”strict secret” și ”strict secret de importanță deosebită”. Practica a demonstrat că instituțiile care au depus la dosar documente clasificate de acestea, nu autorizează avocatul pentru a putea avea acces la informațiile clasificate, de regulă aceste instituții având calitatea de parte în dosar (partea adversă).

Se poate observa că egalitatea de arme dintre părți și dreptul la apărare nu sunt asigurate prin dispozițiile legale în vigoare, de multe ori avocatul fiind în imposibilitate de a-și exercita profesia în condițiile Constituției României și Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Prin completarea art. 7 cu un alineat destinat avocaților, urmând ca procedura propriu-zisă să fie reglementată de regulament elaborat de UNBR și avizat de Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat, similar cu poziția magistraților, se pot rezolva toate aspectele sus menționate și s-ar asigura o protecție adecvată drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățeanului care este parte într-un proces în care există informații clasificate.

Vă rugăm să dați curs solicitării noastre.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

323-AUT-2020

20.11.2020

**Către: Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului
Domnului Președinte Serban Nicolae
com.juridica@senat.ro**

Stimate domnule Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în Mun. București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, cod fiscal: RO4315974, înființată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, persoană juridică de interes public (art. 59 alin. 2), vă remite următorul **punct de vedere privind Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională a României (PI-x nr. 460/2020).**

Din analiza modificărilor propuse, reies următoarele:

4.1. Art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată, se completează cu sintagma: *Dispozițiile art. 143 alin. 3 și 4 și art. 146 din Codul de procedură penală se aplică în mod corespunzător.*

Art. 143 Cod de Procedură Penală: Consemnarea activităților de supraveghere tehnică

(3) Convorbirile, comunicările sau conversațiile purtate într-o altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret, care are obligația de a păstra confidențialitatea.

(4) Convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redată de către procuror sau organul de cercetare penală într-un proces-verbal în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.

Art. 146 Cod de Procedură Penală: Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică

(1) Dacă în cauză s-a dispus o soluție de clasare, împotriva căreia nu a fost formulată plângere în termenul legal prevăzut la art. 340 sau plângerea a fost respinsă, procurorul înștiințează de îndată despre aceasta pe judecătorul de drepturi și libertăți.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune conservarea suportului material sau a copiei certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instanței în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității.

(3) Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, de achitare ori încetare a procesului penal,

rămasă definitivă, suportul material sau copia acestuia se conservă prin arhivare odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, cu asigurarea confidențialității.

4.2. Se introduce alin. 1¹ cu următorul conținut:

Dacă înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații, care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor prezentei legi, sunt folosite ca mijloace de probă în procesul penal, legalitatea acestora și a procedurilor probatorii prin care înregistrările au fost obținute se verifică, în procedura de cameră preliminară, de judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

4.3. Dispoziții tranzitorii:

În cauzele penale în care, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, procedura în cameră preliminară s-a încheiat, dispunându-se începerea judecării, și în care sunt folosite ca mijloace de probă înregistrări rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională, legalitatea acestor înregistrări și a procedurilor probatorii prin care înregistrările au fost obținute se verifică de instanța investită cu soluționarea cauzei. În aceste cauze penale nelegalitatea respectivelor înregistrări sau a procedurilor probatorii prin care înregistrările a fost obținute poate fi invocată până la primul termen de judecată cu procedura completă, după intrarea în vigoare a prezentei legi, dacă încălcările nu sunt sancționate cu nulitatea absolută.

Observații :

- 1. Completarea art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată cu trimiterea la art. 143 alin. 3 Cod de Procedură Penală este una formală, menită să acopere situațiile în care convorbirile, comunicările sau conversațiile supuse interceptării și înregistrării, sunt purtate într-o altă limbă decât limba română, situație în care în mod firesc acestea trebuie transcrise în limba română. Textul respectiv, rupt de contextul celorlalte propuneri de modificare, nu comportă observații.*
- 2. Completarea art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată cu trimiterea la art. 143 alin. 4 Cod de Procedură Penală nu răspunde dezideratului stabilit prin Decizia nr. 55/2020 a Curții Constituționale a României, pentru considerentele care vor fi expuse mai jos.*
- 3. Completarea art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată cu trimiterea la art. 146 Cod de Procedură Penală nu răspunde dezideratului stabilit prin Decizia nr. 55/2020 a Curții Constituționale a României, pentru considerentele care vor fi expuse mai jos.*
- 4. Completarea art. 21 cu alin. 1¹ din Legea nr. 51/1991 republicată nu răspunde dezideratului stabilit prin Decizia nr. 55/2020 a Curții Constituționale a României, pentru considerentele care vor fi expuse mai jos.*
- 5. Curtea Constituțională a României, la momentul la care a admis excepția de neconstituționalitate a textului art. 139 alin. 3 teza finală Cod de Procedură Penală (stabilind că dispozițiile sunt constituționale în măsura în care nu*

privesc înregistrările rezultate ca urmare a efectuării activităților specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului desfășurate cu respectarea prevederilor legale, autorizate potrivit Legii nr. 51/1991) a stabilit că legalitatea mijloacelor de probă și a procedurii probatoriu prin care au fost obținute informațiile prin activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, nu poate fi verificată conform dispozițiilor Codului de procedură Penală, în procedura camerei preliminare, întrucât această din urmă verificare s-ar raporta la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii. Altfel spus, autorizarea activității de culegere de informații se realizează exclusiv în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 51/1995, iar verificarea ulterioară a legalității în camera preliminară s-ar realiza exclusiv în conformitate cu dispozițiile Codului de Procedură Penală, care nu a fost avut în vedere la autorizare. De asemenea, o altă critică a vizat finalitățile esențialmente diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale, față de activitățile procesual penale.

6. Dacă în procedura de cameră preliminară, judecătorul se va raporta la dispozițiile Legii nr. 51/1991, s-ar ajunge la situația în care instanțe ierarhic inferioare (conform normelor care reglementează competența) celei care a emis mandatul inițial supus acum verificării legalității (ÎCCJ) ar avea competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă.

7. În procedura de verificare a legalității supravegherii tehnice dispuse conform Codului de procedură penală, competența revine judecătorului de cameră preliminară de la instanța egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică. În procedura de verificare a legalității supravegherii tehnice dispuse conform Legii nr. 51/1991, în marea majoritate a cazurilor, competența revine judecătorului de cameră preliminară de la o instanță ierarhic inferioară celei care a emis mandatul (care este întotdeauna Înalta Curte de Casație și Justiție).

8. În acest context, Curtea Constituțională a stabilit că înregistrările ce rezultă din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, autorizate conform Legii nr. 51/1991, nu li se poate conferi calitatea de mijloc de probă, întrucât nu este reglementată o procedură care să permită contestarea legalității acestora în condiții de efectivitate, neexistând cadrul adecvat care să confere posibilitatea contestării legalității acestora, nefiind respectate cerințele de claritate și previzibilitate ale legiferării. De asemenea, legalitatea acestor proceduri de autorizare a înregistrărilor nu poate fi verificată sub auspiciile Codului de procedură penală, în camera preliminară, pentru rațiunile mai sus expuse. Or, modificarea propusă în Proiect nu înlătură aspectele de neconstituționalitate face o trimitere succintă la dispozițiile Codului de Procedură Penală.

9. În materia contestării legalității înregistrărilor, ca mijloc de probă, ce rezultă din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, autorizate conform Legii nr. 51/1991 și folosite în procesul penal, nu poate fi acceptat doar un control formal și lipsit de efectivitate, cu consecința

evidentă a încălcării drepturilor și a libertăților fundamentale prevăzute de Constituție.

10. Oricărui element probatoriu i se poate conferi calitatea de mijloc de probă în procesul penal numai dacă concomitent este creat cadrul legal adecvat care să confere posibilitatea contestării legalității acestuia, numai dacă este reglementată o procedură clară și explicită referitoare la verificarea legalității acestui element.

11. Dispozițiile tranzitorii din PROPUNERE reglementate la art. II alin. 1 și 2 nu sunt conforme normelor constituționale. Autorii PROPUNERII au avut în vedere acele situații în care mijloacele de probă constând în înregistrări rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională, sunt transmise și utilizate după începerea judecății și încheierea procedurii de cameră preliminară.

12. O primă rezerva în sensul celor afirmate mai sus constă în aceea că dispozițiile tranzitorii nu respectă art. 21 alin. 1, întrucât, potrivit acestui din urmă text, datele și informațiile de interes pentru securitatea națională, rezultate din activitățile autorizate, dacă indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, sunt reținute în scris și sunt transmise organelor de urmărire penală, potrivit art. 61 din Codul de procedură penală. Or, normele tranzitorii reglementează situația cauzelor penale în care a început judecata și s-a încheiat procedura de cameră preliminară. Oricare ar fi momentul la care ne raportăm, respectiv încheierea procedurii de cameră preliminară sau începerea judecății (enumerare cronologic), în ambele situații ne aflăm într-un moment în care nu mai putem vorbi despre transmiterea datelor și informațiilor respective organelor de urmărire penală, întrucât instanțele de judecată nu sunt organe de urmărire penală, iar acestea din urmă s-au desesizat prin emiterea rechizitoriului și sesizarea instanței de judecată. Chiar dacă organele de urmărire penală ar putea recepționa datele și informațiile respective în condițiile art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, aceste date și informații nu mai pot fi utilizate în cauza penală respectivă, aflată în procedura de judecată. Devine astfel ineficientă și inutilă o asemenea reglementare.

13. O a doua rezervă în sensul celor afirmate mai sus constă în aceea că prin normele tranzitorii de la art. II alin. 1 și 2 din PROPUNERE, se realizează o modificare indirectă a dispozițiilor Codului de procedură penală. Potrivit dispozițiilor art. 342 Cod de Procedură Penală, obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Potrivit art. 346 alin. 1 Cod de Procedură Penală, dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecății. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată acestora. Potrivit art.

346 alin. 2 Cod de Procedură Penală, dacă respinge cererile și excepțiile invocate ori ridicate din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) și (2), prin aceeași încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecării. Odată depășită această fază procesuală, legalitatea probelor nu mai poate fi pusă în discuție, conform Codului de procedură penală. Art. II alin. 1 și 2 din PROPUNEREA analizată instituie o excepție de la această regulă, respectiv extinde momentul până la care poate fi verificată legalitatea mijloacelor de probă înregistrări rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională, transmise în condițiile art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, și anume până la primul termen de judecată cu procedura completă, după intrarea în vigoare a legi de modificare, dacă încălcările nu sunt sancționate cu nulitatea absolută. Nu poate fi acceptată reglementarea unei asemenea situații excepționale în afara Codului de procedură penală, în condițiile în care întreaga procedură de verificare a legalității mijloacelor de probă este reglementată în Codul de procedură penală. Nici Decizia nr. 55/2020 a Curții Constituționale nu permite o asemenea reglementare, raportat la argumentele deja expuse.

14. În fine, în legătură cu dispozițiile analizate ne exprimăm rezerva și din perspectiva reglementării Legii nr. 51/1995 republicată. Astfel, potrivit art. 34 alin. 3 din lege, nu vor putea fi ascultate și înregistrate, cu niciun fel de mijloace tehnice, convorbirile telefonice ale avocatului și nici nu va putea fi interceptată și înregistrată corespondența sa cu caracter profesional, decât în condițiile și cu procedura prevăzute de lege. Potrivit art. 34 alin. 4 din lege, raportul dintre avocat și persoana pe care o asistă sau o reprezintă nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decât dacă există date că avocatul săvârșește ori pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute în art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală. Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre avocat și suspectul ori inculpatul pe care acesta îl apără, probele obținute nu pot fi folosite în cadrul niciunui proces penal, urmând a fi distruse, de îndată, de către procuror. Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror. Judecătorul dispune informarea avocatului. Modificările propuse la Legea nr. 51/1991 nu conțin nicio garanție a respectării și inviolabilității secretului profesional, din perspectiva normelor Legii nr. 51/1995 republicată.

Vă rugăm să dați curs solicitării noastre.

Atașăm un tabel de lucru cu poziția UNBR.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

Nr. crt.	Text propus spre adoptare	Amendament UNBR	Motivare
1.	<p><i>Art. 1 - 1 Art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată, se completează cu sintagma: Dispozițiile art. 143 alin. 3 și 4 și art. 146 din Codul de procedură penală se aplică în mod corespunzător.</i></p> <p>Art. 143 Cod de Procedură Penală: Consemnarea activităților de supraveghere tehnică</p> <p><i>(3) Convorbirile, comunicările sau conversațiile purtate într-o altă limbă decât cea română sunt transcrise în limba română, prin intermediul unui interpret, care are obligația de a păstra confidențialitatea.</i></p> <p><i>(4) Convorbirile, comunicările sau conversațiile interceptate și înregistrate, care privesc fapta ce formează obiectul cercetării ori contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redade de către procuror sau organul de cercetare penală într-un proces-verbal în care se menționează mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice ori ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicările, dacă sunt cunoscute, data și ora fiecărei convorbiri sau comunicări. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de către procuror.</i></p> <p>Art. 146 Cod de Procedură Penală: Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică</p>	Neadoptare	<p>1. Completarea art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată cu trimiterea la art. 143 alin. 3 Cod de Procedură Penală este una formală, menită să acopere situațiile în care convorbirile, comunicările sau conversațiile supuse interceptării și înregistrării, sunt purtate într-o altă limbă decât limba română, situație în care în mod firesc acestea trebuie transcrise în limba română. Textul respectiv, rupt de contextul celorlalte propuneri de modificare, nu comportă observații.</p> <p>2. Completarea art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991 republicată cu trimiterea la art. 143 alin. 4 și art. 146 Cod de Procedură Penală nu răspunde dezideratului stabilit prin Decizia nr. 55/2020 a Curții Constituționale a României, pentru considerentele care vor fi expuse mai jos:</p> <p>a. Curtea Constituțională a României, la momentul la care a admis excepția de neconstituționalitate a textului art. 139 alin. 3 teza finală Cod de Procedură Penală (stabilind că dispozițiile sunt constituționale în măsura în care nu privesc înregistrările rezultate ca urmare a efectuării activităților specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau libertăți fundamentale ale omului desfășurate cu respectarea prevederilor legale, autorizate potrivit Legii nr. 51/1991) a stabilit că legalitatea mijloacelor de probă și a procedurii probatorii prin care au fost obținute informațiile prin activitatea specifică culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, autorizată potrivit Legii nr. 51/1991, nu poate fi verificată conform dispozițiilor Codului de procedură Penală, în procedura</p>

<p><i>(1) Dacă în cauză s-a dispus o soluție de clasare, împotriva căreia nu a fost formulată plângere în termenul legal prevăzut la art. 340 sau plângerea a fost respinsă, procurorul înștiințează de îndată despre aceasta pe judecătorul de drepturi și libertăți.</i></p> <p><i>(2) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune conservarea suportului material sau a copiei certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instanței în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității.</i></p> <p><i>(3) Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei, de achitare ori încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul material sau copia acestuia se conservă prin arhivare odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, cu asigurarea confidențialității.</i></p>	<p>camerei preliminare, întrucât această din urmă verificare s-ar raporta la un act normativ care nu a fost luat în considerare la momentul autorizării măsurii. Altfel spus, autorizarea activității de culegere de informații se realizează exclusiv în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 51/1995, iar verificarea ulterioară a legalității în camera preliminară s-ar realiza exclusiv în conformitate cu dispozițiile Codului de Procedură Penală, care nu a fost avut în vedere la autorizare. De asemenea, o altă critică a vizat finalitățile esențialmente diferite ale activităților întreprinse în domeniul securității naționale, față de activitățile procesual penale.</p> <p>b. Dacă în procedura de cameră preliminară, judecătorul se va raporta la dispozițiile Legii nr. 51/1991, s-ar ajunge la situația în care instanțe ierarhic inferioare (conform normelor care reglementează competența) celei care a emis mandatul inițial supus acum verificării legalității (ÎCCJ) ar avea competența verificării elementelor ce țin de legalitatea mijlocului de probă.</p> <p>c. În procedura de verificare a legalității supravegherii tehnice dispuse conform Codului de procedură penală, competența revine judecătorului de cameră preliminară de la instanța egală în grad cu cea care a emis mandatul de supraveghere tehnică. În procedura de verificare a legalității supravegherii tehnice dispuse conform Legii nr. 51/1991, în marea majoritate a cazurilor, competența revine judecătorului de cameră preliminară de la o instanță ierarhic inferioară celei care a emis mandatul (care este întotdeauna Înalta Curte de Casație și Justiție).</p> <p>d. În acest context, Curtea Constituțională a stabilit că înregistrările ce rezultă din activitățile specifice culegerii de informații care presupun</p>
--	---

			<p>restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, autorizate conform Legii nr. 51/1991, nu li se poate conferi calitatea de mijloc de probă, întrucât nu este reglementată o procedură care să permită contestarea legalității acestora în condiții de efectivitate, neexistând cadrul adecvat care să confere posibilitatea contestării legalității acestora, nefiind respectate cerințele de claritate și previzibilitate ale legiferării. De asemenea, legalitatea acestor proceduri de autorizare a înregistrărilor nu poate fi verificată sub auspiciile Codului de procedură penală, în camera preliminară, pentru rațiunile mai sus expuse. Or, modificarea propusă în Proiect nu înlătură aspectele de neconstituționalitate face o trimitere succintă la dispozițiile Codului de Procedură Penală.</p> <p>e. În materia contestării legalității înregistrărilor, ca mijloc de probă, ce rezultă din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, autorizate conform Legii nr. 51/1991 și folosite în procesul penal, nu poate fi acceptat doar un control formal și lipsit de efectivitate, cu consecința evidentă a încălcării drepturilor și a libertăților fundamentale prevăzute de Constituție.</p> <p>f. Oricărui element probatoriu i se poate conferi calitatea de mijloc de probă în procesul penal numai dacă concomitent este creat cadrul legal adecvat care să confere posibilitatea contestării legalității acestuia, numai dacă este reglementată o procedură clară și explicită referitoare la verificarea legalității acestui element.</p>
2.	<p><i>Art. 1 - 2. Se introduce alin. 1¹ cu următorul conținut: Dacă înregistrările rezultate din activitățile specifice culegerii de informații, care presupun restrângerea</i></p>	Neadoptare	<p>Completarea art. 21 cu alin. 1¹ din Legea nr. 51/1991 republicată nu răspunde dezideratului stabilit prin Decizia nr. 55/2020 a Curții</p>

	<p><i>exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor prezentei legi, sunt folosite ca mijloace de probă în procesul penal, legalitatea acestora și a procedeele probatorii prin care înregistrările au fost obținute se verifică, în procedura de cameră preliminară, de judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia îi revine, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.</i></p>		<p>Constituționale a României, pentru aceleași considerentele sus menționate.</p>
<p>3.</p>	<p><i>Art. II - (1) În cauzele penale în care, de la data intrării în vigoare a prezentei legi, procedura în cameră preliminară s-a încheiat, dispunându-se începerea judecării, și în care sunt folosite ca mijloace de probă înregistrări rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională, legalitatea acestor înregistrări și a procedeele probatorii prin care înregistrările au fost obținute se verifică de instanța investită cu soluționarea cauzei.</i></p> <p><i>(2) În cauzele penale prevăzute la alin. (1), nelegalitatea respectivelor înregistrări sau a procedeele probatorii prin care înregistrările a fost obținute poate fi invocată până la primul termen de judecată cu procedura completă, după intrarea în</i></p>	<p>Neadoptare</p>	<p>1. Dispozițiile tranzitorii din PROPUNERE reglementate la art. II alin. 1 și 2 nu sunt conforme normelor constituționale. Autorii PROPUNERII au avut în vedere acele situații în care mijloacele de probă constând în înregistrări rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională, sunt transmise și utilizate după începerea judecării și încheierea procedurii de cameră preliminară.</p> <p>2. O primă rezerva în sensul celor afirmate mai sus constă în aceea că dispozițiile tranzitorii nu respectă art. 21 alin. 1, întrucât, potrivit acestui din urmă text, datele și informațiile de interes pentru securitatea națională, rezultate din activitățile autorizate, dacă indică pregătirea sau săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, sunt reținute în scris și sunt transmise organelor de urmărire penală, potrivit art. 61 din Codul de procedură penală. Or, normele tranzitorii reglementează situația cauzelor penale în care a început judecata și s-a încheiat procedura de cameră preliminară. Oricare ar fi momentul la</p>

	<p><i>vigoare a prezentei legi, dacă încălcările nu sunt sancționate cu nulitatea absolută.</i></p>	<p>care ne raportăm, respectiv încheierea procedurii de cameră preliminară sau începerea judecării (enumerare cronologic), în ambele situații ne aflăm într-un moment în care nu mai putem vorbi despre transmiterea datelor și informațiilor respective organelor de urmărire penală, întrucât instanțele de judecată nu sunt organe de urmărire penală, iar acestea din urmă s-au desesizat prin emiterea rechizitoriului și sesizarea instanței de judecată. Chiar dacă organele de urmărire penală ar putea recepționa datele și informațiile respective în condițiile art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, aceste date și informații nu mai pot fi utilizate în cauza penală respectivă, aflată în procedura de judecată. Devine astfel ineficientă și inutilă o asemenea reglementare.</p> <p>3. O a doua rezervă în sensul celor afirmate mai sus constă în aceea că prin normele tranzitorii de la art. II alin. 1 și 2 din PROPUNERE, se realizează o modificare indirectă a dispozițiilor Codului de procedură penală. Potrivit dispozițiilor art. 342 Cod de Procedură Penală, obiectul procedurii camerei preliminare îl constituie verificarea, după trimiterea în judecată, a competenței și a legalității sesizării instanței, precum și verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Potrivit art. 346 alin. 1 Cod de Procedură Penală, dacă nu s-au formulat cereri și excepții în termenele prevăzute la art. 344 alin. (2) și (3) și nici nu a ridicat din oficiu excepții, la expirarea acestor termene, judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecării. Judecătorul de cameră preliminară se pronunță în camera de consiliu, fără citarea părților și a persoanei vătămate și fără participarea procurorului, prin încheiere, care se comunică de îndată</p>
--	---	---

		<p>acestora. Potrivit art. 346 alin. 2 Cod de Procedură Penală, dacă respinge cererile și excepțiile invocate ori ridicate din oficiu, în condițiile art. 345 alin. (1) și (2), prin aceeași încheiere judecătorul de cameră preliminară constată legalitatea sesizării instanței, a administrării probelor și a efectuării actelor de urmărire penală și dispune începerea judecătii. Odată depășită această fază procesuală, legalitatea probelor nu mai poate fi pusă în discuție, conform Codului de procedură penală. Art. II alin. 1 și 2 din PROPUNEREA analizată instituie o excepție de la această regulă, respectiv extinde momentul până la care poate fi verificată legalitatea mijloacelor de probă înregistrări rezultate din activitățile specifice culegerii de informații care presupun restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale ale omului, efectuate cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1991 privind securitatea națională, transmise în condițiile art. 21 alin. 1 din Legea nr. 51/1991, și anume până la primul termen de judecată cu procedura completă, după intrarea în vigoare a legi de modificare, dacă încălcările nu sunt sancționate cu nulitatea absolută. Nu poate fi acceptată reglementarea unei asemenea situații excepționale în afara Codului de procedură penală, în condițiile în care întreaga procedură de verificare a legalității mijloacelor de probă este reglementată în Codul de procedură penală. Nici Decizia nr. 55/2020 a Curții Constituționale nu permite o asemenea reglementare, raportat la argumentele deja expuse.</p> <p>4. În legătură cu dispozițiile analizate ne exprimăm rezerva și din perspectiva reglementării Legii nr. 51/1995 republicată. Astfel, potrivit art. 34 alin. 3 din lege, nu vor putea fi ascultate și înregistrate, cu niciun fel de mijloace tehnice, convorbirile telefonice ale avocatului și nici nu</p>
--	--	--

		<p>va putea fi interceptată și înregistrată corespondența sa cu caracter profesional, decât în condițiile și cu procedura prevăzute de lege. Potrivit art. 34 alin. 4 din lege, raportul dintre avocat și persoana pe care o asistă sau o reprezintă nu poate forma obiectul supravegherii tehnice decât dacă există date că avocatul săvârșește ori pregătește săvârșirea unei infracțiuni dintre cele prevăzute în art. 139 alin. (2) din Codul de procedură penală. Dacă pe parcursul sau după executarea măsurii rezultă că activitățile de supraveghere tehnică au vizat și raporturile dintre avocat și suspectul ori inculpatul pe care acesta îl apără, probele obținute nu pot fi folosite în cadrul niciunui proces penal, urmând a fi distruse, de îndată, de către procuror. Judecătorul care a dispus măsura este informat, de îndată, de către procuror. Judecătorul dispune informarea avocatului. Modificările propuse la Legea nr. 51/1991 nu conțin nicio garanție a respectării și inviolabilității secretului profesional, din perspectiva normelor Legii nr. 51/1995 republicată.</p>
--	--	--

Către

Înalta Curte de Casație și Justiție

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă

Referitor la dosar nr. 2275/1/2020

Data soluționării : 9.11.2020

Subscrisa, Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.), cu sediul în București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 3-5, sector 5, reprezentată prin av. dr. Traian C. Briciu, Președinte UNBR

având în vedere faptul că obiectul cererii de pronunțare a hotărârii privind delegarea unei chestiuni de drept prezintă un interes pentru activitatea profesională a avocatului și faptul că U.N.B.R. are interesul de acțiune în clarificarea oricăror aspecte de drept care pot afecta profesia de avocat,

formulăm prezentul

MEMORIU

prin care afirmăm poziția asupra chestiunii de drept *„Dacă dispozițiile art.3 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ce prevăd atestarea datei unui înscris de către avocat, se interpretează în sensul că avocatul poate da dată certă unui înscris sub semnătură privată.”*

Potrivit dispozițiilor art.3 alin. (1) lit. c) și d) *activitatea avocatului se realizează prin redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare precum și prin posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate.*

Este limpede că legiuitorul a apreciat că există suficientă credință în calitatea și probitatea profesională a avocatului pentru a conferi acestuia posibilitatea de a atesta *„data actelor încheiate”*, această operațiune nefiind altceva decât cea care conferă respectivelor înscrisuri *„data certă”*, adică prezumția că data înscrisă în act este cea reală, astfel încât aceasta să fie opozabilă și față de terți.

Doctrina juridică susține că atestarea efectuată de avocat conferă dată certă înscrisurilor sub semnătură privată¹.

Dispozițiile art.278 alin. (1) pct.1 NCPC, deși au un caracter general și prin aceasta nu ar putea în vreun fel afecta dispozițiile menționate în legea specială, nu intră cu nimic în conflict cu acestea din urmă. Potrivit normei generale *data înscrisurilor sub semnătură privată este opozabilă altor persoane decât celor care le-au întocmit, numai din ziua în care a devenit certă, prin una din modalitățile prevăzute de lege, respectiv: din ziua în care au fost prezentate spre a*

¹ Tr.C.Briciu în Instituții judiciare, ed.2, Ed.CH Beck, Bucuresti, 2016, p.360; V.M.Ciobanu, Tr.C.Briciu, C.C.Dinu, Drept procesual civil, ed.2, Ed.National, București, 2018, p.350; G.Boroi, M.Stancu, Drept procesual civil, Ed.Hamangiu, București, 2020, p.537; M.Fodor, în Noul Cod de procedură civilă, comentat și adnotat (coord. V.M.Ciobanu, M.Nicolae), ed.2, Ed.Universul Juridic, Bucuresti, 2018, p.930.

se conferi data certa de către notarul public, executorul judecătoresc sau alt funcționar competent în această privință.

Este adevărat că avocatul nu poate fi asimilat „funcționarului public” dar pe de o parte dispozițiile procesual civile nu vorbesc despre „funcționar public” ci „funcționar competent” (or, competența este dată chiar de dispozițiile speciale din Legea nr.51/1995) iar pe de altă parte din interpretarea *a contrario* a dispozițiilor art. 38 alin. (1) din Legea nr.51/1995 rezultă că asimilarea cu funcționarul public intervine atunci când avocatul atestă identitatea părților, a conținutului sau a datei unui act. Or, această nefirească asimilare a unui profesionist independent, precum este avocatul, cu un funcționar public, exclusiv pentru o anumită activitate, este dovada indubitabilă că legiuitorul a dorit să confere activității de atestare o dimensiune de încredere publică, specifică „datei certe”. Nu ar fi explicabilă înăsprirea regimul juridic al statutului avocatului prin asimilarea acestuia funcționarului public pentru un anumit serviciu, altfel decât prin aceea că respectivul serviciu se desfășoară într-o dimensiune în care încrederea publică este esențială, adică exact ceea ce caracterizează „data certă”.

Având în vedere argumentele prezentate, *dispozițiile art.3 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, ce prevăd atestarea datei unui înscris de către avocat, se interpretează în sensul că avocatul poate da dată certă unui înscris sub semnătură privată.*

Av. dr. Traian c. Briciu

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

322-AUT-2020

25.11.2020

**Către: Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului
Domnului Președinte Serban Nicolae
com.juridica@senat.ro**

Stimate domnule Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în Mun. București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, cod fiscal: RO4315974, înființată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, persoană juridică de interes public (art. 59 alin. 2), vă remite următorul **punct de vedere privind Proiectului Legii privind organizarea profesiei de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal (B653/2020).**

Din analiza propunerilor reies următoarele:

1. EXPUNERE DE MOTIVE PROIECT DE LEGE (extras în legătură cu profesia de avocat):

- *nevoia unei persoane cu solide cunoștințe atât în domeniul juridic, cât și în cel tehnic, acesta însoțind în mod inevitabil, prelucrarea datelor cu caracter personal. Un responsabil cu protecția datelor trebuie să fie un „jurist specializat în tehnologie”. Responsabilul cu protecția datelor trebuie să aibă experiență în domeniul protecției datelor cu caracter personal, în același timp, trebuie să cunoască legi, regulamente, directive, practica europeană. Nivelul de experiență ar trebui să fie proporțional cu complexitatea și cantitatea de date cu caracter personal efectiv prelucrate. În plus, este recomandabil ca responsabilul cu protecția datelor să fie un bun cunoscător al sectorului de afaceri în care își desfășoară activitatea organizația care l-a desemnat.*
- *Proiectul de lege propune definirea profesiei de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal și identifică condițiile pe care trebuie să le îndeplinească persoana care se ocupă cu această activitate. De asemenea, responsabilul cu protecția datelor are atribuții și responsabilități bine definite, răspunderi și este supus unor sancțiuni disciplinare în momentul în care nu-și exercită profesia conform legii.*
- *Proiectul propune organizarea profesiei de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal într-un Corp al responsabililor, persoana juridică de utilitate publică și autonomă, din care fac parte responsabilii cu protecția datelor cu caracter personal.*

Opinia UNBR:

Analizând expunerea de motive a Proiectului de lege, rezultă că persoana care poate îndeplini calitatea/profesia de responsabil cu protecția datelor trebuie

să dețină cunoștințe juridice și tehnice, mai exact să fie un jurist specializat în tehnologie.

Analizând conținutul proiectului de lege, se poate observa că tehnologia presupune aptitudinea de a utiliza calculatorul, programele și aplicațiile informatice, necesare unei prelucrări rapide, eficiente și legale a datelor cu caracter personal.

Condiția este îndeplinită de orice avocat român, având în vedere particularitățile activității profesionale, respectiv tehnoredactarea actelor specifice procesului judiciar ori activităților de consultanță juridică acordată în diferite domenii, utilizarea programelor informatice, utilizarea portalului instanțelor de judecată și a dosarului electronic, utilizarea diferitelor rețele informatice pentru desfășurarea activității.

Pe de altă parte, apreciem că nu este cazul să se creeze prin lege o nouă „profesie juridică”, sugerată de formula „jurist specializat în tehnologie”, titlu atribuit „persoanei responsabile cu protecția datelor cu caracter personal”, în condițiile în care în țările europene aceasta este numai o „ocupație” (denumită „DPO” sau „ofițer de protecție a datelor”).

2. REGULAMENT nr. 679 din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (extras în ceea ce privește profesia de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal)

Art. 5: Principii legate de prelucrarea datelor cu caracter personal

(1) Datele cu caracter personal sunt:

- a) prelucrate în mod legal, echitabil și transparent față de persoana vizată ("legalitate, echitate și transparență");
- b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și nu sunt prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; prelucrarea ulterioară în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică sau istorică ori în scopuri statistice nu este considerată incompatibilă cu scopurile inițiale, în conformitate cu articolul 89 alineatul (1) ("limitări legate de scop");
- c) adecvate, relevante și limitate la ceea ce este necesar în raport cu scopurile în care sunt prelucrate ("reducerea la minimum a datelor");
- d) exacte și, în cazul în care este necesar, să fie actualizate; trebuie să se ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că datele cu caracter personal care sunt inexacte, având în vedere scopurile pentru care sunt prelucrate, sunt șterse sau rectificate fără întârziere ("exactitate");
- e) păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă care nu depășește perioada necesară îndeplinirii scopurilor în care sunt prelucrate datele; datele cu caracter personal pot fi stocate pe perioade mai lungi în măsura în care acestea vor fi prelucrate exclusiv în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de cercetare științifică

sau istorică ori în scopuri statistice, în conformitate cu articolul 89 alineatul (1), sub rezerva punerii în aplicare a măsurilor de ordin tehnic și organizatoric adecvate prevăzute în prezentul regulament în vederea garantării drepturilor și libertăților persoanei vizate ("limitări legate de stocare");

f) prelucrate într-un mod care asigură securitatea adecvată a datelor cu caracter personal, inclusiv protecția împotriva prelucrării neautorizate sau ilegale și împotriva pierderii, a distrugerii sau a deteriorării accidentale, prin luarea de măsuri tehnice sau organizatorice corespunzătoare ("integritate și confidențialitate").

(2) Operatorul este responsabil de respectarea alineatului (1) și poate demonstra această respectare ("responsabilitate").

Opinia UNBR:

Analizând principiile enumerate în Regulamentul european, se poate observa că acestea pot fi atinse prin activitatea profesională de prelucrare a datelor cu caracter personal realizată de avocat.

CAPITOLUL IV: Operatorul și persoana împuternicită de operator

Secțiunea 1: Obligații generale

Art. 24: Responsabilitatea operatorului

(1) Ținând seama de natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării, precum și de riscurile cu grade diferite de probabilitate și gravitate pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice, operatorul pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a garanta și a fi în măsură să demonstreze că prelucrarea se efectuează în conformitate cu prezentul regulament. Respectivă măsură se revizuiască și se actualizează dacă este necesar.

(2) Atunci când sunt proporționale în raport cu operațiunile de prelucrare, măsurile menționate la alineatul (1) includ punerea în aplicare de către operator a unor politici adecvate de protecție a datelor.

(3) Aderarea la coduri de conduită aprobate, menționate la articolul 40, sau la un mecanism de certificare aprobat, menționat la articolul 42, poate fi utilizată ca element care să demonstreze respectarea obligațiilor de către operator.

Art. 25: Asigurarea protecției datelor începând cu momentul concepției și în mod implicit

(1) Având în vedere stadiul actual al tehnologiei, costurile implementării, și natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării, precum și riscurile cu grade diferite de probabilitate și gravitate pentru drepturile și libertățile persoanelor fizice pe care le prezintă prelucrarea, operatorul, atât în momentul stabilirii mijloacelor de prelucrare, cât și în cel al prelucrării în sine, pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate, cum ar fi pseudonimizarea, care sunt destinate să pună în aplicare în mod eficient principiile de protecție a datelor, precum reducerea la minimum a datelor, și să integreze garanțiile necesare în cadrul prelucrării, pentru a îndeplini cerințele prezentului regulament și a proteja drepturile persoanelor vizate.

(2) Operatorul pune în aplicare măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru a asigura că, în mod implicit, sunt prelucrate numai date cu caracter personal care sunt necesare pentru fiecare scop specific al prelucrării. Respectiva obligație se aplică volumului de date colectate,

gradului de prelucrare a acestora, perioadei lor de stocare și accesibilității lor. În special, astfel de măsuri asigură că, în mod implicit, datele cu caracter personal nu pot fi accesate, fără intervenția persoanei, de un număr nelimitat de persoane.

(3) Un mecanism de certificare aprobat în conformitate cu articolul 42 poate fi utilizat drept element care să demonstreze îndeplinirea cerințelor prevăzute la alineatele (1) și (2) ale prezentului articol.

Opinia UNBR:

Analizând art. 24 și 25 din regulament, se poate observa că implementarea tehnologiei în scopul prelucrării datelor cu caracter personal este obligația operatorului de date, nu a responsabilului cu protecția datelor, respectiv nu a persoanei împuternicite de operator, așa cum o denumește Regulamentul.

Art. 28: Persoana împuternicită de operator

(1) În cazul în care prelucrarea urmează să fie realizată în numele unui operator, operatorul recurge doar la persoane împuternicite care oferă garanții suficiente pentru punerea în aplicare a unor măsuri tehnice și organizatorice adecvate, astfel încât prelucrarea să respecte cerințele prevăzute în prezentul regulament și să asigure protecția drepturilor persoanei vizate.

(3) Prelucrarea de către o persoană împuternicită de un operator este reglementată printr-un contract sau alt act juridic în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern care are caracter obligatoriu pentru persoana împuternicită de operator în raport cu operatorul și care stabilește obiectul și durata prelucrării, natura și scopul prelucrării, tipul de date cu caracter personal și categoriile de persoane vizate și obligațiile și drepturile operatorului. Respectivul contract sau act juridic prevede în special că persoană împuternicită de operator:

a) prelucrează datele cu caracter personal numai pe baza unor instrucțiuni documentate din partea operatorului, inclusiv în ceea ce privește transferurile de date cu caracter personal către o țară terță sau o organizație internațională, cu excepția cazului în care această obligație îi revine persoanei împuternicite în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern care i se aplică; în acest caz, notifică această obligație juridică operatorului înainte de prelucrare, cu excepția cazului în care dreptul respectiv interzice o astfel de notificare din motive importante legate de interesul public;

b) se asigură că persoanele autorizate să prelucreze datele cu caracter personal s-au angajat să respecte confidențialitatea sau au o obligație statutară adecvată de confidențialitate;

c) adoptă toate măsurile necesare în conformitate cu articolul 32;

d) respectă condițiile menționate la alineatele (2) și (4) privind recrutarea unei alte persoane împuternicite de operator;

e) ținând seama de natura prelucrării, oferă asistență operatorului prin măsuri tehnice și organizatorice adecvate, în măsura în care acest lucru este posibil, pentru îndeplinirea obligației operatorului de a răspunde cererilor privind exercitarea de către persoana vizată a drepturilor prevăzute în capitolul III;

f) ajută operatorul să asigure respectarea obligațiilor prevăzute la articolele 32-36, ținând seama de caracterul prelucrării și informațiile aflate la dispoziția persoanei împuternicite de operator;

g) la alegerea operatorului, șterge sau returnează operatorului toate datele cu caracter personal după încetarea furnizării serviciilor legate de prelucrare și elimină copiile existente, cu excepția cazului în care dreptul Uniunii sau dreptul intern impune stocarea datelor cu caracter personal;

h) pune la dispoziția operatorului toate informațiile necesare pentru a demonstra respectarea obligațiilor prevăzute la prezentul articol, permite desfășurarea auditurilor, inclusiv a inspecțiilor, efectuate de operator sau alt auditor mandatat și contribuie la acestea.

În ceea ce privește primul paragraf litera (h), persoana împuternicită de operator informează imediat operatorul în cazul în care, în opinia sa, o instrucțiune încalcă prezentul regulament sau alte dispoziții din dreptul intern sau din dreptul Uniunii referitoare la protecția datelor.

Opinia UNBR:

Analizând art. 28 din Regulament, se poate observa că nu se impune încheierea unui anumit tip de contract în mod exclusiv, de muncă sau comercial, ceea ce face ca prevederea din proiectul de lege de la art. 2 a doua bulină să fie contrară Regulamentului. Apreciem că prin reglementarea internă nu se poate restrânge sfera actelor juridice care se pot încheia între operatorul de date cu caracter personal și persoana desemnată, respectiv responsabilul cu protecția datelor. Atâta vreme cât Regulamentul se referă în mod generic la **contract** sau **alt act juridic**, fără a-l numi în mod exclusiv, limitativ, singurele condiții fiind acelea de a avea caracter obligatoriu pentru persoana împuternicită de operator în raport cu operatorul și de a stabili obiectul și durata prelucrării, natura și scopul prelucrării, tipul de date cu caracter personal și categoriile de persoane vizate și obligațiile și drepturile operatorului, apreciem că nici reglementarea internă nu poate limita categoria actelor juridice care pot fi încheiate între operatorul de date cu caracter personal și persoana desemnată, respectiv responsabilul cu protecția datelor.

Art. 37: Desemnarea responsabilului cu protecția datelor

(1) Operatorul și persoana împuternicită de operator desemnează un responsabil cu protecția datelor ori de câte ori:

- a) prelucrarea este efectuată de o autoritate sau un organism public, cu excepția instanțelor care acționează în exercițiul funcției lor jurisdicționale;
- b) activitățile principale ale operatorului sau ale persoanei împuternicite de operator constau în operațiuni de prelucrare care, prin natura, domeniul de aplicare și/sau scopurile lor, necesită o monitorizare periodică și sistematică a persoanelor vizate pe scară largă; sau
- c) activitățile principale ale operatorului sau ale persoanei împuternicite de operator constau în prelucrarea pe scară largă a unor categorii speciale de date în temeiul articolului 9 sau a unor date cu caracter personal referitoare la condamnări penale și infracțiuni, menționată la articolul 10.

(2) Un grup de întreprinderi poate numi un responsabil cu protecția datelor unic, cu condiția ca responsabilul cu protecția datelor să fie ușor accesibil din fiecare întreprindere.

(3) În cazul în care operatorul sau persoana împuternicită de operator este o autoritate publică sau un organism public, poate fi desemnat un responsabil cu protecția datelor unic pentru mai multe dintre aceste autorități sau organisme, luând în considerare structura organizatorică și dimensiunea acestora.

(4) În alte cazuri decât cele menționate la alineatul (1), operatorul sau persoana împuternicită de operator ori asociațiile și alte organisme care reprezintă categorii de operatori sau de persoane împuternicite de operatori pot desemna sau, acolo unde dreptul Uniunii sau dreptul intern solicită acest lucru, desemnează un responsabil cu protecția datelor. Responsabilul cu protecția datelor poate să acționeze în favoarea unor astfel de asociații și alte organisme care reprezintă operatori sau persoane împuternicite de operatori.

(5) Responsabilul cu protecția datelor este desemnat pe baza calităților profesionale și, în special, a cunoștințelor de specialitate în dreptul și practicile din domeniul protecției datelor, precum și pe baza capacității de a îndeplini sarcinile prevăzute la articolul 39.

(6) Responsabilul cu protecția datelor poate fi un membru al personalului operatorului sau persoanei împuternicite de operator sau poate să își îndeplinească sarcinile în baza unui contract de servicii. (7) Operatorul sau persoana împuternicită de operator publică datele de contact ale responsabilului cu protecția datelor și le comunică autorității de supraveghere.

Opinia UNBR:

Analizând art. 37 din Regulament, în special alin. 6, se poate observa de asemenea că reglementarea internă restrânge categoria actelor juridice care pot conferi calitatea de responsabil cu protecția datelor. Regulamentul se referă în articolul precizat, fie la un angajat al operatorului sau al persoanei împuternicite (contract de muncă), fie la o persoană care acționează în baza unui contract de servicii (categorie în care intră și contractul de asistență juridică încheiat sub auspiciile Legii nr. 51/1995). Rezultă din același art. 37 din Regulament, că persoana responsabilă cu protecția datelor trebuie să dețină cunoștințe juridice, fără vreo specializare în tehnologie, și din această perspectivă reglementarea internă fiind restrictivă și nelegală.

Art. 38: Funcția responsabilului cu protecția datelor

(1) Operatorul și persoana împuternicită de operator se asigură că responsabilul cu protecția datelor este implicat în mod corespunzător și în timp util în toate aspectele legate de protecția datelor cu caracter personal.

(2) Operatorul și persoana împuternicită de operator sprijină responsabilul cu protecția datelor în îndeplinirea sarcinilor menționate la articolul 39, asigurându-i resursele necesare pentru executarea acestor sarcini, precum și accesarea datelor cu caracter personal și a operațiunilor de prelucrare, și pentru menținerea cunoștințelor sale de specialitate.

(3) Operatorul și persoana împuternicită de operator se asigură că responsabilul cu protecția datelor nu primește niciun fel de instrucțiuni în ceea ce privește îndeplinirea acestor sarcini. Acesta nu este demis sau sancționat de către operator sau de persoana împuternicită de operator pentru îndeplinirea sarcinilor sale. Responsabilul cu protecția datelor răspunde direct în fața celui mai înalt nivel al conducerii operatorului sau persoanei împuternicite de operator.

(4) Persoanele vizate pot contacta responsabilul cu protecția datelor cu privire la toate chestiunile legate de prelucrarea datelor lor și la exercitarea drepturilor lor în temeiul prezentului regulament. (5) Responsabilul cu protecția datelor are obligația de a respecta secretul sau confidențialitatea în ceea ce privește îndeplinirea sarcinilor sale, în conformitate cu dreptul Uniunii sau cu dreptul intern. (6) Responsabilul cu protecția datelor poate îndeplini și alte sarcini și atribuții. Operatorul sau persoana împuternicită de operator se asigură că niciuna dintre aceste sarcini și atribuții nu generează un conflict de interese.

Art. 39: Sarcinile responsabilului cu protecția datelor

(1) Responsabilul cu protecția datelor are cel puțin următoarele sarcini:

- a) informarea și consilierea operatorului, sau a persoanei împuternicite de operator, precum și a angajaților care se ocupă de prelucrare cu privire la obligațiile care le revin în temeiul prezentului regulament și al altor dispoziții de drept al Uniunii sau drept intern referitoare la protecția datelor;
 - b) monitorizarea respectării prezentului regulament, a altor dispoziții de drept al Uniunii sau de drept intern referitoare la protecția datelor și a politicilor operatorului sau ale persoanei împuternicite de operator în ceea ce privește protecția datelor cu caracter personal, inclusiv alocarea responsabilităților și acțiunile de sensibilizare și de formare a personalului implicat în operațiunile de prelucrare, precum și auditurile aferente;
 - c) furnizarea de consiliere la cerere în ceea ce privește evaluarea impactului asupra protecției datelor și monitorizarea funcționării acesteia, în conformitate cu articolul 35;
 - d) cooperarea cu autoritatea de supraveghere;
 - e) asumarea rolului de punct de contact pentru autoritatea de supraveghere privind aspectele legate de prelucrare, inclusiv consultarea prealabilă menționată la articolul 36, precum și, dacă este cazul, consultarea cu privire la orice altă chestiune.
- (2) În îndeplinirea sarcinilor sale, responsabilul cu protecția datelor ține seama în mod corespunzător de riscul asociat operațiunilor de prelucrare, luând în considerare natura, domeniul de aplicare, contextul și scopurile prelucrării.

Opinia UNBR:

Nici art. 38 și 39 nu justifică caracterul restrictiv al reglementării interne analizate.

3. DISPOZIȚII ALE LEGII NR. 51/1995 REPUBLICATĂ (extras)

Potrivit art. 3 din lege:

(1) Activitatea avocatului se realizează prin:

- a) **consultații și cereri cu caracter juridic;**
- b) **asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii;**
- c) **redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare;**

- d) *asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate;*
- e) ***apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină;***
- f) *activități de mediere;*
- g) *activități fiduciare desfășurate în condițiile Codului Civil;*
- h) *stabilirea temporară a sediului pentru societăți la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate;*
- i) *activitățile prevăzute la lit. g) și h) se pot desfășura în temeiul unui nou contract de asistență juridică;*
- j) *activități de curatelă specială potrivit legii și Statutului profesiei de avocat;*
- k) *orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii.*

Opinia UNBR:

Apreciem că avocatul poate exercita activități specifice persoanei responsabile cu protecția datelor, în virtutea atribuțiilor prevăzute la art. 3 alin. 1 lit. a, b, c, e din Legea nr. 51/1995 republicată. Analizând atribuțiile "specifice" calității de responsabil cu protecția datelor (a se vedea spre exemplu art. 4 lit. a) și c) din proiectul de lege: informarea organizației și persoanelor vizate cu privire la drepturile și obligațiile lor în baza legislației privind protecția datelor cu caracter personal și emiterea de recomandări și oferirea asistenței de specialitate organizației cu privire la interpretarea și aplicarea prevederilor legislației privind protecția datelor cu caracter personal), se poate observa că acestea se suprapun consultanței juridice pe care o poate acorda un avocat în baza Legii nr. 51/1995.

*

* *

Având în vedere cele sus menționate, va înaintăm următoarele **PROPUNERI DE MODIFICARE ALE PROIECTUL LEGII PRIVIND ORGANIZAREA PROFESIEI DE RESPONSABIL CU PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL (B653/2020)**

In privința art. 2 , propunem următoarea modificare:

În sensul prezentei legi următorii termeni se definesc astfel:

- *„Date cu caracter personal” înseamnă orice informație privind o persoană fizică identificată sau identificabilă („persoana vizată”). Operatorul de date este persoana care stabilește scopurile și mijloacele de prelucrare a datelor cu caracter personal.*
- *Responsabilul cu protecția datelor cu caracter personal este persoana fizică sau juridică, instituția/autoritatea publică, agenda sau un alt organism (operator) care îndeplinește sarcinile*

prevăzute în Legea nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie - 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), cap v, art. 10, în baza unui contract de muncă, contract comercial **sau de asistență juridică încheiat în condițiile Legii nr. 51/1995.**

În privința art. 3, propunem următoarea modificare:

Poate deveni Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) are capacitate deplină de exercițiu;
- b) are studii superioare cu diplomă de licență;
- c) are o vechime în munca **sau în profesie** de minim 1 an;
- d) a efectuat un curs de specializare / perfecționare absolvit cu certificat care să ateste competențele necesare exercitării meseriei;
- e) este aptă, din punct de vedere medical, pentru exercitarea acestei activități;
- f) nu a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură să aducă atingere prestigiului profesiei.

Avocatul definitivat în profesie îndeplinește calitatea de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal în virtutea calității sale, în baza contractului de asistență judiciară, conform Legii nr.51/1995.

În privința art. 6 propunem următoarea modificare:

(1) Sancțiunile disciplinare ce se aplică Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal, în raport cu gravitatea abaterilor săvârșite, sunt următoarele:

- a) mustrare;
 - b) avertisment scris;
 - c) suspendarea dreptului de a exercita profesia de Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal pe o perioadă de timp de la 3 luni la un an;
- (2) Abaterile în funcție de care se aplică sancțiunile disciplinare se stabilesc de către Corpul Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal.

(3) Mustrarea și avertismentul se pot da de către operator în baza Regulamentului de Organizare și Funcționare, **dacă responsabilul cu protecția datelor este salariatul operatorului.**

(4) Suspendarea dreptului de a exercita profesia de Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal pe o perioadă de timp de la 3 luni la un an se face de către Corpul Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal în baza unui raport. Decizia Corpului poate fi atacată în instanța de contencios administrativ.

În cazul avocaților care îndeplinesc calitatea de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal, sancțiunile se aplică conform dispozițiilor Legii nr.51/1995 privind organizarea și funcționarea profesiei de avocat.

Apreciem că în condițiile modificării art. 2, art. 3 și art. 6 conform propunerilor de mai sus, modificarea art. 20 nu se mai impune.

Suplimentar, se poate observa că proiectul de lege nu reglementează procedura de admitere în profesie/de autorizare a Responsabililor cu protecția datelor și nu impune condiția studiilor superioare juridice, în condițiile în care persoana responsabilă cu protecția datelor este numit în proiect *jurist (specializat în tehnologie)*.

Atașăm un tabel de lucru cu poziția UNBR.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

Nr. crt.	Text propus spre adoptare	Amendament UNBR	Motivare
1.	<p><i>Art. 2- În sensul prezentei legi următorii termeni se definesc astfel:</i></p> <p>...</p> <p>• <i>Responsabilul cu protecția datelor cu caracter personal este persoana fizică sau juridică, instituția/autoritatea publică, agenda sau un alt organism (operator) care îndeplinește sarcinile prevăzute în Legea nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie - 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), cap v, art. 10, în baza unui contract de muncă, contract comercial.</i></p>	<p><i>Art. 2- În sensul prezentei legi următorii termeni se definesc astfel:</i></p> <p>...</p> <p>• <i>Responsabilul cu protecția datelor cu caracter personal este persoana fizică sau juridică, instituția/autoritatea publică, agenda sau un alt organism (operator) care îndeplinește sarcinile prevăzute în Legea nr. 190/2018 privind măsuri de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie - 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), cap v, art. 10, în baza unui contract de muncă, contract comercial sau de asistență juridică încheiat în condițiile Legii nr. 51/1995.</i></p>	<p>1. Analizând Expunerea de motive a Proiectului de lege, rezultă că persoana care poate îndeplini calitatea/profesia de responsabil cu protecția datelor trebuie să dețină cunoștințe juridice și tehnice, mai exact să fie „un jurist specializat în tehnologie”.</p> <p>Analizând conținutul proiectului de lege, se poate observa că tehnologia presupune aptitudinea de a utiliza calculatorul, programele și aplicațiile informatice, necesare unei prelucrări rapide, eficiente și legale a datelor cu caracter personal.</p> <p>Condiția este îndeplinită de orice avocat român, având în vedere particularitățile activității profesionale, respectiv tehnoredactarea actelor specifice procesului judiciar ori activităților de consultanță juridică acordată în diferite domenii, utilizarea programelor informatice, utilizarea portalului instanțelor de judecată și a dosarului electronic, utilizarea diferitelor rețele informatice pentru desfășurarea activității.</p> <p>Profesia de responsabil cu protecția datelor nu presupune cunoștințe avansate de tehnologie, care nu ar fi la îndemâna avocatului.</p> <p>Pe de altă parte, apreciem că nu este cazul să se creeze prin lege o nouă „profesie juridică”, sugerată de formula „jurist specializat în tehnologie”, titlu atribuit „persoanei responsabile cu protecția datelor cu caracter personal”, în condițiile în care în țările europene aceasta este numai o</p>

			<p>„ocupație” (denumită „DPO” sau „ofițer de protecție a datelor”).</p> <p>2. Din Regulamentul nr. 679 din 27 aprilie 2016 (Regulamentul general privind protecția datelor) se desprind următoarele concluzii:</p> <p>a) Analizând principiile enumerate în Regulament, se poate observa că acestea pot fi atinse prin activitatea profesională de prelucrare a datelor cu caracter personal realizată de avocat.</p> <p>b) Analizând art. 24 și 25 din Regulament, se poate observa că implementarea tehnologiei în scopul prelucrării datelor cu caracter personal este obligația operatorului de date, nu a responsabilului cu protecția datelor, respectiv nu a persoanei împuternicite de operator, așa cum o denumește Regulamentul.</p> <p>c) Analizând art. 28 din Regulament, se poate observa că nu se impune încheierea unui anumit tip de contract în mod exclusiv, de muncă sau comercial, ceea ce face ca prevederea din proiectul de lege de la art. 2 a doua bulină să fie contrară Regulamentului. Apreciem că prin reglementarea internă nu se poate restrânge sfera actelor juridice care se pot încheia între operatorul de date cu caracter personal și persoana desemnată, respectiv responsabilul cu protecția datelor. Atâta vreme cât Regulamentul se referă în mod generic la contract sau alt act juridic, fără a-l numi în mod exclusiv, limitativ, singurele condiții fiind acelea de a avea caracter obligatoriu pentru persoana împuternicită de operator în raport cu</p>
--	--	--	---

			<p>operatorul și de a stabili obiectul și durata prelucrării, natura și scopul prelucrării, tipul de date cu caracter personal și categoriile de persoane vizate și obligațiile și drepturile operatorului, apreciem că nici reglementarea internă nu poate limita categoria actelor juridice care pot fi încheiate între operatorul de date cu caracter personal și persoana desemnată, respectiv responsabilul cu protecția datelor.</p> <p>d) Analizând art. 37 din Regulament, în special alin. 6, se poate observa de asemenea că reglementarea internă restrânge categoria actelor juridice care pot conferi calitatea de responsabil cu protecția datelor. Regulamentul se referă în articolul precizat, fie la un angajat al operatorului sau al persoanei împuternicite (contract de muncă), fie la o persoană care acționează în baza unui contract de servicii (categorie în care intră și contractul de asistență juridică încheiat sub auspiciile Legii nr. 51/1995). Rezultă din același art. 37 din Regulament, că persoana responsabilă cu protecția datelor trebuie să dețină cunoștințe juridice, fără vreo specializare în tehnologie, și din această perspectivă reglementarea internă fiind restrictivă și nelegală.</p> <p>e) Nici art. 38 și 39 nu justifică caracterul restrictiv al reglementării interne analizate.</p> <p>3. În virtutea atribuțiilor prevăzute la art. 3 alin. 1 lit. a, b, c, e din Legea nr. 51/1995 republicată, apreciem că avocatul poate exercita activități specifice persoanei responsabile cu protecția datelor. Analizând atribuțiile ”specifice” calității de responsabil cu protecția datelor (a se vedea spre exemplu art. 4 lit. a) și c) din proiectul de lege: informarea</p>
--	--	--	--

			organizației și persoanelor vizate cu privire la drepturile și obligațiile lor în baza legislației privind protecția datelor cu caracter personal și emiterea de recomandări și oferirea asistenței de specialitate organizației cu privire la interpretarea și aplicarea prevederilor legislației privind protecția datelor cu caracter personal), se poate observa că acestea se suprapun consultanței juridice pe care o poate acorda un avocat în baza Legii nr. 51/1995.
2.	<p><i>Art. 3. Poate deveni Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:</i></p> <p><i>a) are capacitate deplină de exercițiu;</i></p> <p><i>b) are studii superioare cu diplomă de licență;</i></p> <p><i>c) are o vechime în munca de minim 1 an;</i></p> <p><i>d) a efectuat un curs de specializare / perfecționare absolvit cu certificat care să ateste competențele necesare exercitării meseriei;</i></p> <p><i>e) este aptă, din punct de vedere medical, pentru exercitarea acestei activități;</i></p> <p><i>f) nu a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură să aducă atingere prestigiului profesiei.</i></p>	<p><i>Art. 3. (1) Poate deveni Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:</i></p> <p><i>a) are capacitate deplină de exercițiu;</i></p> <p><i>b) are studii superioare cu diplomă de licență;</i></p> <p><i>c) are o vechime în munca sau în profesie de minim 1 an;</i></p> <p><i>d) a efectuat un curs de specializare / perfecționare absolvit cu certificat care să ateste competențele necesare exercitării meseriei;</i></p> <p><i>e) este aptă, din punct de vedere medical, pentru exercitarea acestei activități;</i></p> <p><i>f) nu a fost condamnată definitiv pentru săvârșirea unei infracțiuni de natură să aducă atingere prestigiului profesiei.</i></p>	A se vedea aceleași rațiuni ca la pct. 1.

		<i>(2) Avocatul definitivat în profesie îndeplinește calitatea de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal în virtutea calității sale, în baza contractului de asistență judiciară, conform Legii nr.51/1995.</i>	
3.	<p><i>Art. 6 (1) Sancțiunile disciplinare ce se aplica Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal, în raport cu gravitatea abaterilor săvârșite, sunt următoarele:</i></p> <p><i>a) mustrare;</i></p> <p><i>b) avertisment scris;</i></p> <p><i>c) suspendarea dreptului de a exercita profesia de Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal pe o perioadă de timp de la 3 luni la un an;</i></p> <p><i>(2) Abaterile în funcție de care se aplica sancțiunile disciplinare se stabilesc de către Corpul Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal.</i></p> <p><i>(3) Mustrarea și avertismentul se pot da de către operator în baza Regulamentului de Organizare și Funcționare.</i></p> <p><i>(4) Suspendarea dreptului de a exercita profesia de Responsabil cu protecția</i></p>	<p><i>Art. 6 (1) Sancțiunile disciplinare ce se aplica Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal, în raport cu gravitatea abaterilor săvârșite, sunt următoarele:</i></p> <p><i>a) mustrare;</i></p> <p><i>b) avertisment scris;</i></p> <p><i>c) suspendarea dreptului de a exercita profesia de Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal pe o perioadă de timp de la 3 luni la un an;</i></p> <p><i>(2) Abaterile în funcție de care se aplica sancțiunile disciplinare se stabilesc de către Corpul Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal.</i></p> <p><i>(3) Mustrarea și avertismentul se pot da de către operator în baza Regulamentului de Organizare și Funcționare, dacă responsabilul cu protecția datelor este salariatul operatorului.</i></p>	A se vedea aceleași rațiuni ca la pct. 1

	<p><i>datelor cu caracter personal pe o perioada de timp de la 3 luni la un an se face de către Corpul Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal in baza unui raport. Decizia Corpului poate fi atacata in instanța de contencios administrativ.</i></p>	<p><i>(4) Suspendarea dreptului de a exercita profesia de Responsabil cu protecția datelor cu caracter personal pe o perioada de timp de la 3 luni la un an se face de către Corpul Responsabililor cu protecția datelor cu caracter personal in baza unui raport. Decizia Corpului poate fi atacata in instanța de contencios administrativ.</i></p> <p><i>(5) In cazul avocaților care îndeplinesc calitatea de responsabil cu protecția datelor cu caracter personal, sancțiunile se aplica conform dispozițiilor Legii nr.51/1995 privind organizarea si ficționarea profesiei de avocat.</i></p>	
--	--	--	--

337-AUT-2020

07.12.2020

Către: Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților

Domnului Președinte Nicușor Halici

cp11@cdep.ro

Stimate domnule Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România, cu sediul în Mun. București, Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, sector 5, cod fiscal: RO4315974, înființată prin Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, persoană juridică de interes public (art. 59 alin. 2), vă remite următorul **punct de vedere privind Proiectul de Lege pentru completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă (PLx. 676/2020).**

La data de 16.11.2020 a fost prezentată în Biroul permanent al Camerei Deputaților propunerea legislativă pentru completarea Legii nr.304/2004 privind organizarea judiciară și a Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, respectiv PLx. 676/2020.

Proiectul legislativ a fost fundamentat pe o serie de motive care, în opinia inițiatorului, au rezultat din activitatea instanțelor de judecată și au împăcat negativ procedura judiciară. Astfel, au fost avute în vedere următoarele motive care au justificat propunerea legislativă concretizată în PLx. 676/2020:

- volumul semnificativ de cereri și căi de atac informale și neinteligibile, cereri cărora nu li se poate identifica natura sau scopul urmărit prin demersul judiciar respectiv;
- existența unor cereri vădit inadmisibile care nu se circumscriu competenței instanței;
- existența unor cereri identice ce au fost examinate anterior și care nu conțin nici un element de noutate;
- angrenarea întregii proceduri judiciare pentru cererile mai sus-menționate, cu impact în planul timpului alocat unor asemenea demersuri, cu consecința generării unor costuri bugetare însemnate;
- o încărcare excesivă a instanțelor cu aceste cereri informale sau neinteligibile, cu impact în planul soluționării proceselor într-un termen optim și previzibil.

Este evident că aspectele inserate în expunerea de motive a propunerii legislative analizate sunt reale, impactul acestora fiind considerabil atât la nivelul celerității procedurii judiciare, cât și cu privire la augmentarea cheltuielilor bugetare aferente unor asemenea situații. De asemenea, este oportun a se căuta mecanisme și proceduri legale pentru diminuarea consecințelor unor asemenea cereri informale sau neinteligibile. Pe de altă parte însă, orice proiect legislativ în această materie ce urmează a deveni lege **este necesar a fi, pe de o parte, constituțional** și, pe de altă parte, **apt să aducă un plus din perspectiva dreptului la apărare și a garanțiilor procesuale.**

Prezenta analiza va antama atât aspecte de oportunitate ale actului legislativ, cât și de constituționalitate, prin raportare la jurisprudența relevantă a Curții Constituționale.

Deși în expunerea de motive au fost avute în vedere „cereri și căi de atac informale” adresate instanțelor de judecată, PLx. 676/2020 **propune o nouă reglementare numai în materie civilă**, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și a instanțelor judecătorești competente să judece căi de atac, respectiv sunt avute în vedere *cererile înaintate Secției I civile, Secției a II-a civile, Secției de contencios administrativ și fiscal, Completurilor de 5 judecători, cu excepția celor formulate în materie penală, sau Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție și căile de atac înregistrate pe rolul instanțelor, respectiv căile de atac înregistrate pe rolul celorlalte instanțe judecătorești (judecătorii, tribunale, curți de apel)*. Astfel, propunere legislativă analizată impune o dublă modificare legislativă:

1. în planul Legii nr. 304/2004 – privind organizarea judiciară, inserându-se un art. 26¹, după art. 26 în Capitolul referitor la ÎCCJ, în concret cu privire la competența instanței supreme
2. în planul NCPC, propunându-se introducerea art. 456¹, după art. 456 NCPC, respectiv în dispozițiile generale privind căile de atac.

Prin art. I al PLx. 676/2020 au fost enumerate *cererile înaintate Secției I civile, Secției a II-a civile, Secției de contencios administrativ și fiscal, Completurilor de 5 judecători, cu excepția celor formulate în materie penală, sau Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție*. Având în vedere că a fost exclusă materia penală, prin raportare la competența legală a acestor secții, sunt avute în vedere următoarele cereri în materie civilă:

- *recursurile împotriva hotărârilor pronunțate de curțile de apel și a altor hotărâri, în cazurile prevăzute de lege, precum și recursurile declarate împotriva hotărârilor nedefinitive sau a actelor judecătorești, de orice natură, care nu pot fi atacate pe nicio altă cale, iar cursul judecătii a fost întrerupt în fața curților de apel (prin raportare la competența în materie civilă a Secțiilor enumerate – art. 21 alin. 1 din Legea nr. 304/2004)*
- *cererile de strămutare, pentru motivele prevăzute în codurile de procedura civilă și conflictele de competență, în cazurile prevăzute de lege (art. 23 alin. 1 din Legea nr. 304/2004 – tot în materie de competență a Secțiilor)*
- *cauzele în materie disciplinară potrivit legii (este avută în vedere răspunderea disciplinară a magistraților) și recursurile împotriva hotărârilor de respingere a cererilor de sesizare a Curții Constituționale, pronunțate de un alt complet de 5 judecători (art. 24 din Legea nr. 304/2004 – competența în materie civilă a Completului de 5)*
- *sesizările privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare (art. 25 din Legea nr. 304/2004 – competența Secțiilor Unite).*

Din analiza acestor posibile cereri ce intră în competența Secției I civile, Secției a II-a civile, Secției de contencios administrativ și fiscal, Completurilor de 5 judecători, cu excepția celor formulate în materie penală, sau Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție rezultă următoarele concluzii:

- existența unor cereri informale, neinteligibile, vădit nefondate, informale gramatical, etc. **este posibilă în cazul recursurilor în materie civilă, cererilor de strămutare, căilor de atac în materie disciplinară**, ceea ce poate justifica oportunitatea adoptării proiectului legislativ reprezentat de PLx. 676/2020.
- aceste cereri informale, neinteligibile, vădit nefondate, informale gramatical, etc. **sunt imposibil să apară sau, în opinia noastră, nu cred că au existat în practica judiciară în cazul conflictelor de competență, sesizărilor privind schimbarea jurisprudenței Înaltei Curți de Casație și Justiție și sesizarea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității legilor** înainte de promulgare, ceea ce ar determina o revizuire a textului propunerii legislative. În acest sens considerăm că ar trebui avute în vedere cererile pe care părțile le pot adresa acestor Secții ale ÎCCJ și nu orice cereri care ar intra în competența acestora (expresia propusă „cereri înaintate” ar putea fi înlocuită cu expresia „cereri înainte de părți” pentru rigoarea textului legislativ).

Nu este foarte clar dacă termenul de „cereri” se referă la *cereri introductive, petiții sau de sesizare* (puțin probabil de a exista la nivelul ÎCCJ, având în vedere că aceasta nu judecă, în materie civilă, în primă instanță) sau la *cereri privitoare la căi de atac* (recurs, revizuire, contestație în anulare.)

Atât din analiza art. I, cât și art. II din PLx. 676/2020 rezultă **că se consacră o nouă formă de respingerea a unei cereri**, forma care nu exista în conceptele procesului civil, fiind similară fazei urmării penale: „**clasarea**” atât a cererii, cât și a căii de atac. Având în vedere că soluția de clasare este consacrată la nivelul unei faze a procesului penal (urmărirea penală și nu pentru faza judecării penale unde există achitarea), poate s-ar impune ca soluția legislativă să fie reprezentată de un „fine de neprimire” sau eventual, nulitatea unor asemenea cereri².

Din art. 26¹ al PLx. 676/2020, text legal ce se propune a fi inserat în Legea nr. 304/2004 (în materia referitoare la competența ÎCCJ), se desprinde ideea că cererile înaintate Secției I civile, Secției a II-a civile, Secției de contencios administrativ și fiscal, Completurilor de 5 judecători, cu excepția celor formulate în materie penală, sau Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție, se înregistrează pe rolul instanței, însă **nu se repartizează aleatoriu și se clasează**, dacă: a) sunt *informe* sau au caracter ori conținut *vădit șicanator sau denigrator*; b) *nu se circumscriu în mod evident competenței secției*, completurilor de 5 judecători sau Secțiilor Unite, astfel cum aceasta este expres reglementată de lege, respectiv, apelurile sau recursurile declarate împotriva hotărârilor în privința cărora legea prevede expres că *nu sunt supuse unei asemenea căi de atac*, recursurile declarate *împotriva hotărârilor definitive* ori căile de atac exercitate împotriva hotărârilor care, în exprimarea legii, *sunt date fără cale de atac sau nu supuse niciunei căi de atac*; c) sunt în mod esențial *identice cu o cerere examinată anterior* și nu conțin elemente noi față de cererea anterioară.

² Propunerea noastră ar putea fi „inadmisibilitatea”, deși un asemenea concept ar putea ridica probleme de constituționalitate și convenționalitate, deși NCPC folosește această formă de respingere în cazul cererilor de recuzare formulate în cele trei cazuri de la art. 47 NCPC; de asemenea, nulitatea unei asemenea cereri ar putea fi susținută și prin raportare la sancțiunea reglementată în cazul procedurii regularizării cererii de chemare în judecată.

Din modalitatea de reglementare și finalitatea urmărită rezultă că se instituie, în realitate, un „filtru” la nivelul ÎCCJ cu privire la aceste cereri, chiar dacă cu o sferă de aplicare restrânsă. Procedura filtrului a existat în Noul Cod de procedură civilă, fiind un veritabil mijloc de degrevare a instanței supreme, model, de altfel, întâlnit în legislația multor țări europene. Din păcate, ca urmare a intervenirii Curții Constituționale cu privire la această procedura a filtrului de la ÎCCJ, art. 493 alin. 5 NCPC a fost abrogat și ulterior procedura filtrului, prin art. I pct. 56 din Legea nr. 310/2018, a fost abrogată. Procedura filtrului, așa cum a fost inițial reglementată în NCPC, a fost considerată neconstituțională prin Decizia nr. 839/2015 a CCR (Monitorul Oficial, Partea I nr. 69 din 01 februarie 2016), invalidându-se art. 493 alin. 5 NCPC. În acest sens, este util prezentului demers să arătăm care au fost motivele pentru care CCR a declarat neconstituțional art. 493 alin. 5 NCPC: *în privința caracterului "vădit nefondat", respingerea recursului poate fi făcută doar cu verificarea unor elemente ce vizează fondul cauzei. Or, verificarea fondului cauzei, în scopul aprecierii caracterului vădit nefondat al recursului, presupune verificarea legalității hotărârii atacate, completul de filtru fiind obligat să se pronunțe asupra fondului motivelor de casare invocate, ceea ce excedează procedurii admiterii în principiu. Sintagma "vădit nefondat" se situează astfel în sfera fondului cauzei; Curtea reține că respingerea recursului pentru motivul că este vădit nefondat presupune examinarea în fond a acestuia, implicând analizarea unor aspecte care vizează temeinicia solicitării care face obiectul recursului; or, procedura examinării admisibilității recursului trebuie să vizeze doar aspecte pur formale; prin decizia pronunțată, în acest caz, fără citarea părților și fără posibilitatea exercitării unei căi de atac împotriva ei, Curtea apreciază că părțile nu își pot realiza dreptul la apărare și la dezbateri contradictorii, fiind încălcat, astfel, dreptul la un proces echitabil. Astfel, jurisprudența Curții Constituționale se plasează pe coordonatele unui proces guvernat de principiile contradictorialității, al oralității procedurii și al transparenței actului de justiție, asigurându-se, în acest fel, încrederea cetățeanului în modul de realizare a acestuia; justiția nu trebuie să fie una ascunsă, secretă, din contră, ea trebuie să asigure participarea efectivă a părților în vederea realizării în mod plenar a actului de justiție. Legiuitorul trebuie să stabilească, desigur, într-un mod restrictiv motivele în temeiul cărora actul de justiție s-ar realiza fără participarea părților, însă atunci când sunt dezbătute chestiuni de fond ale pricinii, acesta nu are îndreptățirea constituțională de a reglementa o procedură care să nu implice posibilitatea părților de a-și prezenta punctele de vedere, susținerile sau cererile. Numai în acest mod poate fi asigurată accesibilitatea procedurii judiciare pentru părți.*

Având în vedere decizia CCR mai sus-menționată, **opinăm că nu este închisă opțiunea legiuitorului de a adopta / readopta o procedură de filtru, cel puțin la nivelul instanței supreme, însă orice procedură de acest fel trebuie să respecte regulile trasate de Decizia CCR nr. 839/2015 pentru a se asigura constituționalitatea acesteia.**

Primul caz de clasare se referă la faptul că respectivele cereri *sunt informale sau au caracter ori conținut vădit șicanator sau denigrator. Cazul enunțat nu ar trebui să vizeze nici condițiile de formă, nici condițiile de fond a unor asemenea cereri, ci numai aspecte „extrinseci” domeniului juridic : cereri care nu pot fi citite sau deslușite (informe), cereri vădit șicanatorii, cereri denigratoare (care*

nu urmăresc un interes legitim). Menționăm faptul că, potrivit unei bogate jurisprudențe a CCR, textul legal, pentru a fi constituțional, în raport cu art. 1 din Constituție, **trebuie să fie clar, predictibil și previzibil la aplicare, respectiv necontradictoriu**. Propunerea legislativă de la art. 26¹ alin. 1 lit. a nu îndeplinește, cel puțin în parte, aceste condiționalități:

- termenul de „inform” nu este foarte clar – se referă la cereri care nu ar fi juridice sau la cereri care nu îndeplinesc condițiile de formă prevăzute de lege? Neclaritatea termenului ar putea implica o practică neunitară și poate discreționară, putând fi în contradicție și cu Decizia CCR nr. 839/2015 dacă ar implica o cercetare a elementelor obligatorii ale cererii / căii de atac. Pentru aceste aspecte „informe” există și sancțiunea nulității cererii.
- expresia „conținut vădit șicanator” nu este foarte clară și poate atrage o neconstituționalitate sub aspectul caracterului predictibil și previzibil al normei legale. Acest conținut „vădit șicanator” poate avea o componentă peiorativă ce nu își are locul în cazul unui demers judiciar sau poate implica o exercitare abuzivă a unui drept procesual. În acest din urmă caz cercetarea unui eventual abuz de drept procesual nu se poate regăsi, din punct de vedere constituțional, în procedura necontradictorie a filtrului. Abuzul de drept procesual este sancționabil potrivit Codului de procedură civilă prin sancțiuni în plan procesual, al amendei judiciare și în planul despăgubirilor civile (însă cu parcurgerea unei proceduri contradictorii).
- aspectele „șicanatorii și denigratorii” sunt deja sancționabile în Codul de procedură civilă, respectiv prin amendă judiciară potrivit art. 188 NCPC.
- textul legal propus nu este clar și cu privire la următoarea ipoteză : o cerere, în același timp, are și caracter vădit șicanatoriu sau este denigratoare, dar este și formal, în regulă, cu privire la conținutul său. Ce sancțiune se va aplica în acest caz? Clasarea ? (de exemplu este o cerere de recurs motivată corespunzător, eventual admisibilă, dar care cuprinde și pasaje denigratoare la adresa părții adverse sau a instanței). Acest „mixt” nu este reglementat și poate ridica probleme de practică neunitară.

Al doilea caz de clasare se referă la cereri care *nu se circumscriu în mod evident competenței secției, completurilor de 5 judecători sau Secțiilor Unite*, astfel cum aceasta este expres reglementată de lege, respectiv, apelurile sau recursurile declarate împotriva hotărârilor în privința cărora *legea prevede expres că nu sunt supuse unei asemenea căi de atac, recursurile declarate împotriva hotărârilor definitive* ori căile de atac exercitate împotriva hotărârilor care, în exprimarea legii, *sunt date fără cale de atac sau nu supuse niciunei căi de atac*. Textul legal propus vizează două paliere:

1. primul impune o analiză de **competență a secției respective**
2. al doilea impune o analiză a **admisibilității căii de atac**.

Considerăm că ambele aspecte trebuie analizate în cadrul unei proceduri contradictorii și nu printr-un mecanism unilateral care se finalizează cu clasarea. Competența / necompetența secției și admisibilitatea / inadmisibilitatea căii de atac nu sunt aspecte „pur formale” care ar putea face obiectul unei proceduri de filtru așa cum a statuat Decizia CCR 839/2015. Mai mult decât atât,

cuvântul „evident” folosit cu privire la necompetență este relativ, nefiind criteriile de individualizare, context în care legea nu este clară și previzibilă. În opinia noastră, textul legal, așa cum a fost propus, este pretabil la argumente solide de neconstituționalitate, nefiind în ipoteza unui proces guvernat de principiile contradictorialității, al oralității procedurii și al transparenței actului de justiție, asigurându-se, în acest fel, încrederea cetățeanului în modul de realizare a acestuia (Decizia CCR nr. 839/2020).

Totodată, nu în toate cazurile enumerate în propunerea legislativă ar fi evident și clar că există o inadmisibilitate a căii de atac, ceea ce ar impune, fără discuții, clasarea respectivei căi de atac (de exemplu în situația cererilor evaluabile / neevaluabile în bani).

Al treilea caz de clasare se referă la ipoteza cererilor care *sunt în mod esențial identice cu o cerere examinată anterior* și nu conțin elemente noi față de cererea anterioară. Acest caz al identității de cereri poate să atragă o inadmisibilitate sau chiar o respingere ca nefondată, dar aceste sancțiuni pot fi pronunțate numai în urma unei dezbateri contradictorii. O cerere care este în mod esențial identică cu o cerere examinată anterior **poate implica și o problemă de autoritate de lucru judecat, aspect care în mod obligatoriu ar trebui tranșat într-o procedură contradictorie**, în sens contrar textul legal fiind neconstituțional. De asemenea, textul legal nu este previzibil și predictibil ceea ce îl va face dificil la aplicare, cu consecințe în planul declarării sale ca neconstituțional.

Este evident că argumentele factice statistice și de impact bugetar enunțate în expunerea de motive **justifică pe deplin gândirea unei proceduri legale flexibile, rapide de sancționare a unor asemenea cereri informale sau inteligibile, chiar instituire unei proceduri veritabile de filtru**. Este la fel de adevărat că jurisprudența CCR în materie de filtru nu a închis definitiv ideea unui filtru, legiuitorul putând regândi acest mecanism. Însă orice reglementare în domeniu a trebui să fie și constituțională pentru a-și atinge scopul, respectiv degrevarea instanțelor.

În ceea ce ne privește, opinăm că **este util un filtru, cel puțin în cazul recursurilor la nivelul instanței supreme**, procedură care să înlăture toate aspectele de neconstituționalitate reținute de Decizia CCR nr. 839/2015, dar un filtru nu înseamnă neapărat o procedură în sine, ci poate veni și din impunerea unor garanții de profesionalism în privința redactării cererilor. În acest context, **trebuie redeschisă, discutată și readoptată soluția legislativă care impune reprezentarea obligatorie a avocatului pentru faza recursului, cel puțin la nivelul ÎCCJ**. Este adevărat că prin Decizia CCR nr. 462/2014 au fost declarate neconstituționale dispozițiile din Codul de procedură civilă cu privire la mențiunile ce decurgeau din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs prin avocat. Însă, această obligativitate poate fi reiterată legislativ, împreună cu o procedură de filtru, putând fi o opțiune legislativă constituțională dacă se va regla și completa și legislația referitoare la ajutorul public judiciar (amintim faptul că declararea neconstituțională a obligativității reprezentării prin avocat a fost pronunțată prin raportare la lipsa unor mecanisme reale și rapide în legislația ajutorului public judiciar care să asigure un veritabil acces la justiție³).

³ Dintre argumentele reținute de CCR în Decizia nr. 462/2014 reținem următoarele: limitarea dreptului unor părți ale unuia și aceluiași proces de a exercita căile legale de atac constituie o limitare a accesului liber la justiție; Curtea reține că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului

Considerăm că **instituirea procedurii de filtru și reglementarea obligativității reprezentării prin avocat în faza recursului ar putea să diminueze, în mod considerabil, numărul mare de recursuri informale, inteligibile, greșite din punct de vedere gramatical sau care ar avea conținut șicanatoriu ori denigrand și implicit ar asigura o degrevare importantă a instanței supreme. Depășirea aspectelor de neconstituționalitate reținute în deciziile Curții Constituționale anterioare este posibilă prin reevaluarea sistemului de ajutor public judiciar în faza cailor de atac, astfel încât să permită accesul unui segment mult mai larg de persoane decât cel permis prin plafoanele restrânse ale actualului regim prevăzut de O.U.G. nr.51/2008.**

Prin art. II al PLx. 676/2020 se propune și modificarea Codului de procedură civilă, prin introducerea art. 465¹, cu preluarea identică a celor trei cazurilor de clasare incidente pentru ÎCCJ (redate ca atare prin art. I din PLx. 676/2020). În consecință, analiza și concluziile expuse anterior rămând valabile, în mod corespunzător.

În plus, prin introducerea art. 465¹ în Codul de procedură civilă, se va reglementa în materia dispozițiilor generale cu privire la căile de atac în procesul civil, sens în care **soluția de clasare se va aplica atât căilor de atac de reformare (apel, recurs), cât și căilor de atac de retractare (contestație în anulare, revizuire)**. Așadar, va exista această procedură de „filtru” la toate instanțele judecătorești (judecătorii, tribunale, curți de apel; de primă instanță, instanțe de apel, instanțe de recurs).

În fine, învederăm și un alt **aspect de neclaritate și nepredictibilitate în privința propunerii legislative analizate**. Astfel, în cazul cererilor și căilor de atac înaintate ÎCCJ, prin art. I alin. 3 se conferă și o competență de a dispune repartizare aleatorie a acestor cereri conducerii administrative a instanței: *în situația în care vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, președintele secției apreciază că cererea nu se încadrează în ipotezele prevăzute la alin. (1), dispune, prin rezoluție, repartizarea aleatorie a cauzei, care se va efectua la data semnării rezoluției. Rezoluția prin care se dispune repartizarea aleatorie nu este supusă niciunei căi de atac administrative sau judiciare, se întocmește într-un singur exemplar și se atașează la dosarul format.* Analizând norma evocată, ar putea fi avute în vedere următoarele considerente:

liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înlăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești; instituirea unei căi de atac ca modalitate de acces la justiție implică în mod necesar și asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală; dacă legiuitorul prevede obligativitatea reprezentării și asistării prin avocat în etapa procesuală a recursului, trebuie să reglementeze un mecanism de natură a permite realizarea scopului legitim urmărit la standardul calitativ propus, fără a impune o sarcină excesivă părților, indiferent de natura acesteia.; Curtea constată că ajutorul public judiciar privește o categorie redusă de cetățeni, având în vedere și faptul că, pe lângă limitele de venit stabilite, se poate beneficia de acest ajutor numai într-o anumită limită în cursul unui an, limită ce se referă la toate formele de ajutor public judiciar, și nu doar la asistența juridică prin avocat necesară pentru îndeplinirea condiției de admisibilitate a recursului; ajutorul public judiciar nu își găsește incidența și aplicarea în privința cvasimajorității cetățenilor, ceea ce echivalează cu reducerea corespunzătoare a patrimoniului lor, fără ca această reducere să reprezinte contravaloarea unui serviciu prestat de autoritățile statului. De aceea, ajutorul public judiciar nu poate fi considerat un remediu judiciar capabil să asigure accesul tuturor cetățenilor la calea de atac a recursului; Curtea reține că statul nu a reușit să implementeze un mecanism coerent și eficient care să asigure posibilitatea efectivă a cetățenilor de a recurge la calea de atac a recursului.

- cine va constata clasarea acestor cereri (informe, inteligibile, etc.) având în vedere că acestea nu se repartizează aleatoriu (art. 26¹ alin. 1 din PLx. 676/2020)?
- s-ar putea înțelege, printr-o interpretare per a contrario, că soluția clasării s-ar dispune de vicepreședintele ÎCCJ sau președinții de secții, având în vedere că aceștia pot dispune și repartizarea aleatorie?
- în cazul clasării există vreo cale de atac?

Aceste elemente de incertitudine pot determina o eventuală neconstituționalitate a proiectului de lege prin raportare la art.1 din Constituție.

Dacă în cazul cererilor adresate ÎCCJ există această competență orientată către conducerea administrativă a instanței supreme, în cazul căilor de atac de la celelalte instanțe (art. 465¹) **nu a mai fost reglementată sau partajată o asemenea competență și nici nu există o mențiune cu privire la nerepartizarea aleatorie** a unor asemenea căi de atac (se prevede numai că „se clasează”).

Pentru claritatea textului legal și predictibilitatea acestuia opinăm să s-ar impune o reglementare similară a celor două ipoteze de lucru.

Vă rugăm să dați curs solicitării noastre.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

67-AUT-2021

09.03.2021

Către: Camera Deputaților

Comisia juridică, de disciplină și imunități

Domnului Președinte Mihai Alexandru Badea

Fax: 021.414.11.56; email: cp11@cdep.ro

Stimate domnule președinte,

Urmare adresei dumneavoastră nr. 4c-11/374/2018/04.03.2021, prin care solicitați punctul de vedere al Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) referitor la amendamentele propuse la Proiectul de Lege pentru modificarea art.16 din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (PL-x nr. 241/2018), vă remitem următoarele:

UNBR își menține poziția pe care a susținut-o prin adresa nr. 402-ORG-2017/25.06.2018.

Astfel, față de dispozițiile art. 16 astfel cum au fost adoptate de Senatul României în ședința din 16 aprilie 2018, ne menținem poziția de a nu agreea înlăturarea caracterului de excepție al instituției compatibilității prin faptul că dispăre sintagma „Exercitarea profesiei de avocat este compatibilă numai cu ...”. Compatibilitățile au caracter excepțional și incompatibilitățile reprezintă regula, iar eliminarea sintagmei sus menționate ar face să rămână fără substanță instituția compatibilităților, ca urmare a faptului că ar avea această calitate orice activitate care nu este interzisă expres.

În ce privește amendamentele înaintate de dumneavoastră prin adresa sus indicată facem următoarele precizări:

1. suntem de acord cu amendamentul propus de doamna deputat Cristina Trăilă în ce privește art. 16 lit. c) din Lege;

*„lit. c) - calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate intelectuală, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, **administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară, în condițiile legii, expert tehnic judiciar, responsabil cu protecția datelor cu caracter personal**”;*

2. amendamentul propus de domnul deputat Andi Grosaru în ce privește art. 16 lit. d) din Lege, pare identic cu cel susținut de doamna deputat Cristina Trăilă la art. 16 lit. c); pentru rigoare, acesta ar trebui să figureze la lit. c) a art. 16;

3. suntem de acord cu amendamentele propuse de domnul deputat Daniel Florea pentru art. 16 lit. b) și c) din Lege.

“lit. b) - activitățile și funcțiile didactice în învățământul preuniversitar, gimnazial și liceal”

Suplimentar, reiterăm propunerea ca prevederea de la lit. d) a art. 16 din Lege să includă calitatea „**calitatea de expert, îndeplinită pe baze contractuale, în executarea contractelor cu finanțare europeană**”. În acest fel s-ar circumstanția amendamentul propus de domnul deputat Andi Grosaru în ce privește art. 16 lit. b) din Lege, - „**activități și funcții didactice în învățământul juridic superior, precum și activități în domeniul cercetării științifice**”;

Vă asigurăm de disponibilitatea colaborării în viitor,
Cu stimă,

PREȘEDINTE U.N.B.R.
Av. dr. Traian Cornel Briciu

71-ORG-2021

22.03.2021

Către: Camera Deputaților

Comisia juridică, de disciplină și imunități
Domnului Președinte Mihai Alexandru Badea
Fax: 021.414.11.56; email: cp11@cdep.ro

Comisia pentru buget, finanțe și bănci
Domnului Președinte Huțucă Bogdan-Iulian
email: cp02@cdep.ro

Având în vedere faptul că există probleme reale în ce privește aplicarea dispozițiilor OUG nr. 226-2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale OUG nr. nr.53/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind măsuri de protecție socială determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 la situația avocaților, vă remitem solicitarea corpului profesional al avocaților către privind urgentarea aprobării PLX 284/2020.

Sistemul de asigurări sociale al avocaților este un sistem unic, propriu și obligatoriu. Sistemul asigură drepturile la pensie și alte asigurări sociale ale avocaților, aferente perioadei de profesare a avocaturii în conformitate cu Legea 72/2016 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

Toți avocații din România sunt obligați să contribuie la sistemul propriu de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și plătesc lunar, cu titlu de contribuție individuală obligatorie, o cotă procentuală din venitul brut lunar realizat din profesie stabilită, prin hotărâre, de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, care se aplică în anumite condiții prevăzute de lege și care în prezent este de 11%.

Casa de Asigurări a Avocaților din România (în continuare C.A.A.), persoană juridică de interes public, autonomă, investită cu personalitate juridică, gestionara sistemului propriu și autonom de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, urmare a intrării în vigoare a OUG 226/2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, a constatat următoarele:

- pentru indemnizațiile primite de avocați în baza Ordonanței de Urgență nr. 53/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 se *"datorează contribuția de asigurări sociale pentru indemnizațiile respective la sistemul propriu*

de pensii, în cotele prevăzute de Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare.” (art. XIX alin. (4) din OUG 226/2020),

- pentru indemnizațiile primite de avocați în baza Ordonanței de Urgență a Guvernului 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă *”calculul obligațiilor fiscale se efectuează de către persoanele fizice beneficiare prin aplicarea cotelor prevăzute la art. 64 alin. (1) (impozit 10% - n.n), art. 138 lit. a) (CAS 25% - n.n.) și, respectiv, art. 156 (CASS 10% - n.n.) din Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal” (art. XIX alin. (2) din OUG 226/2020).*

Cu adresa nr. GN 35/25.01.2021 C.A.A. a solicitat Direcției Generale de Legislație Fiscală și Reglementări Vamale și Contabile din cadrul Ministerului Finanțelor Publice un punct de vedere cu privire la procentul de calcul incident pentru contribuția de asigurări sociale pe care avocații sunt obligați să îl achite la sistemul propriu pentru indemnizațiile încasate în baza OUG nr. 30/2020 modificată și completată prin OUG 53/2020 și OUG nr. 132/2020.

Punctul de vedere al Direcției Generale de Legislație Fiscală și Reglementări Vamale și Contabile din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, nr. 738413/24.02.2021, a fost trimis pentru luare la cunoștință și comunicare C.A.A., Agenției Naționale de Administrare Fiscală care prin intermediul Administrației sector 5 a Finanțelor Publice a transmis la data de 18 martie 2021 adresa de răspuns nr. MBS5_8 07939/01.03.2021.

Din răspunsul transmis rezultă faptul că:

- 1. Potrivit prevederilor alin. (4) al art. XIX din OUG 226/2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, **persoanele fizice** beneficiare ale indemnizațiilor acordate potrivit art. XV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2020, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 59/2020, cu completările ulterioare, **asigurate în sisteme proprii de pensii**, care nu au obligația asigurării în sistemul public de pensii potrivit legii, datorează contribuția de asigurări sociale pentru indemnizațiile respective la sistemul propriu de pensii , **în cotele prevăzute de Legea 227/20105, cu modificările și completările ulterioare.***
- 2. În conformitate cu prevederile art. 3 alin. (3) din Ordonanței de Urgență a Guvernului 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă, pentru indemnizația prevăzută la alin. (1) se datorează impozit pe venit, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate, în cotele prevăzute de Legea 227/2015, cu modificările și completările ulterioare, **sau potrivit reglementărilor specifice , în cazul profesioniștilor asigurați în sisteme proprii de asigurări sociale.***

Pentru indemnizația acordată în baza OUG 132/2020 concluzionăm că avocații vor plăti contribuția de asigurări sociale în cota prevăzută de Legea 72/2020, respectiv 11%.

Rămâne însă problema indemnizației acordate în baza OUG 30/2020 modificată și completată prin OUG 53/2020, indemnizație pentru care procentul de plată a contribuției de asigurări sociale este cel prevăzut de Legea 227/2015, respectiv 25% și nu în cota prevăzută de reglementările specifice, respectiv de Legea 72/2016, de 11%.

În prezent în Comisiile parlamentare ale Camerei Deputaților se află în lucru proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 53/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind măsuri de protecție socială determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, nr. 284/2020.

Acest proiect de lege clarifică problema contribuției la asigurările sociale ale avocaților așa după cum rezultă din conținutul lui, respectiv:

La articolul I, după punctul 2 se introduce un nou punct, pct. (2¹), cu următorul cuprins:

“La articolul XV, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin. (5), cu următorul cuprins:

(5¹) Pentru indemnizația prevăzută la alin. (1¹) se datorează impozit pe venit și contribuția de asigurări sociale de sănătate, în cotele prevăzute în Legea 227/2015 cu modificările și completările ulterioare. Contribuția de asigurări sociale în ipoteza avocatului va fi plătită în acord cu dispozițiile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare, și cu cele ale Legii nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților”

Aprobarea legii, cu acest articol nou introdus, este în măsură să acopere situația creată de reglementările contradictorii privind cota de contribuție de asigurări sociale la sistemul propriu al avocaților și să asigure egalitatea de tratament a indemnizațiilor acordate în baza celor două ordonanțe de guvern din punct de vedere al regimului fiscal al contribuțiilor.

Deoarece termenul limită de depunere a **Declarației unice (212)** - privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, conform OpANAF nr. 14/2021, este 25 mai 2021, dată până la care avocații trebuie să declare sumele primite în baza OUG 30/2020 modificată și completată prin OUG 53/2020, vă adresăm respectuoasa rugămintă de a analiza cu celeritate proiectul de lege cu modificarea propusă respectiv alin. (5¹), nou introdus, la art. XV din ordonanța menționată și al înainta spre aprobare Plenului Camerei Deputaților.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

92-AUT-2021

01.04.2021

**Către: Consiliul superior al Magistraturii
Domnilor Teodor Victor ALISTAR și Romeu CHELARIU**

Urmare solicitărilor dumneavoastră, vă remitem propunerile Uniunii Naționale a Barurilor din România (UNBR) privind legile justiției, în forma remisă de Ministerului Justiției Consiliului superior al Magistraturii spre avizare:

1. Proiectul Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii

a). Art.16 - (1) În vederea alegerii celor 2 reprezentanți ai societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii, Uniunea Națională a Barourilor din România, Uniunea Națională a Notarilor Publici din România și Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești din Romania, consiliile profesionale ale facultăților de drept organizatoare de studii universitare de doctorat, asociațiile și fundațiile care au ca obiectiv apărarea drepturilor omului și desfășoară activități specific în acest domeniu de cel puțin 10 ani, pot propune Biroului permanent al Senatului câte un candidat sau un candidat susținut în comun .

Justificare: Prin această completare se are în vedere clarificarea organelor care au, potrivit legii, dreptul de a propune candidați pentru alegerea celor 2 reprezentanți ai societății civile în Consiliul Superior al Magistraturii, prin faptul că, pe de o parte, se identifică, fără echivoc, autoritățile care coordonează și organizează profesiile juridice și, pe de alta, se impune un criteriu cantitativ, numărul de ani de funcționare a unor asociații și fundații care au ca obiectiv apărarea drepturilor omului.

b). Art. 25 - (2) Asociațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor, reprezentanții Uniunii Naționale a Barourilor din România, Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România și ai Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești din România pot participa la lucrările plenului și ale secțiilor, exprimând, atunci când consideră necesar, un punct de vedere asupra problemelor ce se dezbate, la inițiativa lor sau la solicitarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii.

Justificare: Prin această completare se legitimează dreptul reprezentanților autorităților de care coordonează și organizează profesiile juridice importante de a desemna un reprezentant la lucrările CSM care să exprime în timp real punctul de vedere al profesiei pe care o reprezintă cu privire la aspectele de interes comun și ar da semnalul cel mai potrivit pentru a se pune în practică colaborarea dintre profesiile juridice.

2. Proiectul Legii privind Statutul magistraților din România

Art. 199 - (2) În perioada suspendării din funcție dispuse în temeiul art. 198 alin. (1) lit. a) - c) și e)-g), judecătorului și procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute la art. 228 și 232 și nu i se plătesc drepturile salariale. Această perioadă nu constituie vechime în muncă și în magistratură. Pe perioada suspendării judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție.

Art. 203 - (2) În perioada suspendării prevăzute la alin. (1), judecătorului sau procurorului nu îi sunt aplicabile dispozițiile referitoare la interdicțiile și incompatibilitățile prevăzute la art. 228 și art. 232 și nu i se plătesc drepturile salariale. În aceeași perioadă, judecătorului sau procurorului i se plătesc contribuțiile de asigurări sociale de sănătate, după caz, potrivit legii. Pe perioada suspendării judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție.

Justificare: Această completare se impune pentru a nu permite ca magistratul aflat în stare de suspendare pentru „motive imputabile” prevăzute de art. 198 alin. (1) sau în cazul art. 203 alin. (1) să poată exercita pe perioada suspendării alte funcții juridice. Aceasta se impune deoarece au existat asemenea cazuri în practică, care au dus, pe de o parte, la discreditarea atât a profesiei din care provine, cât și a celei în care intră, vremelnic sau nu, și, pe de alta la insecuritatea actului juridic înfăptuit de o astfel de persoană. Este inadecvat ca, pentru aceleași motive, o persoană să nu poată exercita funcția de magistrat, dar să poată, de exemplu, reprezenta în instanță interesele juridice a unei părți.

3. Proiectul Legii privind organizarea judiciară

a). Art. 6 – (1) În vederea stabilirii strategiei de dezvoltare și priorităților generale ale sistemului judiciar, inclusiv a necesarului de resurse materiale și umane la nivelul acestuia, se organizează și funcționează Consiliul de management strategic, organism colegial alcătuit din ministrul justiției, președintele Consiliului Superior al Magistraturii, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România, Președintele Uniunii Naționale a Notarilor Publici din România și Președintele Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești din România.

Justificare: Pentru o cunoaștere reală a nevoilor sistemului judiciar și conceperea unei strategii atotcuprinzătoare este necesară prezența conducătorilor tuturor actorilor sistemului judiciar; aceasta ar da semnalul unei adevărate cooperări între toate părțile implicate și ar constitui un avantaj pentru întreg sistemul judiciar.

b). Art.146 - (4) Proiectele de bugete elaborate potrivit alin. (1) și (3) se supun avizului conform al Consiliului Superior al Magistraturii. În ce privește asistența judiciară acordată potrivit art. 70 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, se solicită și avizul Uniunii Naționale a Barourilor din România.

Justificare: Anual în proiectul de buget al Ministerului Justiției sunt prevăzute sume distincte prestațiile avocațiale din oficiu, care ulterior se îndreaptă către ordonatorii terțiari de credit. Elaborarea încă de la început a proiectelor de buget ale acestora împreună cu barourile, care cunosc cel mai bine situația de la fața locului, ar conduce la realizarea unor bugete care corespund nevoilor reale ale asistenței din oficiu, ar da posibilitatea predictibilității în sistem și ar preveni rectificările bugetare la acest capitol, care se fac an de an.

Atașat, remitem și materialul editabil privind propunerile.

Mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR

Av. dr. Traian-Cornel Briciu

71-ORG-2021

11.05.2021

Către: Camera Deputaților

Comisia juridică, de disciplină și imunități

Domnului Președinte Mihai Alexandru Badea

Fax: 021.414.11.56; email: cp11@cdep.ro

Având în vedere faptul că există probleme reale în ce privește aplicarea dispozițiilor OUG nr. 226-2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene și ale OUG nr. nr.53/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative privind măsuri de protecție socială determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 la situația avocaților, vă retrimitem solicitarea corpului profesional al avocaților privind urgentarea aprobării PLX 284/2020, care a fost remisă inițial în data de 22.03.2021.

Sistemul de asigurări sociale al avocaților este un sistem unic, propriu și obligatoriu. Sistemul asigură drepturile la pensie și alte asigurări sociale ale avocaților, aferente perioadei de profesare a avocaturii în conformitate cu Legea 72/2016 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

Toți avocații din România sunt obligați să contribuie la sistemul propriu de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și plătesc lunar, cu titlu de contribuție individuală obligatorie, o cotă procentuală din venitul brut lunar realizat din profesie stabilită, prin hotărâre, de Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, care se aplică în anumite condiții prevăzute de lege și care în prezent este de 11%.

Casa de Asigurări a Avocaților din România (în continuare C.A.A.), persoană juridică de interes public, autonomă, investită cu personalitate juridică, gestionara sistemului propriu și autonom de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, urmare a intrării în vigoare a OUG 226/2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, a constatat următoarele:

- pentru indemnizațiile primite de avocați în baza Ordonanței de Urgență nr. 53/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 30/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru stabilirea unor măsuri în domeniul protecției sociale în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2 se *"datorează contribuția de asigurări sociale pentru indemnizațiile respective la sistemul propriu de pensii, în cotele prevăzute de Legea nr. 227/2015, cu modificările și completările ulterioare."* (art. XIX alin. (4) din OUG 226/2020),

- pentru indemnizațiile primite de avocați în baza Ordonanței de Urgență a Guvernului 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru

stimularea creșterii ocupării forței de muncă ”*calculul obligațiilor fiscale se efectuează de către persoanele fizice beneficiare prin aplicarea cotelor prevăzute la art. 64 alin. (1) (impozit 10% - n.n), art. 138 lit. a) (CAS 25% - n.n.) și, respectiv, art. 156 (CASS 10% - n.n.) din Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal*” (art. XIX alin. (2) din OUG 226/2020).

Cu adresa nr. GN 35/25.01.2021 C.A.A. a solicitat Direcției Generale de Legislație Fiscală și Reglementări Vamale și Contabile din cadrul Ministerului Finanțelor Publice un punct de vedere cu privire la procentul de calcul incident pentru contribuția de asigurări sociale pe care avocații sunt obligați să îl achite la sistemul propriu pentru indemnizațiile încasate în baza OUG nr. 30/2020 modificată și completată prin OUG 53/2020 și OUG nr. 132/2020.

Punctul de vedere al Direcției Generale de Legislație Fiscală și Reglementări Vamale și Contabile din cadrul Ministerului Finanțelor Publice, nr. 738413/24.02.2021, a fost trimis pentru luare la cunoștință și comunicare C.A.A., Agenției Naționale de Administrare Fiscală care prin intermediul Administrației sector 5 a Finanțelor Publice a transmis la data de 18 martie 2021 adresa de răspuns nr. MBS5_8 07939/01.03.2021.

Din răspunsul transmis rezultă faptul că:

3. *Potrivit prevederilor alin. (4) al art. XIX din OUG 226/2020 privind unele măsuri fiscal-bugetare și pentru modificarea și completarea unor acte normative și prorogarea unor termene, **persoanele fizice** beneficiare ale indemnizațiilor acordate potrivit art. XV din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 30/2020, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 59/2020, cu completările ulterioare, **asigurate în sisteme proprii de pensii**, care nu au obligația asigurării în sistemul public de pensii potrivit legii, datorează contribuția de asigurări sociale pentru indemnizațiile respective la sistemul propriu de pensii , **în cotele prevăzute de Legea 227/20105, cu modificările și completările ulterioare.***
4. *În conformitate cu prevederile art. 3 alin. (3) din Ordonanței de Urgență a Guvernului 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă, pentru indemnizația prevăzută la alin. (1) se datorează impozit pe venit, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate, în cotele prevăzute de Legea 227/2015, cu modificările și completările ulterioare, **sau potrivit reglementărilor specifice , în cazul profesioniștilor asigurați în sisteme proprii de asigurări sociale.***

Pentru indemnizația acordată în baza OUG 132/2020 concluzionăm că avocații vor plăti contribuția de asigurări sociale în cota prevăzută de Legea 72/2020, respectiv 11%.

Rămâne însă problema indemnizației acordate în baza OUG 30/2020 modificată și completată prin OUG 53/2020, indemnizație pentru care procentul de plată a contribuției de asigurări sociale este cel prevăzut de Legea 227/2015, respectiv 25% și nu în cota prevăzută de reglementările specifice, respectiv de Legea 72/2016, de 11%.

În prezent în Comisiile parlamentare ale Camerei Deputaților se află în lucru proiectul de Lege privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 53/2020 pentru modificarea și

completarea unor acte normative privind măsuri de protecție socială determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, nr. 284/2020.

Acest proiect de lege clarifică problema contribuției la asigurările sociale ale avocaților așa după cum rezultă din conținutul lui, respectiv:

La articolul I, după punctul 2 se introduce un nou punct, pct. (2¹), cu următorul cuprins:

“La articolul XV, după alineatul (5) se introduce un nou alineat, alin. (5), cu următorul cuprins:

(5¹) Pentru indemnizația prevăzută la alin. (1¹) se datorează impozit pe venit și contribuția de asigurări sociale de sănătate, în cotele prevăzute în Legea 227/2015 cu modificările și completările ulterioare. Contribuția de asigurări sociale în ipoteza avocatului va fi plătită în acord cu dispozițiile Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, cu modificările și completările ulterioare, și cu cele ale Legii nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților”

Aprobarea legii, cu acest articol nou introdus, este în măsură să acopere situația creată de reglementările contradictorii privind cota de contribuție de asigurări sociale la sistemul propriu al avocaților și să asigure egalitatea de tratament a indemnizațiilor acordate în baza celor două ordonanțe de guvern din punct de vedere al regimului fiscal al contribuțiilor.

Deoarece termenul limită de depunere a **Declarației unice (212)** - privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice, conform OpANAF nr. 14/2021, este 25 mai 2021, dată până la care avocații trebuie să declare sumele primite în baza OUG 30/2020 modificată și completată prin OUG 53/2020, vă adresăm respectuoasa rugămintă de a analiza cu celeritate proiectul de lege cu modificarea propusă respectiv alin. (5¹), nou introdus, la art. XV din ordonanța menționată și al înainta spre aprobare Plenului Camerei Deputaților.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

243-ORG-2022

01.11.2022

Către:

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

Stimate Domnule Ministru,

Vă comunicăm punctul de vedere al Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) cu privire la din **Proiectul de modificare și completare Ordonanței Guvernului nr. 66 din 17 august 2000** privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, astfel cum a fost aprobat în ședința din 21-22 octombrie 2022 a Comisiei Permanente a UNBR.

Analizarea problematicii sesizate

I. În forma actuală, art. 14 alin. 1 din OG nr. 66/2000 prevede că persoana care deține calitatea de consilier în proprietate industrială cu liberă practică, înscris în Registrul național al consilierilor în proprietate industrială și care este membru al Camerei, **are dreptul să asiste și să reprezinte în fața Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, precum și față de terți** orice persoană fizică și juridică română sau străină, în temeiul unei procuri de reprezentare însoțite în scris de ambele părți.

În Proiectul de modificare al OG nr. 66/2000 se propune modificarea art. 14 alin. 1 în sensul : *„consilierul în proprietate industrială cu liberă practică, înscris în Registrul național al consilierilor în proprietate industrială și care este membru al Camerei, are dreptul să asiste și să reprezinte în fața Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci și în fața instanțelor de judecată, precum și față de terți orice persoană fizică sau juridică română sau străină, în toate procedurile referitoare la drepturile de proprietate industrială în temeiul unei procuri de reprezentare în condițiile legii însoțite în scris de ambele părți”*.

Analizând modificarea propusă se poate observa că va opera o „extindere” a competențelor consilierilor în proprietate industrială în sensul că aceștia vor putea „să asiste și să reprezinte și în fața instanțelor de judecată” în proceduri privitoare la drepturile de proprietate industrială.

Asistarea și reprezentarea în fața instanțelor de judecată este recunoscută avocaților, conform art. 3 lit. b din Legea nr. 51/1995 care statuează că activitatea avocatului se concretizează și prin asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești. Totodată, în temeiul art. 4 din Legea nr. 514/2003, consilierul juridic poate reprezenta / asista entitatea unde este angajat, cu contract de muncă, în fața instanțelor de judecată.

Este evident, că propunerea de modificare a art. 14 alin. 1 din OG nr. 66/2000 **va permite consilierilor în proprietate industrială să desfășoare activitate specifică profesiei de avocat (asistență/reprezentare în fața instanțelor judecătorești), fără mari restricții**. Singura condiționare

se referă la „procedurile judiciare ce privesc drepturi de proprietate industrială”. Per a contrario, sunt avute în vedere atât proceduri judiciare civile, cât și penale.

O asemenea modificare legislativă este **cu atât mai inoportună prin raportare la condițiile de dobândire a calității de consilier în proprietate industrială**. Potrivit art. 5 lit. d din OG nr. 66/2000 una dintre condițiile dobândirii calității de consilier în proprietate industrială este : *„are studii superioare tehnice, științifice sau juridice”*. În consecință, vor fi consilieri în proprietate industrială care au studii tehnice sau științifice (nu și juridice) și care vor asista / reprezenta în fața instanțelor judecătorești, în proceduri judiciare care nu presupun numai aspecte tehnice, ci și probleme de drept substanțial și drept procesual civil sau penal. Acest aspect ar trebui avut în vedere și **justifică opțiunea legiuitorului, de până acum, de a conferi competența de asistare/reprezentare judiciară numai avocaților și consilierilor juridici care au obligatoriu și studii juridice** și care au intrat în profesie, în condițiile legii.

II. Articolul 15 din OG nr. 66/2000, în forma actuală, prevede că consilierul în proprietate industrială cu liberă practică, înscris în Registrul național al consilierilor în proprietate industrială și care este membru al Camerei, **are dreptul să asiste și să reprezinte în fața Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, precum și față de terți** orice persoană fizică și juridică română sau străină, în temeiul unei procuri de reprezentare însușite în scris de ambele părți. În forma propusă de proiectul de modificare al OG nr. 66/2000, art. 15 se completează în sensul că ***„consilierul în proprietate industrială care are studii superioare juridice poate reprezenta orice persoană și în fața instanțelor de judecată de orice grad, în toate cauzele referitoare la drepturile de proprietate industrială”***

În primul rând, din punct de vedere al tehnici legislative, se poate observa o **„suprapunere” de reglementare în art. 14 și art. 15 din OG nr. 66/2000** care poate genera confuzie în aplicare (Art. 14 permite oricărui consilier în proprietate industrială să reprezinte/asiste în fața instanțelor de judecată, pe când art. 15 se referă numai la cei cu studii juridice).

În al doilea rând, se permite acestor consilieri (cu studii juridice) să **reprezinte/asiste în fața instanțelor de judecată, de orice grad**. Dispoziția legală propusă este mult mai permisivă decât în cazul avocaților (care trebuie să aibă un anumită vechime pentru a reprezenta/asista în fața unor instanțe de grad înalt (Curte de Apel, ÎCCJ).

În al treilea, rând argumentele aduse la punctul I din prezentul material rămân valabile și în acest context, în sensul că numai avocații / consilierii juridici ar trebui să poată reprezenta/asista în fața instanțelor de judecată și nu alt „corp profesional” care este justificat în zona aspectelor tehnice privitoare la drepturile de proprietate industrială.

III. În fine, art. 28 din OG nr. 66/2000 prevede că *„(1) Pentru soluționarea contestațiilor și, după caz, a cererilor de revocare solicitantul sau titularul poate fi reprezentat și de un avocat sau consilier juridic; (2) Reprezentarea în fața instanțelor judecătorești a solicitanților, a titularilor sau a persoanelor interesate de către consilierii în proprietate industrială este condiționată de calitatea*

acestora de avocat sau de consilier juridic". **Acest text legal urmează a fi abrogat** conform propunerii din Proiectul de modificare al OG nr. 66/2000, desigur având în vedere dispozițiile art. 14 și 15 din același act normativ.

În analiza oportunității unei asemenea soluții legislative prin care să se permită consilierilor în proprietate industrială să reprezinte / asiste în fața instanțelor de judecată, în proceduri ce vizează drepturi de proprietate industrială, **ar trebuie avute în vedere și argumentele invocate în Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 2/2017** (Monitorul Oficial nr. 157 din 02 martie 2017) care conchid în sensul că această competență ar trebui să aparțină avocaților și/sau consilierilor juridici:

- raționamentul juridic ce a **fundamentat soluția adoptată pornește de la premisa că activitatea de reprezentare convențională în fața instanțelor de judecată este rezervată prin lege avocaților și consilierilor juridici**, fiind inadmisibilă autorizarea constituirii și de înmatriculare a societăților comerciale de consultanță, asistență și reprezentare juridică, astfel cum s-a statuat prin Decizia nr. XXII din 12 iunie 2006, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite în soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 936 din 20 noiembrie 2006

- art. 28 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 66/2000 nu are nici măcar un caracter derogatoriu de la norma de drept comun, dat fiind că nu conține o soluție legislativă diferită în aceeași situație, constituind **o normă particulară de reprezentare în judecată prin avocat sau consilier juridic**.

- în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 20 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 66/2000 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, republicată, **reprezentarea convențională a persoanelor juridice în fața instanțelor de judecată poate fi asigurată și prin consilierul juridic angajat al uneia dintre formele de exercitare a profesiei de consilier în proprietate industrială, în măsura în care consilierul juridic are și calitatea de consilier în proprietate industrială**"

Nu în ultimul rând, modificarea propusă prin Proiectul de amendare a OG nr. 66/2000 **nu este sincronizată nici cu Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală**, acte normative care prevăd că reprezentarea / asistarea în fața instanțelor de judecată poate fi realizată, în condițiile legii, de mandatar neavocat sau avocat ori consilier juridic.

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

264-ORG-2022

14.11.2022

Către:

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

Stimate Domnule Ministru,

Vă comunicăm punctul de vedere al Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) cu privire la Proiectul Ordonanței de Urgență privind modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 cu referire la impactul asupra profesiei de avocat, astfel cum a fost aprobat în ședința din 11 noiembrie 2022 a Comisiei Permanente a UNBR. În documentarea prezentei s-a avut în vedere proiectul de modificare, în forma propusă la data de 5.11.2022.

Analizarea problematicei sesizate

Prin proiectul legislativ analizat se propune modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996, în scopul asigurării respectării de către România a obligației de transpunere în legislația națională a Directivei (UE) 1/2019 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de concurență din statele membre astfel încât organismul intern să fie mai eficace în aplicarea legii și în garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne.

În acest context, proiectul are în vedere modificarea și completarea reglementării legale în materie de concurență, pe mai multe paliere, inclusiv cu privire la procedurile administrative și judiciare ce pot fi derulate în această materie.

În ceea ce privește impactul propunerii legislative, cu privire la exercitarea profesiei de avocat, opinăm că analiza ar trebui să vizeze, cu prioritate, compatibilizarea regulilor specifice secretului profesional și al obligației de confidențialitate specifice activității avocațiale cu regulile aplicabile în procedurile administrative și judiciare ce pot derulate de Consiliul Concurenței.

În acest sens, prezintă relevanță art. 39 alin. 9-11 din Proiectul de OUG privind modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

În prealabil, pentru o corectă și completă înțelegere a problemelor ce fac obiectul prezentei analize, se impune, în privința secretului profesional (ce constituie un drept și o obligație a avocatului), menționarea următoarelor dispoziții legale:

- art. 11 din Legea nr. 51/1995 - avocatul este **dator să păstreze secretul profesional** privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, **cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege;**

- art. 34 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 - **pentru asigurarea secretului profesional**, actele și lucrările cu caracter profesional aflate asupra avocatului sau în cabinetul său **sunt inviolabile**. Percheziționarea avocatului, a domiciliului ori a cabinetului său sau ridicarea de înscrisuri și bunuri nu poate fi făcută decât de procuror, în baza unui mandat emis în condițiile legii;

- art. 45 alin. 7 din Legea nr. 51/1995 - **sunt obligați să respecte secretul profesional și membrii organelor de conducere ale profesiei de avocat** cu privire la aspectele de care au luat cunoștință în virtutea exercitării prerogativelor cu care au fost învestiți;

- art. 47 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 - orice comunicare publică sau orice publicitate făcută de un avocat sau de o formă de exercitare a profesiei este permisă, cu condiția ca aceasta să respecte reglementările profesionale și cele privitoare la independența, demnitatea, integritatea profesiei, păstrarea secretului profesional, să fie obiectivă și să corespundă adevărului;

- art. 1 alin. 2 lit. e din Statut - exercitarea profesiei de avocat este supusă următoarelor principii fundamentale:... e) **principiul păstrării secretului profesional**;

- art. 8 din Statut - (1) **Secretul profesional este de ordine publică. (2) Avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată. (3) Avocatul nu poate fi obligat în nicio circumstanță și de către nicio persoană să divulge secretul profesional. Avocatul nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său și nici de către o altă autoritate sau persoană. Se exceptează însă cazurile în care avocatul este urmărit penal, disciplinar sau atunci când există o contestație în privința onorariilor convenite, exclusiv pentru necesități stricte pentru apărarea sa. (4) Obligația de a păstra secretul profesional nu împiedică avocatul să folosească informațiile cu privire la un fost client, dacă acestea au devenit publice. (5) Nerespectarea prevederilor prezentului articol constituie abatere disciplinară gravă;**

- art. 9 din Statut - (1) **Obligația de a păstra secretul profesional este absolută și nelimitată în timp. Obligația se întinde asupra tuturor activităților avocatului, ale asociațiilor săi, ale avocaților colaboratori, ale avocaților salariați din cadrul formei de exercitare a profesiei, inclusiv asupra raporturilor cu alți avocați. (2) Obligația de a păstra secretul profesional revine și persoanelor cu care avocatul conlucrează în exercitarea profesiei, precum și salariaților săi. Avocatul este dator să le aducă la cunoștință această obligație. (3) Obligația de a păstra secretul profesional revine tuturor organelor profesiei de avocat și salariaților acestora cu privire la informațiile cunoscute în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor ce le revin;**

- art. 109 alin. 3 lit. d din Statut - **constituie atingere a independenței avocatului și, ca atare, trebuie evitate și înlăturate de către avocat, prin orice mijloace legale:... d) existența oricăror presiuni în scopul nerespectării secretului profesional**;

- art. 113 din Statut - Avocatul este confidentul clientului în legătură cu cazul încredințat. **Confidențialitatea și secretul profesional garantează încrederea în avocat și constituie obligații fundamentale ale avocatului**;

- art. 114 alin. 2 și 3 din Statut - (2) **Avocatul trebuie să se abțină să se mai ocupe de cauzele tuturor clienților implicați**, atunci când intervine un conflict între interesele acestora, **când secretul profesional riscă să fie violat** sau când independența sa riscă să fie știrbită. (3) Avocatul nu poate

accepta o cauză a unui nou client dacă secretul informațiilor încredințate de un client anterior riscă să fie afectat sau atunci când cunoașterea de către avocat a cauzelor unui client anterior îl favorizează nejustificat pe noul client.

- art. 117 din Statut - Cu excepția unui acord între părți, avocatul trebuie să se abțină a se ocupa de cauzele tuturor clienților implicați, atunci când se ivește un conflict de interese, când avocatul apreciază că nu poate asigura apărarea drepturilor și intereselor legitime ale fiecărui client în parte, când secretul profesional riscă să fie violat sau când independența sa riscă să fie lezată;

- art. 134 alin. 4 din Statut - **Avocatul este obligat să respecte secretul profesional în privința strategiilor, tacticilor și acțiunilor preconizate și desfășurate pentru client;**

- art. 228 alin. 2 și 3 din Statut - (2) **Secretul profesional vizează toate informațiile și datele de orice tip, în orice formă și pe orice suport, furnizate avocatului de către client în scopul acordării asistenței juridice și în legătură cu care clientul a solicitat păstrarea confidențialității, precum și orice documente redactate de avocat** care conțin sau se fundamentează pe informațiile ori datele furnizate de client în scopul acordării asistenței juridice și a căror confidențialitate a fost solicitată de client. (3) În scopul asigurării secretului profesional, avocatul păstrează lucrările numai la sediul profesional sau în spațiile avizate în acest sens de consiliul baroului. Sediul profesional poate fi situat și în locuința avocatului.

Având în vedere reglementările mai sus-menționate, este evident că legiuitorul a înțeles să consacre legislativ, într-un mod detaliat, problematica secretului profesional, în relația avocat-client.

Secretul profesional nu este numai un drept al avocatului și al clientului, ci este de esență și natura activității avocațiale. În acest sens este elocvent art. 113 din Statut care precizează: „**Confidențialitatea și secretul profesional garantează încrederea în avocat**”. Această încredere în avocat este temeiul și garanția relației contractuale dintre avocat și client și asigură, în mod direct, exercitarea dreptului fundamental la apărare, în plenitudinea sa.

Pentru a întări rolul secretului profesional și pentru a consolida acest drept, **s-a statuat că secretul profesional este de ordine publică** (art. 8 din Statut). De asemenea, au fost prevăzute situațiile în care se poate deroga de la regulile privitoare la secretul profesional, respectiv în acele situații de excepții, prevăzute ca atare de lege.

În ceea ce privește obligația de confidențialitate care este corelativă secretului profesional, trebuie avute în vedere următoarele dispoziții legale:

- art. 6 alin. 4 din Statut - **relațiile dintre avocat și clienții săi se bazează pe onestitate, probitate, corectitudine, sinceritate, loialitate și confidențialitate;**

- art. 10 alin. 1, 3 și 4 din Statut - (1) **Orice comunicare sau corespondență profesională între avocați, între avocat și client, între avocat și organele profesiei, indiferent de forma în care a fost făcută, este confidențială.** (3) În relațiile cu un avocat înscris într-un barou din afara Uniunii Europene, avocatul trebuie să se asigure, înainte de a schimba informații confidențiale, că în țara în care își exercită profesia confratele străin există norme ce permit asigurarea confidențialității corespondenței și, în caz contrar, să încheie un acord de confidențialitate sau să îl întrebe pe clientul

său dacă acceptă, în scris, riscul unui schimb de informații neconfidențiale. (4) **Corespondența și informațiile transmise între avocați sau între avocat și client, indiferent de tipul de suport, nu pot fi în niciun caz aduse ca probe în justiție și nici nu pot fi lipsite de caracterul confidențial.**

- art. 113 din Statut - avocatul este confidentul clientului în legătură cu cazul încredințat. **Confidențialitatea și secretul profesional garantează încrederea în avocat și constituie obligații fundamentale ale avocatului;**

- art. 176 alin. 1 lit. c din Statut - Este interzisă concurența neloială săvârșită prin:...c)divulgarea, achiziționarea ori folosirea unei informații confidențiale de către un avocat sau de către colaboratori ori angajați ai acestuia, fără consimțământul deținătorului legitim și într-un mod contrar uzanțelor cinstite;

- art. 228 alin. 2 din Statut - **Secretul profesional vizează toate informațiile și datele de orice tip, în orice formă și pe orice suport, furnizate avocatului de către client în scopul acordării asistenței juridice și în legătură cu care clientul a solicitat păstrarea confidențialității, precum și orice documente redactate de avocat care conțin sau se fundamentează pe informațiile ori datele furnizate de client în scopul acordării asistenței juridice și a căror confidențialitate a fost solicitată de client.**

Regulile legale, mai sus-menționate, în materie de confidențialitate, vin să completeze reglementarea specifică secretului profesional, să dea conținut acesteia și să contureze natura și obiectul acestei obligații. În acest sens, cu relevanță în prezenta analiză, menționăm art. 10 alin. 4 din Statut care prevede, în mod neechivoc: **corespondența și informațiile transmise între avocați sau între avocat și client, indiferent de tipul de suport, nu pot fi în niciun caz aduse ca probe în justiție și nici nu pot fi lipsite de caracterul confidențial.**

I. Revenind la proiectul de OUG privind modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996 (denumit în continuare Proiectul/Proiect), prin punctul 33 se propune o modificare a art. 38 alin. 9-11 din Legea nr. 21/1996. În acest sens, alin. 9 al art. 38 (în forma propusă) prevede că „întreprinderea care solicită **protecția comunicării sale cu avocatul este obligată să prezinte inspectorilor de concurență o justificare adecvată și elementele relevante** prin prisma argumentelor invocate în acest scop, fără să fie necesar, însă, să divulge conținutul acesteia”.

Comunicarea dintre avocat și client **este confidențială prin efectul legii**, conform art. 10 alin. 1, art. 6 alin. 4 și art. 228 alin. 2 din Statut, iar art. 38 alin. 9 din Proiect nuanțează această confidențialitate în sensul că clientul avocatului (întreprinderea) va trebui să probeze o „**justificare adecvată și elemente relevante**” pentru a avea dreptul să nu dezvăluie aceste informații confidențiale. Cu alte cuvinte, **comunicarea avocat-client este confidențială, în această materie, doar cu condiția dovedirii unei justificări în acest sens.** O asemenea soluție legislativă este pe de o parte **inoportună**, pe de altă parte **nici nu respectă normele de tehnică legislativă, fiind contradictorie** cu alte norme legale în vigoare.

Așa cum am menționat, caracterul confidențial al corespondenței avocat-client este dată de art. 10 alin. 1 din Statut, fără alte circumstanțieri. Art. 38 alin. 9 din Proiect este contrar, în parte, art. 10 alin. 1 din Statut, ceea ce poate crea confuzie în planul aplicării legii.

Confidențialitatea specifică activității avocațiale **este bilaterală**, fiind un atribut al comunicării dintre avocat și client (art. 6 alin. 4 din Statut), deci vizează și pe avocat, și pe client, aspect care nu este avut în vedere de art. 38 alin. 9 din Proiect, din moment ce caracterul confidențial trebuie „justificat” numai de client (întreprindere), fără a exista și o poziție a avocatului care este celălalt beneficiar al confidențialității.

Consacrarea unei asemenea soluții legislative este inoportună și inutilă îndeplinirii atribuțiilor și competențelor inspectorilor de specialitate și, implicit, a Consiliului Concurenței. **Constituie fapte de concurență interzise de lege faptele proprii, concrete ale întreprinderii vizate și nu aspectele inserate în comunicarea dintre avocat și client, care vizează probleme de consultanță juridică, reprezentare sau asistare judiciară sau extrajudiciară necesare realizării dreptului la apărare.**

II. De asemenea, tot art. 38 alin. 9 din Proiect prevede că „inspectorii de concurență **consideră că întreprinderea nu și-a justificat în fapt și în drept cererea ca documentul în cauză să fie protejat de secretul profesional**, a invocat doar motive care, în conformitate cu jurisprudența Uniunii Europene în materie, nu pot justifica o astfel de protecție sau se bazează pe afirmații factuale care sunt, în mod vădit, eronate, **inspectorii de concurență au dreptul să citească imediat conținutul comunicării cu avocatul și să facă o copie după aceasta”.**

Acest text legal propus spre adoptare conferă inspectorului de concurență **dreptul să aprecieze, în mod unilateral și să decidă cu privire la caracterul confidențial sau neconfidențial al comunicării** dintre avocat și client, având și dreptul „să citească imediat conținutul comunicării cu avocatul și să facă o copie după aceasta”.

Articolul 11 din Legea nr. 51/1995 prevede că avocatul este dator să păstreze secretul profesional privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege. Deci, **renunțarea la secretul profesional se poate face numai în cazurile expres prevăzute de lege, ca ipoteze de lucru și nu prin conferirea unui inspector de concurență a posibilității de a aprecia dacă există sau nu caracter confidențial** și, mai mult decât atât, de a citi „imediat” conținutul comunicării, cu consecința neluării în seamă a confidențialității.

Pe de altă parte, „în cazul în care, în cursul unei inspecții, pe baza elementelor prezentate de întreprindere, inspectorii de concurență care desfășoară inspecția nu pot ajunge la o concluzie definitivă asupra incidenței prevederilor alin. (8) în privința unei comunicări cu avocatul, nefiind exclusă posibilitatea ca aceasta să fie protejată, aceștia vor sigila și vor ridica respectiva comunicare, în dublu exemplar”. **Această „sigilare și ridicare a comunicării cu avocatul” nu reprezintă altceva decât o ridicare de înscrisuri**, care este foarte clar reglementată în art. 34 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 și care prevede că pentru asigurarea secretului profesional, actele și lucrările cu caracter profesional aflate asupra avocatului sau în cabinetul său sunt inviolabile, sens în care

percheziționarea avocatului, a domiciliului ori a cabinetului său sau ridicarea de înscrisuri și bunuri nu poate fi făcută decât de procuror, în baza unui mandat emis în condițiile legii (este posibil ca respectiva comunicare cu clientul care face obiectul analizei inspectorului de concurență să se afle în posesia avocatului). În concluzie, textul legal propus spre adoptare (art. 38 alin. 9 din Proiect) vine în contradicție cu art. 34 alin. 1 din Legea nr. 51/1995.

III. Prin alin. 10 al art. 38 din Proiect se instituie o procedură dată în competența Președintelui Consiliului Concurenței cu privire la caracterul protejat al comunicării. Astfel, se prevede că „Președintele Consiliului Concurenței va decide, de urgență, pe baza probelor și argumentelor prezentate cu privire la acceptarea sau nu a caracterului protejat al comunicării... În condițiile în care președintele Consiliului Concurenței decide să respingă caracterul protejat al comunicării, **desigilarea documentului poate avea loc doar după expirarea termenului în care decizia poate fi contestată**, potrivit prevederilor prezentului alineat sau în condițiile alin.(11)”. Așadar, în ipoteza în care inspectorii de concurență care desfășoară inspecția nu pot ajunge la o concluzie definitivă asupra incidenței prevederilor alin. (8) în privința unei comunicări cu avocatul, nefiind exclusă posibilitatea ca aceasta să fie protejată, **Președintele Consiliului Concurenței va decide cu privire la caracterul protejat sau neprotejat al comunicării** (prin raportare la confidențialitate). Este adevărat că alineatul 10, așa cum a fost propus spre adoptare, oferă și o procedură judiciară care să tranșeze sau nu dacă comunicarea respectivă este sau nu confidențială, însă soluția legislativă nu este completă, deoarece art. 38 alin. 10 din Proiect prevede că „desigilarea documentului poate avea loc după rămânerea definitivă a hotărârii prin care s-a respins cererea de suspendare sau a hotărârii prin care s-a respins pe fond acțiunea în anulare formulată împotriva deciziei președintelui Consiliului Concurenței formulată conform alin.(10)”.

Opinăm că soluția firească ar fi fost ca **desigilarea să se realizeze numai după pronunțarea unei soluții pe fondul cauzei** și nu după parcurgerea unei proceduri judiciare, de contencios administrativ, de suspendare a actului administrativ care nu antamează fondul problemei litigioase. Pe cale de consecință, în cazul în care Președintele Consiliului Concurenței decide că respectiva comunicare nu are caracter confidențial și se respinge cererea de suspendare a deciziei Președintelui, **consecința imediată este „desigilarea documentului”, cu efectul direct al pierderii confidențialității** (context în care soluția pe fondul cauzei nici nu mai are relevanță, chiar dacă s-ar admite acțiunea în anulare, deoarece prin desigilare nu mai există oricum confidențialitate).

Elaborarea unei legislații adecvate în materie de concurență este perfect justificată, legislație care trebuie să ofere proceduri, pârgii și mecanisme pragmatice și suficiente pentru investigarea și sancționarea faptelor de concurență interzise de lege.

Pe de altă parte, această legislație nu trebuie să afecteze drepturi și libertăți fundamentale, cu atât mai mult cu cât chiar Proiectul analizat menționează, în preambulul actului normativ, că o asemenea legislație ar trebui să prevadă „garanții suficiente privind respectarea drepturilor fundamentale”. Prin punctul 14 din Preambulul DIRECTIVEI (UE) 2019/1 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 decembrie 2018 privind oferirea de mijloace autorităților de

concurență din statele membre astfel încât să fie mai eficace în aplicarea legii și privind garantarea funcționării corespunzătoare a pieței interne s-a prevăzut că **exercitarea competențelor conferite de prezenta directivă autorităților naționale de concurență**, inclusiv a competențelor de investigare, **ar trebui să facă obiectul unor garanții adecvate, care să respecte cel puțin principiile generale ale dreptului Uniunii și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**, în concordanță cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, în special în contextul unor proceduri care ar putea duce la impunerea de sancțiuni. **Aceste garanții includ respectarea dreptului la bună administrare și a dreptului întreprinderilor la apărare**, în cadrul cărora dreptul de a fi audiat este o componentă esențială. În acest sens menționăm art. 41 alin. 1 și lit. b din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene cu privire la dreptul la buna administrare: orice persoană are dreptul de a beneficia, în ce privește problemele sale, de un tratament imparțial, echitabil și într-un termen rezonabil din partea instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii. Acest drept include în principal dreptul oricărei persoane de acces la dosarul propriu, cu respectarea intereselor legitime legate de confidențialitate și de secretul profesional și comercial.

Dreptul la apărare prin avocat este un drept fundamental, fiind recunoscut atât la nivel constituțional, cât și la nivelul reglementărilor internaționale în materie de drepturi și libertăți fundamentale.

Acest drept la apărare specializat prin mandatar avocat există și funcționează numai dacă legislația națională în vigoare garantează secretul profesional pe relația avocat-client și, implicit, asigură confidențialitatea unei asemenea comunicări. Este admis faptul că clientul va avea încredere în avocat și va prezenta situația de fapt în mod complet numai dacă are certitudinea existenței confidențialității. În caz contrar, apărarea nu va fi efectivă iar dreptul fundamental este afectat. În aceleași sens, prin punctul 14 din Preambulul DIRECTIVEI (UE) 2019/1 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 decembrie 2018 s-a statuat că **dreptul de a avea acces la dosar ar trebui să respecte interesul legitim al întreprinderilor de a-și proteja secretele de afaceri și ar trebui să nu includă informațiile confidențiale** și documentele interne ale autorităților naționale de concurență și ale Comisiei și corespondența dintre acestea. Garanțiile respective ar trebui să fie concepute astfel încât să mențină un echilibru între respectarea drepturilor fundamentale ale întreprinderilor și datoria de a se asigura aplicarea efectivă a articolelor 101 și 102 din TFUE.

Așa cum am mai menționat, este necesar ca autoritățile naționale de concurență să fie organisme mai eficace de asigurare a respectării normelor în materie. În acest context, ar trebuie foarte bine analizat dacă, plecând de la acest deziderat legitim, se impun anumite derogări de la confidențialitatea comunicării avocat-client. În acest sens ar trebuie avut în vedere pct. 33 din Preambulul DIRECTIVEI (UE) 2019/1 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 decembrie 2018, care prevede că, pentru a reduce la minimum prelungirea inutilă a inspecțiilor, **autoritățile naționale administrative de concurență ar trebui să aibă competența de a continua realizarea de căutări și de a selecta copii sau extrase din registre și documente privind activitatea întreprinderii sau asocierii de întreprinderi inspectate în incinta autorității sau în alte incinte**

desemnate. **Astfel de căutări ar trebui să asigure în continuare respectarea dreptului la apărare al întreprinderilor.**

Aceste derogări, în forma propusă, nu ar fi justificate, deoarece **ceea ce ar trebui să intereseze într-o investigație a inspectorilor de concurență nu ar trebui să vizeze conținutul unei comunicări dintre avocat și client impusă din „rațiuni de apărare” în cauză, ci actele și faptele proprii și concrete, pe piața concurențială, ale entității vizate de anchetă.**

În cazul în care s-ar considera că o comunicare dintre avocat și client ar fi relevantă, ca probă, într-o investigație, trebuie propus un mecanism de „înlăturare a caracterului confidențial”, care ar putea fi dat în competența instanțelor de judecată și nu a inspectorilor de concurență sau a Președintelui Consiliului Concurenței. În fine, chiar dacă s-ar adopta legea în forma propusă, **reglementarea ar fi și lipsită de utilitate, în planul probării faptelor de concurență neloială, deoarece „corespondența și informațiile transmise între avocați sau între avocat și client, indiferent de tipul de suport, nu pot fi în niciun caz aduse ca probe în justiție și nici nu pot fi lipsite de caracterul confidențial”** – art. 10 alin. 4 din Statut. Acest aspect este confirmat și de punctul 42 din Preambulul DIRECTIVEI (UE) 2019/1 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 decembrie 2018, care menționează că prezenta directivă **nu afectează nici normele naționale privind nivelul probatoriu**, nici obligațiile autorităților naționale de concurență de a constata faptele din cazul respectiv, cu condiția ca astfel de reguli și obligații să fie **compatibile cu principiile generale ale dreptului Uniunii.**

Semnalăm faptul că art. 8 alin. 3 din Statut prevede că avocatul nu poate fi obligat în nicio circumstanță și de către nicio persoană să divulge secretul profesional. Avocatul nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său și nici de către o altă autoritate sau persoană. Se exceptează însă cazurile în care avocatul este urmărit penal, disciplinar sau atunci când există o contestație în privința onorariilor convenite, exclusiv pentru necesități stricte pentru apărarea sa.

Acest text legal vine să consolideze și să confirme caracterul de ordine publică al principiului păstrării secretului profesional. Așa cum am subliniat, confidențialitatea comunicării nu poate fi privită unilateral, ci este specifică unei relații bilaterale avocat-client. În cazul în care legea specială în materie de concurență neloială ar permite, în orice formă, o procedură sau un mecanism de renunțare la confidențialitate din perspectiva întreprinderii, această renunțare va viza și pe avocat, cu consecința încălcării unui drept al acestuia (dreptul la secretul profesional). În acest context, s-ar invalida tot ceea ce reglementează art. 8 alin. 3 din Statut. Această concluzie este consolidată și de art. 3 alin. 1 și 2 din DIRECTIVA (UE) 2019/1 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 decembrie 2018, care prevăd că procedurile privind încălcarea articolului 101 sau 102 din TFUE, inclusiv **exercitarea competențelor menționate în prezenta directivă de către autoritățile naționale de concurență, respectă principiile generale ale dreptului Uniunii și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene**, respectiv statele membre se asigură că exercitarea competențelor este supusă unor **garanții adecvate în ceea ce privește drepturile la apărare ale întreprinderilor.**

Mai mult decât atât, din textul DIRECTIVEI (UE) 2019/1 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 11 decembrie 2018, a cărei implementare se urmărește prin prezentul Proiect, nu rezultă nici o trimitere sau mențiune referitoare la necesitatea renunțării la caracterul confidențial al comunicării dintre avocat și client.

Concluzionând, în lumina argumentelor legale menționate în prezenta analiză, considerăm că se impune o reanalizare a textelor legale propuse spre adoptare (art. 38 alin. 9-11 din Proiect), pentru a se găsi o soluție legislativă care, de pe o parte, să ia în considerare caracterul confidențial al comunicării dintre avocat și client, așa cum este reglementat de legislația specifică profesiei de avocat, iar pe de altă parte, să asigure mecanisme și proceduri adecvate în derularea procedurilor de investigare a faptelor de concurență interzise de lege.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

283-ORG-2022

17.11.2022

Către: Ministerul Economiei

Domnului ministru Florin Marian SPĂTARU

dezbateri_publice@economie.gov.ro

Stimate domnule Ministru,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul Ordonanței de Urgență (OUG) privind modificarea și completarea Legii nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată, supus dezbaterii publice pe site-ul Ministerului Economiei <http://www.economie.gov.ro/transparenta-decizionala/proiecte-in-dezbatere-publica> și, prin prezenta, vă remitem atașat punctul de vedere al profesiei de avocat privind proiectul în cauză.

Proiectul OUG urmărește să transpună art.45, intitulat Procedura de decădere din drepturi sau de declarare a nulității, din Capitolul 3, intitulat Proceduri, Secțiunea 2, intitulată Procedurile de opoziție, decădere din drepturi și nulitate al Directivei (UE) 2015/2436 a Parlamentului european și a Consiliului din 16 decembrie 2015, de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci. Potrivit alin.1 al art.45, statele membre trebuie să prevadă o procedură administrativă eficientă și rapidă de decădere din drepturi sau de declarare a nulității unei mărci în fața oficiilor lor, fără a aduce atingere dreptului părților de a introduce o cale de atac în instanță, însă, în fapt sunt modificate și alte articole.

UNBR propune următoarele amendamente/observații la proiect:

1. Art. 33 alin. (3)

(3) Cererea de reînnoire a înregistrării mărcii poate fi făcută de către titularul mărcii sau de către orice altă persoană autorizată în acest sens prin lege sau în baza unui contract, într-un termen de 6 luni anterior datei expirării înregistrării, în condițiile prevăzute în regulamentul de aplicare a prezentei legi

Reprezentarea în procedurile de competența OSIM poate fi făcută, în conformitate cu dispozițiile art. 3 lit. j din Legea nr. 84/1998, prin mandatar autorizat, consilier în proprietate industrială. Are calitatea de reprezentant în procedurile de competența OSIM și avocatul, în temeiul unui contract de asistență juridică și reprezentare, cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Propunem reformularea în acest sens.

2. S-a omis a se indica categoriile de persoanele care pot apela la procedură, conform art. 45 alin. 4 din Directiva (EU) 2015/2436.

Propunem introducerea unui articol, numerotat Art. 61¹, cu următorul conținut:

(1) Orice persoană interesată poate solicita, oricând în cursul duratei de protecție a mărcii, decăderea titularului din drepturile conferite de marcă, pentru motivele și în condițiile prevăzute de art. 55 din Legea nr. 84/1998.

(2) Orice persoană interesată poate solicita, în perioada de protecție a mărcii, anularea înregistrării mărcii, pentru motivele și în condițiile prevăzute de art. 56 din Legea nr. 84/1998.

(3) Pentru motivele de decădere prevăzute de art. 55 alin. (1) din Legea nr. 84/1998 și pentru motivul de anulare prevăzut de art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 84/1998, poate formula cerere de decădere, respectiv, cerere de anulare a înregistrării mărcii orice persoană fizică sau juridică, inclusiv orice grup sau organism care este constituit și acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale fabricanților, producătorilor, furnizorilor de servicii, comercianților sau ale consumatorilor.

Prin această prevedere se asigură atât corelarea cu dispozițiile art. 55 și 56 din Legea nr. 84/1998, cât și cu dispozițiile art. 37 din Codul de procedură civilă. Introducerea acestui nou articol va determina renumerotarea articolelor.

3. Art. 61¹ alin. (1) lit. g)

g) procura sau delegația de reprezentare, dacă este cazul;

Dovada calității de reprezentant, conform dispozițiilor art. 85 alin. (3) Cod procedură civilă se face prin „înscris, potrivit legilor de organizare și exercitare a profesiei”. În cazul avocaților, este vorba de „împuternicirea avocațială”.

Propunem completarea în acest sens.

4. Art. 61¹ alin. (3)

Hotărârea judecătorească rămasă definitivă prin care, după caz, titularul a fost decăzut din drepturile conferite de marcă ori înregistrarea mărcii a fost anulată se va comunica la OSIM de către persoana interesată.

Acest alineat nu se justifică în sistematizarea normelor articolului susmenționat și totodată este contrar dispozițiilor art. 427 din Codul de procedură civilă.

Hotărârea judecătorească rămasă definitivă prin care, după caz, titularul a fost decăzut din drepturile conferite de marcă ori înregistrarea mărcii a fost anulată, se comunică din oficiu de către instanță la OSIM ca parte în litigiile respective.

Propunem modificarea în acest sens.

5. Art. 61³ alin. (4)

(4) Procedura se desfășoară în limba română cu convocarea părților. Părțile în cadrul procedurii de anulare și decădere se numesc petent și intimat.

În lipsa oricărei explicitări a conceptului/noțiunii „convocare” și a oricăror norme legale care să reglementeze procedura „convocării”, respectarea dispozițiilor art. 13 lit. a), art. 37 și 38 din

Legea nr. 24/2000 impune ca termenul utilizat să fie „citare” a părților, având în vedere completarea Proiectului de OUG cu dispozițiile Codului de procedură civilă și scopul OUG de a asigura contradictorialitatea și respectarea dreptului la apărare.

Părțile nu pot fi să se numească decât „reclamant” și „pârât”, raportat la dispozițiile art. 37 și 38 din Legea nr. 24/2000. Trebuie avut în vedere că procedurile de competența OSIM sunt finalizate prin hotărâri supuse căii de atac a contestației, care nu este de competența secției de contencios administrativ din cadrul Tribunalului București, ci de competența secției civile. Contestația nu se soluționează conform normelor speciale de contencios administrativ, ci conform normelor de procedură de drept comun.

Propunem reformularea în acest sens pe tot cuprinsul proiectului (și la 61⁴, 61⁵, 61⁶, 61⁷).

6. Art. 61³ alin. (6)

(6) În fața Comisiei părțile persoane fizice se pot prezenta personal sau pot fi reprezentate de un mandatar ori de un avocat. Părțile persoane juridice se prezintă prin reprezentant legal, consilier juridic, avocat sau mandatar.

Corelarea cu dispozițiile art. 3 lit. j) din Legea nr. 84/1998 impune utilizarea termenului „mandatar autorizat”.

Propunem reformularea în acest sens.

7. Art. 61⁴ alin.3 și (6)

(3) În cazul în care cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute la art. 611 alin. (1) și (2) și art. 613 alin. (1) - (3), petentul este notificat cu privire la deficiențele constatate și i se acordă un termen de 5 zile în vederea remedierii acestora.

(6) Punctul de vedere al intimatului împreună cu dovezile atașate acestuia se comunică petentului, care are posibilitatea de a formula un răspuns, în termen de 10 zile de la comunicare. Intimatul poate lua la cunoștință despre răspunsul petentului de la dosarul cauzei. În lipsa punctului de vedere al intimatului sau a răspunsului petentului, cererea se soluționează pe baza actelor de la dosar.

Proiectul prevede notificarea petentului fără a se indica modalitatea.

Propunem a se adopta soluția de la art. 61⁶ conform căreia *convocarea părților se face printr-o comunicare scrisă, care poate fi transmisă prin orice mijloace de comunicare ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.*

8. Art. 61⁴ alin.4

(4) În cazul în care, în termenul prevăzut la alin. (3), nu au fost remediate cerințele prevăzute la art. 611 alin. (1) lit. a) – e), cererea este considerată ca nefiind depusă și Comisia decide, fără convocarea părților, respingerea acesteia printr-o hotărâre motivată, care se comunică petentului în termenul prevăzut la art. 61 alin. (2).

Soluția potrivit căreia cererea este considerată ca nefiind depusă și Comisia decide, fără convocarea părților, respingerea acesteia printr-o hotărâre motivată, este nelegală deoarece întreaga procedură de decădere și anulare a mărcilor instituită prin ordonanță este contencioasă. Deci, o decizie de respingere a cererii pentru neîndeplinirea obligațiilor impuse de comisie se poate lua după convocarea părților, în ședință publică.

Propunem reformularea în acest sens.

9. Art. 61⁵ alin. (2)

(2) În situația în care una dintre părți are sediul / domiciliul în străinătate și nu are mandatar desemnat, în condițiile art. 15 alin. (2), se acordă un termen de 30 de zile în vederea desemnării unui mandatar.

În limbajul art. 3 lit. j) din Legea nr. 84/1998 nu poate fi vorba decât despre „mandatar autorizat” desemnat sau avocat desemnat, care nu poate fi exclus de la această procedură, mai ales având în vedere că are caracter contencios.

Propunem reformularea în acest sens.

10. Art. 61⁷ alin. (1)

(1) Ședința este publică. Comisia poate dispune ședință secretă dacă dezbaterile publice ar aduce o vătămare uneia dintre părți sau ordinii publice.

Prevederea nu este conformă art.213 Cod procedură civilă, conform căruia *In cazurile în care dezbaterile fondului în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca aceasta să se desfășoare în întregime sau în parte fără prezența publicului.*

Propunem preluarea sintagmei din acest articol.

11. Art. 61⁸ alin. (10)

(10) În soluționarea cererilor de anulare sau de decădere, Comisia va putea lua una dintre următoarele hotărâri:

- a) admite cererea în tot sau în parte, dispunând anularea înregistrării mărcii sau decăderea titularului din drepturile conferite de marcă, în tot sau în parte, după caz;*
- b) respinge cererea;*
- c) ia act de renunțarea la soluționarea cauzei;*
- d) ia act de tranzacția încheiată între părți;*
- e) constată perimarea cererii, în cazul în care aceasta a rămas în nelucrare din motive imputabile petentului, timp de 6 luni.*

Enumerarea de la alin. (10) are caracter limitativ și nu acoperă excepțiile care pot fi invocate, inclusiv excepția privind lipsa plății taxei administrative pentru soluționarea contestației, sau excepția lipsei calității de reprezentant, nici cazurile de nulitate a cererilor de anulare sau decădere, care pot fi invocate cu aplicarea dispozițiilor Codului de procedură civilă, conform alin. (11), următor.

Propunem completarea în acest sens.

Atașăm și un tabel comparativ cu prevederile proiectului și amendamentele/ observațiile UNBR cu privire la acesta.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR

Av. dr. Traian-Cornel Briciu

283-ORG-2022

17.11.2022

Către:

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

Stimate Domnule Ministru,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul Ordonanței de Urgență (OUG) privind modificarea și completarea Legii nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, republicată, supus dezbaterii publice pe site-ul Ministerului Economiei <http://www.economie.gov.ro/transparenta-decizionala/proiecte-in-dezbatere-publica> și, prin prezenta, vă remitem atașat punctul de vedere al profesiei de avocat privind proiectul în cauză.

Proiectul OUG urmărește să transpună art.45, intitulat Procedura de decădere din drepturi sau de declarare a nulității, din Capitolul 3, intitulat Proceduri, Secțiunea 2, intitulată Procedurile de opoziție, decădere din drepturi și nulitate al Directivei (UE) 2015/2436 a Parlamentului european și a Consiliului din 16 decembrie 2015, de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci. Potrivit alin.1 al art.45, statele membre trebuie să prevadă o procedură administrativă eficientă și rapidă de decădere din drepturi sau de declarare a nulității unei mărci în fața oficiilor lor, fără a aduce atingere dreptului părților de a introduce o cale de atac în instanță, însă, în fapt sunt modificate și alte articole.

UNBR propune următoarele amendamente/observații la proiect:

1. Art. 33 alin. (3)

(3) Cererea de reînnoire a înregistrării mărcii poate fi făcută de către titularul mărcii sau de către orice altă persoană autorizată în acest sens prin lege sau în baza unui contract, într-un termen de 6 luni anterior datei expirării înregistrării, în condițiile prevăzute în regulamentul de aplicare a prezentei legi

Reprezentarea în procedurile de competența OSIM poate fi făcută, în conformitate cu dispozițiile art. 3 lit. j din Legea nr. 84/1998, prin mandatar autorizat, consilier în proprietate industrială. Are calitatea de reprezentant în procedurile de competența OSIM și avocatul, în temeiul unui contract de asistență juridică și reprezentare, cu respectarea dispozițiilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

Propunem reformularea în acest sens.

2. S-a omis a se indica categoriile de persoanele care pot apela la procedură, conform art. 45 alin. 4 din Directiva (EU) 2015/2436.

Propunem introducerea unui articol, numerotat Art. 61¹, cu următorul conținut:

(1) Orice persoană interesată poate solicita, oricând în cursul duratei de protecție a mărcii, decăderea titularului din drepturile conferite de marcă, pentru motivele și în condițiile prevăzute de art. 55 din Legea nr. 84/1998.

(2) Orice persoană interesată poate solicita, în perioada de protecție a mărcii, anularea înregistrării mărcii, pentru motivele și în condițiile prevăzute de art. 56 din Legea nr. 84/1998.

(3) Pentru motivele de decădere prevăzute de art. 55 alin. (1) din Legea nr. 84/1998 și pentru motivul de anulare prevăzut de art. 56 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 84/1998, poate formula cerere de decădere, respectiv, cerere de anulare a înregistrării mărcii orice persoană fizică sau juridică, inclusiv orice grup sau organism care este constituit și acționează pentru apărarea drepturilor ori intereselor legitime ale fabricanților, producătorilor, furnizorilor de servicii, comercianților sau ale consumatorilor.

Prin această prevedere se asigură atât corelarea cu dispozițiile art. 55 și 56 din Legea nr. 84/1998, cât și cu dispozițiile art. 37 din Codul de procedură civilă. Introducerea acestui nou articol va determina renumerotarea articolelor.

3. Art. 61¹ alin. (1) lit. g)

g) procura sau delegația de reprezentare, dacă este cazul;

Dovada calității de reprezentant, conform dispozițiilor art. 85 alin. (3) Cod procedură civilă se face prin „înscris, potrivit legilor de organizare și exercitare a profesiei”. În cazul avocaților, este vorba de „împuternicirea avocațială”.

Propunem completarea în acest sens.

4. Art. 61¹ alin. (3)

Hotărârea judecătorească rămasă definitivă prin care, după caz, titularul a fost decăzut din drepturile conferite de marcă ori înregistrarea mărcii a fost anulată se va comunica la OSIM de către persoana interesată.

Acest alineat nu se justifică în sistematizarea normelor articolului susmenționat și totodată este contrar dispozițiilor art. 427 din Codul de procedură civilă.

Hotărârea judecătorească rămasă definitivă prin care, după caz, titularul a fost decăzut din drepturile conferite de marcă ori înregistrarea mărcii a fost anulată, se comunică din oficiu de către instanță la OSIM ca parte în litigiile respective.

Propunem modificarea în acest sens.

5. Art. 61³ alin. (4)

(4) Procedura se desfășoară în limba română cu convocarea părților. Părțile în cadrul procedurii de anulare și decădere se numesc petent și intimat.

În lipsa oricărei explicitări a conceptului/noțiunii „convocare” și a oricăror norme legale care să reglementeze procedura „convocării”, respectarea dispozițiilor art. 13 lit. a), art. 37 și 38 din Legea nr. 24/2000 impune ca termenul utilizat să fie „citare” a părților, având în vedere completarea

Proiectului de OUG cu dispozițiile Codului de procedură civilă și scopul OUG de a asigura contradictorialitatea și respectarea dreptului la apărare.

Părțile nu pot fi să se numească decât „reclamant” și „pârât”, raportat la dispozițiile art. 37 și 38 din Legea nr. 24/2000. Trebuie avut în vedere că procedurile de competența OSIM sunt finalizate prin hotărâri supuse căii de atac a contestației, care nu este de competența secției de contencios administrativ din cadrul Tribunalului București, ci de competența secției civile. Contestația nu se soluționează conform normelor speciale de contencios administrativ, ci conform normelor de procedură de drept comun.

Propunem reformularea în acest sens pe tot cuprinsul proiectului (și la 61⁴, 61⁵, 61⁶, 61⁷).

6. Art. 61³ alin. (6)

(6) În fața Comisiei părțile persoane fizice se pot prezenta personal sau pot fi reprezentate de un mandatar ori de un avocat. Părțile persoane juridice se prezintă prin reprezentant legal, consilier juridic, avocat sau mandatar.

Corelarea cu dispozițiile art. 3 lit. j) din Legea nr. 84/1998 impune utilizarea termenului „mandatar autorizat”.

Propunem reformularea în acest sens.

7. Art. 61⁴ alin.3 și (6)

(3) În cazul în care cererea nu îndeplinește cerințele prevăzute la art. 611 alin. (1) și (2) și art. 613 alin. (1) - (3), petentul este notificat cu privire la deficiențele constatate și i se acordă un termen de 5 zile în vederea remedierii acestora.

(6) Punctul de vedere al intimatului împreună cu dovezile atașate acestuia se comunică petentului, care are posibilitatea de a formula un răspuns, în termen de 10 zile de la comunicare. Intimatul poate lua la cunoștință despre răspunsul petentului de la dosarul cauzei. În lipsa punctului de vedere al intimatului sau a răspunsului petentului, cererea se soluționează pe baza actelor de la dosar.

Proiectul prevede notificarea petentului fără a se indica modalitatea.

Propunem a se adopta soluția de la art. 61⁶ conform căreia *convocarea părților se face printr-o comunicare scrisă, care poate fi transmisă prin orice mijloace de comunicare ce asigură transmiterea textului actului și confirmarea primirii acestuia.*

8. Art. 61⁴ alin.4

(4) În cazul în care, în termenul prevăzut la alin. (3), nu au fost remediate cerințele prevăzute la art. 611 alin. (1) lit. a) – e), cererea este considerată ca nefiind depusă și Comisia decide, fără convocarea părților, respingerea acesteia printr-o hotărâre motivată, care se comunică petentului în termenul prevăzut la art. 61 alin. (2).

Soluția potrivit căreia cererea este considerată ca nefiind depusă și Comisia decide, fără convocarea părților, respingerea acesteia printr-o hotărâre motivată, este nelegală deoarece

Întreaga procedură de decădere și anulare a mărcilor instituită prin ordonanță este contencioasă. Deci, o decizie de respingere a cererii pentru neîndeplinirea obligațiilor impuse de comisie se poate lua după convocarea părților, în ședință publică.

Propunem reformularea în acest sens.

9. Art. 61⁵ alin. (2)

(2) În situația în care una dintre părți are sediul / domiciliul în străinătate și nu are mandatar desemnat, în condițiile art. 15 alin. (2), se acordă un termen de 30 de zile în vederea desemnării unui mandatar.

În limbajul art. 3 lit. j) din Legea nr. 84/1998 nu poate fi vorba decât despre „mandatar autorizat” desemnat sau avocat desemnat, care nu poate fi exclus de la această procedură, mai ales având în vedere că are caracter contencios.

Propunem reformularea în acest sens.

10. Art. 61⁷ alin. (1)

(1) Ședința este publică. Comisia poate dispune ședință secretă dacă dezbaterile publice ar aduce o vătămare uneia dintre părți sau ordinii publice.

Prevederea nu este conformă art.213 Cod procedură civilă, conform căruia *In cazurile în care dezbaterile fondului în ședință publică ar aduce atingere moralității, ordinii publice, intereselor minorilor, vieții private a părților ori intereselor justiției, după caz, instanța, la cerere sau din oficiu, poate dispune ca aceasta să se desfășoare în întregime sau în parte fără prezenta publicului.*

Propunem preluarea sintagmei din acest articol.

11. Art. 61⁸ alin. (10)

(10) În soluționarea cererilor de anulare sau de decădere, Comisia va putea lua una dintre următoarele hotărâri:

a) admite cererea în tot sau în parte, dispunând anularea înregistrării mărcii sau decăderea titularului din drepturile conferite de marcă, în tot sau în parte, după caz;

b) respinge cererea;

c) ia act de renunțarea la soluționarea cauzei;

d) ia act de tranzacția încheiată între părți;

e) constată perimarea cererii, în cazul în care aceasta a rămas în nelucrare din motive imputabile petentului, timp de 6 luni.

Enumerarea de la alin. (10) are caracter limitativ și nu acoperă excepțiile care pot fi invocate, inclusiv excepția privind lipsa plății taxei administrative pentru soluționarea contestației, sau excepția lipsei calității de reprezentant, nici cazurile de nulitate a cererilor de anulare sau decădere, care pot fi invocate cu aplicarea dispozițiilor Codului de procedură civilă, conform alin. (11), următor.

Propunem completarea în acest sens.

Atașăm și un tabel comparativ cu prevederile proiectului și amendamentele/ observațiile UNBR cu privire la acesta.

Vă mulțumim pentru cooperare!
Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

243-ORG-2022

01.11.2022

Către:

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

Stimate Domnule Ministru,

Vă comunicăm punctul de vedere al Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) cu privire la din **Proiectul de modificare și completare Ordonanței Guvernului nr. 66 din 17 august 2000** privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, astfel cum a fost aprobat în ședința din 21-22 octombrie 2022 a Comisiei Permanente a UNBR.

Analizarea problematicii sesizate

I. În forma actuală, art. 14 alin. 1 din OG nr. 66/2000 prevede că persoana care deține calitatea de consilier în proprietate industrială cu liberă practică, înscris în Registrul național al consilierilor în proprietate industrială și care este membru al Camerei, **are dreptul să asiste și să reprezinte în fața Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, precum și față de terți** orice persoană fizică și juridică română sau străină, în temeiul unei procuri de reprezentare însoțite în scris de ambele părți.

În Proiectul de modificare al OG nr. 66/2000 se propune modificarea art. 14 alin. 1 în sensul : *„consilierul în proprietate industrială cu liberă practică, înscris în Registrul național al consilierilor în proprietate industrială și care este membru al Camerei, are dreptul să asiste și să reprezinte în fața Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci și în fața instanțelor de judecată, precum și față de terți orice persoană fizică sau juridică română sau străină, în toate procedurile referitoare la drepturile de proprietate industrială în temeiul unei procuri de reprezentare în condițiile legii însoțite în scris de ambele părți”*.

Analizând modificarea propusă se poate observa că va opera o „extindere” a competențelor consilierilor în proprietate industrială în sensul că aceștia vor putea „să asiste și să reprezinte și în fața instanțelor de judecată” în proceduri privitoare la drepturile de proprietate industrială.

Asistarea și reprezentarea în fața instanțelor de judecată este recunoscută avocaților, conform art. 3 lit. b din Legea nr. 51/1995 care statuează că activitatea avocatului se concretizează și prin asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești. Totodată, în temeiul art. 4 din Legea nr. 514/2003, consilierul juridic poate reprezenta / asista entitatea unde este angajat, cu contract de muncă, în fața instanțelor de judecată.

Este evident, că propunerea de modificare a art. 14 alin. 1 din OG nr. 66/2000 **va permite consilierilor în proprietate industrială să desfășoare activitate specifică profesiei de avocat (asistență/reprezentare în fața instanțelor judecătorești), fără mari restricții**. Singura condiționare

se referă la „procedurile judiciare ce privesc drepturi de proprietate industrială”. Per a contrario, sunt avute în vedere atât proceduri judiciare civile, cât și penale.

O asemenea modificare legislativă este **cu atât mai inoportună prin raportare la condițiile de dobândire a calității de consilier în proprietate industrială**. Potrivit art. 5 lit. d din OG nr. 66/2000 una dintre condițiile dobândirii calității de consilier în proprietate industrială este : *„are studii superioare tehnice, științifice sau juridice”*. În consecință, vor fi consilieri în proprietate industrială care au studii tehnice sau științifice (nu și juridice) și care vor asista / reprezenta în fața instanțelor judecătorești, în proceduri judiciare care nu presupun numai aspecte tehnice, ci și probleme de drept substanțial și drept procesual civil sau penal. Acest aspect ar trebui avut în vedere și **justifică opțiunea legiuitorului, de până acum, de a conferi competența de asistare/reprezentare judiciară numai avocaților și consilierilor juridici care au obligatoriu și studii juridice** și care au intrat în profesie, în condițiile legii.

II. Articolul 15 din OG nr. 66/2000, în forma actuală, prevede că consilierul în proprietate industrială cu liberă practică, înscris în Registrul național al consilierilor în proprietate industrială și care este membru al Camerei, **are dreptul să asiste și să reprezinte în fața Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci, precum și față de terți** orice persoană fizică și juridică română sau străină, în temeiul unei procuri de reprezentare însoțite în scris de ambele părți. În forma propusă de proiectul de modificare al OG nr. 66/2000, art. 15 se completează în sensul că ***„consilierul în proprietate industrială care are studii superioare juridice poate reprezenta orice persoană și în fața instanțelor de judecată de orice grad, în toate cauzele referitoare la drepturile de proprietate industrială”***

În primul rând, din punct de vedere al tehnici legislative, se poate observa o **„suprapunere” de reglementare în art. 14 și art. 15 din OG nr. 66/2000** care poate genera confuzie în aplicare (Art. 14 permite oricărui consilier în proprietate industrială să reprezinte/asiste în fața instanțelor de judecată, pe când art. 15 se referă numai la cei cu studii juridice).

În al doilea rând, se permite acestor consilieri (cu studii juridice) să **reprezinte/asiste în fața instanțelor de judecată, de orice grad**. Dispoziția legală propusă este mult mai permisivă decât în cazul avocaților (care trebuie să aibă un anumită vechime pentru a reprezenta/asista în fața unor instanțe de grad înalt (Curte de Apel, ÎCCJ).

În al treilea, rând argumentele aduse la punctul I din prezentul material rămân valabile și în acest context, în sensul că numai avocații / consilierii juridici ar trebui să poată reprezenta/asista în fața instanțelor de judecată și nu alt „corp profesional” care este justificat în zona aspectelor tehnice privitoare la drepturile de proprietate industrială.

III. În fine, art. 28 din OG nr. 66/2000 prevede că *„(1) Pentru soluționarea contestațiilor și, după caz, a cererilor de revocare solicitantul sau titularul poate fi reprezentat și de un avocat sau consilier juridic; (2) Reprezentarea în fața instanțelor judecătorești a solicitanților, a titularilor sau a persoanelor interesate de către consilierii în proprietate industrială este condiționată de calitatea*

acestora de avocat sau de consilier juridic". **Acest text legal urmează a fi abrogat** conform propunerii din Proiectul de modificare al OG nr. 66/2000, desigur având în vedere dispozițiile art. 14 și 15 din același act normativ.

În analiza oportunității unei asemenea soluții legislative prin care să se permită consilierilor în proprietate industrială să reprezinte / asiste în fața instanțelor de judecată, în proceduri ce vizează drepturi de proprietate industrială, **ar trebuie avute în vedere și argumentele invocate în Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 2/2017** (Monitorul Oficial nr. 157 din 02 martie 2017) care conchid în sensul că această competență ar trebui să aparțină avocaților și/sau consilierilor juridici:

- raționamentul juridic ce a **fundamentat soluția adoptată pornește de la premisa că activitatea de reprezentare convențională în fața instanțelor de judecată este rezervată prin lege avocaților și consilierilor juridici**, fiind inadmisibilă autorizarea constituirii și de înmatriculare a societăților comerciale de consultanță, asistență și reprezentare juridică, astfel cum s-a statuat prin Decizia nr. XXII din 12 iunie 2006, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite în soluționarea recursului în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 936 din 20 noiembrie 2006

- art. 28 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 66/2000 nu are nici măcar un caracter derogatoriu de la norma de drept comun, dat fiind că nu conține o soluție legislativă diferită în aceeași situație, constituind **o normă particulară de reprezentare în judecată prin avocat sau consilier juridic**.

- în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 28 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 20 alin. (1) din Ordonanța Guvernului nr. 66/2000 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier în proprietate industrială, republicată, **reprezentarea convențională a persoanelor juridice în fața instanțelor de judecată poate fi asigurată și prin consilierul juridic angajat al uneia dintre formele de exercitare a profesiei de consilier în proprietate industrială, în măsura în care consilierul juridic are și calitatea de consilier în proprietate industrială**"

Nu în ultimul rând, modificarea propusă prin Proiectul de amendare a OG nr. 66/2000 **nu este sincronizată nici cu Codul de procedură civilă și Codul de procedură penală**, acte normative care prevăd că reprezentarea / asistarea în fața instanțelor de judecată poate fi realizată, în condițiile legii, de mandatar neavocat sau avocat ori consilier juridic.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR

Av. dr. Traian-Cornel Briciu

345-AUT-2022_1

22.12.2022

Către: Curtea Constituțională a României

Domnului președinte Marian Enache

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro; registratura.jurisdictionala@ccr.ro; registratura.generala@ccr.ro.

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 11.11.2022 de existența pe rolul Curții Constituționale a României (CCR) a excepției de neconstituționalitate privind prevederile art. 31 (fost 32) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (**dosar nr. 3152D/2019**).

Prevederile art. 31 din Legea nr. 51/1995 sunt următoarele: *„Contestațiile și reclamațiile privind onorariile se soluționează de decanul baroului. Decizia decanului poate fi atacată la consiliul baroului, a cărui hotărâre este definitivă.”*

Petentul apreciază că prevederile atacate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5), potrivit căruia, în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie și art. 21, alin. (1), (2) și (4) potrivit cărora orice persoană se poate adresa justiției pentru apărarea drepturilor, a libertăților și intereselor sale legitime și nici o lege nu poate îngreuna exercitarea acestui drept și, totodată jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative și gratuite. Se apreciază că dispozițiile sus menționate:

- nu sunt precise și previzibile, nefiind suficient de clare pentru a putea fi aplicate;
- exclud posibilitatea atacării în justiție a hotărârii consiliului baroului în ceea ce privește soluționarea contestațiilor și reclamațiilor privind onorariile avocatului.

Analizând aspectele invocate facem următoarele observații:

1. Prevederile în cauză sunt de tradiție în avocatură și au mai fost analizate de judecătorul constituant, din perspectiva unor critici similare celor anterior formulate, în acest sens fiind Decizia nr. 129 din 1 aprilie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 12 aprilie 2003, Decizia nr. 34 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 10 februarie 2004, și Decizia nr. 1641 din 10 decembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 26 din 13 ianuarie 2010, prin care a constatat conformitatea acestei reglementări cu Legea fundamentală.
2. În legătură cu legitimitatea constituțională a procedurilor administrativ-jurisdicționale, prin Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, Curtea a reținut că "este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui asemenea proceduri destinate, în general, să asigure soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii, desconggestionarea instanțelor judecătorești de cauzele ce pot fi rezolvate pe această cale,

evitarea cheltuielilor de judecată". Totodată, Curtea a stabilit, prin aceeași decizie, că "existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile stabilite de lege". Mai mult, prin Decizia nr. 24 din 4 februarie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 20 ianuarie 1998, Curtea a statuat că inclusiv în situația în care legea nu prevede în mod expres calea de atac împotriva unui act administrativ, cel interesat se poate adresa instanței de contencios administrativ, în temeiul Legii contenciosului administrativ, și, prin urmare, accesul la justiție nu este împiedicat.

3. De asemenea, prin Decizia nr. 34 din 29 ianuarie 2004, Curtea a reținut că din reglementarea criticată "nu rezultă că avocații nemulțumiți de deciziile organelor de conducere ale barourilor și ale Uniunii Avocaților din România nu și-ar putea exercita dreptul de a se adresa instanțelor judecătorești pentru desființarea eventualelor măsuri nelegale luate prin aceste decizii. Instituirea, în legătură cu exercitarea profesiei de avocat, a unei jurisdicții administrative și a unor căi de atac specifice acesteia, nu înlătură posibilitatea celor interesați de a se adresa instanțelor judecătorești, fie în mod direct - ținând seama de prevederile art. 21 alin. (4) din Constituția României, republicată, în conformitate cu care jurisdicțiile speciale administrative sunt facultative - fie după parcurgerea unei trepte speciale sau după epuizarea tuturor căilor de atac instituite în cadrul jurisdicțiilor specifice profesiei de avocat."

4. Prin Decizia nr. 1.641 din 10 decembrie 2009, precitată, Curtea a învederat faptul că prevederile criticate nu reglementează o jurisdicție administrativă specială. S-a subliniat, totodată, faptul Legea nr. 51/1995 vizează ordinul profesional al avocaților, aceștia având ca structură națională Uniunea Națională a Barourilor din România, iar în aceste condiții, procedurile interne specifice acestui ordin profesional nu implică forța de coerciție a statului. Prin urmare, procedura prevăzută de reglementarea criticată din Legea nr. 51/1995 nu poate avea caracter administrativ, ea este jurisdicțională prin prisma faptului că dezbaterile sunt guvernate de principiul contradictorialității, însă acest lucru nu o califică, în mod implicit, ca fiind și administrativă, întrucât în raportul juridic ce se naște nu este implicat statul prin autoritățile și instituțiile sale. În consecință, Curtea a constatat că nu se poate reține aplicabilitatea art. 21 alin. (4) din Constituție.

5. De altfel, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, Curtea Constituțională a stabilit că "această soluție legislativă este constituțională «în măsura în care se interpretează în sensul că cei interesați au acces la justiție în condițiile legii». Prin urmare, nimic nu împiedică crearea unor proceduri speciale de contestare a actelor juridice emise de către membrii ordinilor profesionale atât timp cât ... soluția dată poate fi cenzurată de instanțele de judecată." Așa fiind, Curtea a constatat că nu este încălcat dreptul persoanei interesate de a se adresa instanțelor de judecată.

6. Curtea a statuat că atât Legea nr. 51/1995, cât și Statutul profesiei de avocat instituie o procedură de contestare. În completarea textului legal, art. 132 din Statutul profesiei de avocat prevede că *aceste contestații și reclamații se pot formula de oricare dintre părți (deci, atât de avocat, cât și de client), iar contestațiile și reclamațiile privind onorariile se soluționează de decanul baroului, prin decizie motivată, după ascultarea părților. În procedura de soluționare a contestațiilor și a*

reclamațiilor, decanul va face aplicarea principiului medierii și va încerca concilierea părților. Așadar, decanul nu este cel care tranșează un litigiu, care judecă o cauză, ci este cel care trebuie să conducă părțile spre o soluționare amiabilă a litigiului. Din punct de vedere procedural, decizia va fi emisă în termen de cel mult 30 de zile de la data înregistrării contestației sau a reclamației, aceasta putând fi atacată la consiliul baroului de partea interesată. Consiliul baroului hotărăște cu privire la legalitatea și temeinicia deciziei decanului, fără participarea la vot a acestuia, iar părțile interesate pot fi invitate să dea lămuriri și explicații. Consiliul baroului se pronunță în termen de cel mult 30 de zile de la data sesizării, prin hotărâre motivată, care va fi comunicată în cel mult 15 zile de la data pronunțării.

7. Curtea a apreciat că în cadrul acestei proceduri de contestare/reclamare nu se pune în discuție și nici nu se cenzurează onorariul avocațial stabilit de comun acord cu clientul, întrucât acest quantum este stabilit în baza unui contract de asistență juridică valabil încheiat, în baza căruia avocatul își îndeplinește serviciul profesional la care s-a angajat. Această concluzie se impune având în vedere că se dă prioritate libertății contractuale, contractul de asistență juridică fiind un contract special (natură juridică mixtă de antrepriză și mandat). Cu privire la această ipoteză este aplicabil și art. 1270 din noul Cod de procedură civilă, potrivit căruia "contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante. Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege". În sprijinul acestei soluții Curtea are în vedere și formula redacțională a textului din Legea nr. 51/1995, care cuprinde sintagma "contestațiile și reclamațiile privind onorariile", și nu privind "quantumul ori stabilirea onorariilor". Prin urmare, în această procedură de contestare nu se pune în discuție quantumul onorariului stabilit prin contract, ci, eventual, modalitatea executării ori pretinsa neexecutare a contractului de asistență juridică prin prisma onorariului stabilit, astfel încât, prin decizia pronunțată nu se poate invalida, anula sau rezilia/rezoluționa ori modifica contractul de asistență juridică, întrucât un contract de asistență juridică poate face obiectul unui acțiuni în rezoluțiune în tot sau în parte, numai în fața instanței judecătorești, conform textelor legale generale aplicabile rezoluțiunii.

8. Așa fiind, procedura de soluționare a contestațiilor și a reclamațiilor privind onorariile, așa cum este reglementată de Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei de avocat, reprezintă o procedură specială, specifică, de contestare a actelor juridice emise de către membrii ordinului profesional al avocaților, însă instituirea unei jurisdicții administrative și a unor căi de atac specifice nu înlătură posibilitatea celor interesați de a se adresa instanței judecătorești.

Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, apreciem că atât soluția, cât și considerentele cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în cauza de față și vă solicităm respingerea excepției ridicate în cazul de față.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

22.12.2022

Către: Curtea Constituțională a României

Domnului președinte Marian Enache

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro; registratura.jurisdictionala@ccr.ro; registratura.generala@ccr.ro.

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 11.11.2022 de existența pe rolul Curții Constituționale a României (CCR) mai multor sesizări de neconstituționalitate privind prevederile art. 59 alin. 6 (fost 60 alin. 6) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (dosarele nr. **1463D/2021, 214D/2021, 215D/2020, 55D/2020, 2740D/2019, 1759D/2019, 159D/2019**).

Prevederile art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 sunt următoarele: „(6) Folosirea fără drept a denumirilor "Barou", "Uniunea Națională a Barourilor din România", "U.N.B.R." ori "Uniunea Avocaților din România" sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de avocat, precum și folosirea însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de prezenta lege constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.”

Petenții apreciază că, prin instituirea acestui articol ar fi încălcate prevederile art. 1 alin. (3) și (5), art. 20 alin. (1) și (2), art. 21 alin. (1), (2) și (3), art. 29 alin. (1) și (2), art. 30 alin. (1), (2), (3) și (4), art. 32 alin. (1) și (5), art. 52 alin. (1), (2) și (3), art. 53 alin. (1) și (2) din Constituția României.

Solicităm Curții să păstreze jurisprudența existentă cu privire la prevederile acestui articol, astfel cum a fost statuată prin mai multe decizii ale Curții Constituționale, dintre care indicăm: Decizia nr. 514/2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 770 din 24 august 2020, Decizia nr. 648/2021, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1210 din 21 decembrie 2021, Decizia nr. 21/2022, publicată în Monitorul Oficial nr. 726/19 iulie 2022, plus alte decizii anterioare, jos indicate și să respingă excepțiile ridicate. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate cu privire la dispozițiile ale art. 60 alin. (6) din Legea nr. 51/1995, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în cauzele sus menționate.

În precedent, Curtea a statuat următoarele:

1. Opțiunea legiuitorului privind faptul că avocatura reprezintă un serviciu public, care este organizat și funcționează pe baza unei legi speciale, fiind exercitată de un corp profesional selectat și care funcționează după reguli stabilite de lege nu poate fi considerată neconstituțională, având în vedere faptul că scopul Legii nr. 51/1995 este asigurarea unei asistențe juridice calificate, iar normele în baza cărora se organizează și se exercită profesia de avocat nu încalcă prevederile

constituționale invocate (Decizia nr. 379 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 731 din 27 noiembrie 2013, Decizia nr. 155 din 17 martie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 259 din 17 aprilie 2015, paragraful 14, și Decizia nr. 158 din 14 martie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 394 din 25 mai 2017, paragrafele 19 și 20).

2. Normele în baza cărora funcționează UNBR nu contravin principiilor constituționale invocate, cei care doresc să practice profesia de avocat fiind datori să respecte legea și să accepte regulile impuse de aceasta (Decizia nr. 806 din 9 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 29 din 17 ianuarie 2007; a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 531 din 27 iunie 2018).

3. Deși avocatura este o profesie liberală și independentă, exercitarea sa trebuie să aibă loc într-un cadru organizat, în conformitate cu reguli prestabilite, a căror respectare trebuie asigurată inclusiv prin aplicarea unor măsuri coercitive, rațiuni care au impus constituirea unor structuri organizatorice unitare și prohibirea constituirii în paralel a altor structuri destinate practicării aceleiași activități, fără suport legal (Decizia nr. 379 din 24 septembrie 2013, Decizia nr. 129 din 13 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 291 din 22 aprilie 2014 și Decizia nr. 158 din 14 martie 2017, paragraful 21, citată anterior; a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018, citată anterior).

4. Incriminarea și sancționarea faptelor de exercitare fără drept a unor profesii sau activități, pentru care se cere o anumită pregătire și care, în consecință, sunt supuse autorizării, exprimă necesitatea apărării unor valori sociale de o importanță deosebită, inclusiv viața și integritatea fizică și psihică ale persoanei, precum și interesele patrimoniale ale acesteia. Societatea nu poate îngădui ca anumite profesii, precum aceea de medic sau de farmacist, să fie practicate de persoane fără calificare și să nu fie angajată răspunderea necesară în caz de urmări periculoase ori păgubitoare. Faptul că cerințe similare, cu aceleași consecințe juridice, au fost impuse și profesiei de avocat constituie o opțiune a legiuitorului, care intră în marja de apreciere a Parlamentului în cadrul activității sale de legiferare (Decizia nr. 339 din 10 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 374 din 1 iunie 2012; a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018, citată anterior).

5. Prin Decizia nr. 30 din 19 ianuarie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 292 din 23 martie 2021, Curtea a reținut, în paragrafele 30 și 31, că dispozițiile de lege criticate oferă instanțelor de judecată cadrul legal pentru a veghea ca desfășurarea fiecărui proces, indiferent de ramura de drept în care acesta a fost declanșat, să aibă loc cu respectarea dreptului la apărare, garanție a dreptului la un proces echitabil. În acest mod, instanțele se asigură că dreptul la apărare va fi materializat într-un act profesional de calitate, apt să-i confere eficiență și efectivitate. Acesta este unul dintre mecanismele prin care legiuitorul a înțeles să aplice - în cadrul oricărui proces - prevederile art. 24 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora dreptul la apărare este garantat. De altfel - ținând cont de prevederile art. 2 alin. (3) și ale art. 4 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 826 din 13

septembrie 2005, potrivit cărora "judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii" -, prin Decizia nr. XXVII din 16 aprilie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 772 din 14 noiembrie 2007, pronunțată în recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că se impune ca organele judiciare să ia nu numai măsurile necesare asigurării apărării învinutului sau inculpatului în procesul penal, atunci când aceasta este, potrivit legii, obligatorie, ci și să observe ca asistența juridică să fie acordată de o persoană care a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, pentru că, altfel, asistența juridică acordată echivalează cu o lipsă de apărare. Așadar, prin decizia precitată, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că asistența juridică acordată în procesul penal unui inculpat sau învinuit de o persoană care nu a dobândit calitatea de avocat în condițiile Legii nr. 51/1995, modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, echivalează cu lipsa de apărare a acestuia. În motivarea acestei decizii, instanța supremă a reținut că, prin Legea nr. 51/1995, astfel cum a fost modificată și completată prin Legea nr. 255/2004, sunt reglementate condițiile exercitării profesiei de avocat corelativ cu dispozițiile din Codul de procedură penală referitoare la asigurarea dreptului la apărare pentru învinuit sau inculpat, pe întreg parcursul procesului penal, precum și la caracterul absolut al nulității de care sunt lovite actele îndeplinite în lipsa apărătorului atunci când prezența și asistența juridică ce trebuie acordate de acesta sunt obligatorii, potrivit legii. Totodată, Înalta Curte de Casație și Justiție a observat că, de vreme ce Legea nr. 51/1995 - care are caracter de lege specială cu privire la modul de exercitare a profesiei de avocat - conține anumite cerințe imperative, este de la sine înțeles că nu este posibilă îndeplinirea unei asemenea profesii în afara cadrului instituționalizat de acest act normativ.

6. Organizarea exercitării prin lege a profesiei de avocat, ca de altfel a oricărei alte activități care prezintă interes pentru societate, este firească și necesară, în vederea stabilirii competenței, a mijloacelor și a modului în care se poate exercita această profesie, precum și a limitelor dincolo de care s-ar încălca drepturile altor persoane sau categorii profesionale. Legiuitorul are libertatea de a reglementa condițiile în care pot fi constituite, organizate și în care funcționează diferite tipuri și forme de asociație, inclusiv de a dispune constituirea obligatorie a unor asociații pentru exercitarea unor profesii ori îndeplinirea unor atribuții de interes public, având în vedere dispozițiile art. 9 fraza întâi din Constituție, potrivit cărora "Sindicatul, patronatul și asociațiile profesionale se constituie și își desfășoară activitatea potrivit statutelor lor, în condițiile legii". Barourile și Uniunea Națională a Barourilor din România, sunt asociații profesionale cu un specific deosebit, întrucât întreaga activitate desfășurată de acestea și de membrii lor este una de interes public, ceea ce impune o reglementare legală mai cuprinzătoare, chiar și în ceea ce privește calitățile membrilor, condițiile de organizare și funcționare, nedemnitățile, incompatibilitățile, răspunderea disciplinară și altele (Decizia nr. 321 din 14 septembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.144 din 3 decembrie 2004). Curtea a constatat că dispozițiile art. 60 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 au fost edictate de legiuitor cu scopul de a proteja relațiile sociale referitoare la exercitarea unei profesii liberale, respectiv profesia de avocat, astfel încât aceasta, ca de altfel și alte profesii reglementate de norme speciale, se poate exercita numai cu respectarea legii, iar nu împotriva ei.

Așa fiind, Curtea a statuat că prin textul de lege criticat nu este încălcată niciuna dintre prevederile constituționale invocate: art. 31 alin. (1), art. 32 alin. (1), art. 33, art. 44 alin. (1)-(4), (6), (8) și (9) și art. 45 din Legea fundamentală (a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018).

7. În concordanță cu prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție, în ceea ce privește cerințele referitoare la calitatea legii, dispozițiile art. 60 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 sunt clare și neechivoce, întrucât destinatarul normei penale de incriminare are posibilitatea să prevadă consecințele ce decurg din nerespectarea ei, sens în care își poate adapta conduita în mod corespunzător. În acest sens, Curtea a statuat în jurisprudența sa (Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012), că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre ele numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Curtea a precizat că redactarea unor legi de o precizie totală poate să fie dificilă, iar o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze însă previzibilitatea legii (Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, și Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011). Curtea a constatat că în același sens sunt și Decizia nr. 349 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 660 din 10 august 2017 și Decizia nr. 160 din 27 martie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 471 din 7 iunie 2018 (a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018).

8. Încălcarea prevederilor art. 53 din Legea fundamentală, nu poate fi reținută, prevederile constituționale invocate fiind aplicabile numai în ipoteza în care există o restrângere a exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale, restrângere care nu s-a constatat însă în cauza de față (a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018).

9. Aspectele ce țin de aplicarea legii intră în competența instanței judecătorești investite cu soluționarea litigiului, respectiv a celor ierarhic superioare în cadrul căilor de atac prevăzute de lege (Decizia nr. 332 din 11 mai 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 16 august 2017, paragraful 14, Decizia nr. 500 din 17 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 977 din 19 noiembrie 2018, paragraful 14, Decizia nr. 524 din 24 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 19 din 13 ianuarie 2020 și Decizia nr. 824 din 12 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 192 din 10 martie 2020; a se vedea și Decizia nr. 182 din 29 martie 2018). Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine schimbarea acestei jurisprudențe, soluția de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate pronunțată de Curte prin deciziile mai sus menționate, precum și considerentele care au fundamentat această soluție își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

10. În ce privește invocările referitor la faptul că prin dispoziția în discuție nu se prevăd prin ce act este aprobată folosirea noțiunilor de "barou", "Uniunea Națională a Barourilor din România" și

"avocat", cine emite acest act, care sunt limitele dincolo de care utilizarea lor se face fără drept și, respectiv, dacă folosirea fără drept trebuie să cauzeze un prejudiciu a cărui existență să trebuiască a fi dovedită, se reține că aspectele anterior menționate sunt reglementate prin Legea nr. 51/1995, prin Statutul profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64 din 3 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011, precum și prin legislația conexă referitoare la organizarea și exercitarea profesiei de avocat. Astfel, capitolul II al Legii nr. 51/1995 (art. 12-27), precum și secțiunea I a capitolului II din Statutul profesiei de avocat (art. 14-61) reglementează dobândirea calității de avocat și, prin urmare, condițiile în care o persoană deține această calitate. De asemenea, art. 8 din Legea nr. 51/1995 prevede formele de exercitare a profesiei de avocat și modalitatea în care acestea sunt individualizate, prin denumire. Conform normei juridice anterior menționate, aceste modalități de individualizare sunt următoarele: în cazul cabinetului individual - numele avocatului titular, urmat de sintagma "cabinet de avocat"; în cazul cabinetelor asociate - numele tuturor titularilor, urmate de sintagma "cabinete de avocat asociate"; în cazul societăților civile profesionale și al societăților profesionale cu răspundere limitată - numele a cel puțin unuia dintre asociați, urmat de sintagma "societate civilă de avocați" sau, după caz, "societate profesională de avocați cu răspundere limitată"; în cazul cabinetelor grupate - numele fiecărui titular de cabinet, urmat de sintagma "cabinete de avocat grupate". De asemenea, alin. (3) al art. 8 anterior menționat arată că denumirile astfel reglementate vor figura pe firmele cabinetelor sau societăților, în condițiile stabilite de statutul profesiei, iar alin. (1) al aceluiași articol prevede că denumirea formei de exercitare a profesiei, individualizată potrivit celor anterior menționate, poate fi păstrată și după decesul sau plecarea unuia dintre asociați, cu acordul acestuia sau, după caz, al tuturor moștenitorilor celui decedat, exprimat în formă autentică. Tot referitor la denumire, art. 191 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat prevede faptul că un cabinet individual este individualizat prin denumire, care cuprinde numele avocatului titular, urmat de sintagma "cabinet de avocat", iar, potrivit alin. (2) al aceluiași art. 191, denumirea poate figura pe firma cabinetului și se utilizează în actele profesionale, cu respectarea prevederilor acestui statut. Totodată, potrivit art. 193 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat, cabinetele asociate de avocați se individualizează prin denumire, care cuprinde numele tuturor titularilor, urmate de sintagma "cabinete de avocat asociate". În fine, conform art. 181 din Statutul profesiei de avocat, ce reglementează dreptul cabinetelor individuale de a se grupa în scopul folosirii în comun a unui patrimoniu profesional și/sau a unor salariați, cabinetele grupate se individualizează printr-o denumire specifică ce cuprinde numele fiecărui titular de cabinet, urmat de sintagma "cabinete de avocat grupate", iar art. 183 alin. (1) lit. i) din același statut prevede că formele de exercitare a profesiei se individualizează prin denumire, conform dispozițiilor legii și ale aceluiași statut. În ceea ce privește sintagma "Uniunea Națională a Barourilor din România", art. 108 din Legea nr. 51/1995 reglementează faptul că, la data intrării sale în vigoare, denumirea Uniunea Avocaților din România a fost înlocuită cu denumirea Uniunea Națională a Barourilor din România în toate actele normative.

11. Referitor la pretinsul paralelism legislativ între dispozițiile art. 60 alin. (6), ale art. 26 și 113 din Legea nr. 51/1995 - în actuala numerotare art. 59 alin. (6), art. 25 și, respectiv, art. 107 din Legea nr. 51/1995 -, se reține că prevederile art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 incriminează faptele de folosire fără drept a denumirilor "barou", "Uniunea Națională a Barourilor din România", "U.N.B.R." ori "Uniunea Avocaților din România" sau a denumirilor specifice formelor de exercitare a profesiei de avocat, precum și folosirea însemnelor specifice profesiei ori purtarea robei de avocat în alte condiții decât cele prevăzute de Legea nr. 51/1995, pe când art. 25 din aceeași lege incriminează, la alin. (2), exercitarea, fără drept, a oricărei activități specifice profesiei de avocat, iar la alin. (3) fapta persoanei care exercită activități specifice profesiei de avocat în cadrul unor entități care nu fac parte din formele de organizare profesională recunoscute de Legea nr. 51/1995. De asemenea, art. 107 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 incriminează continuarea, după intrarea în vigoare a acestei legi, a activității de către persoanele fizice sau juridice care au fost autorizate în baza altor acte normative ori au fost încuviințate prin hotărâri judecătorești să desfășoare activități de consultanță, reprezentare sau asistență juridică, în orice domenii. Așa fiind, cele trei norme de incriminare vizează fapte diferite, elementul material al laturii obiective al acestora fiind, prin urmare, diferit. Totodată, ele constituie norme penale speciale în raport cu norma penală de la art. 348 din Codul penal, care prevede exercitarea fără drept a unei profesii sau activități și care are în vedere toate profesiile și activitățile legal reglementate în România, constituind astfel o normă penală cu caracter general.

Pentru aceste motive, nu poate fi susținută existența unei suprapuneri a obiectului de reglementare a dispozițiilor art. 59 alin. (6), ale art. 25 și 107 din Legea nr. 51/1995 și, prin urmare, nici existența unui paralelism legislativ între acestea. Totodată, raportul dintre prevederile art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 și cele ale art. 348 din Codul penal este un raport de tipul lege specială - lege generală, neputându-se susține abrogarea tacită a dispozițiilor art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 prin intrarea în vigoare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal.

12. Referitor la critica potrivit căreia prevederile art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale, întrucât nu prevăd regimul de executare a pedepselor pe care le reglementează și nu fac trimitere la art. 348 din Codul penal, care constituie norma generală pentru exercitarea fără drept a unei profesii sau activități, Curtea reține faptul că regimul executării acesteia, precum și regimul de executare a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal sunt reglementate prin Legea nr. 254/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 514 din 14 august 2013, acesta fiind aplicabil, astfel cum rezultă din interpretarea literală a titlului legii anterior menționate și a dispozițiilor din cuprinsul acesteia, tuturor pedepselor penale privative de libertate, prin urmare și în cazul pedepsei închisorii prevăzute la art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995. Așa fiind, nu se poate reține existența unei obligații constituționale a legiuitorului de a fi reglementat regimul de executare a pedepsei prevăzute la art. 59 alin. (6) din Legea nr. 51/1995 în cuprinsul normei anterior menționate. Totodată, Curtea reține că Legea nr. 51/1995, care constituie lege penală specială, va fi completată cu dispozițiile Codului penal, care constituie legea generală, în privința prevederilor de natură

penală din cuprinsul acesteia. Pentru aceste motive, nu se poate susține încălcarea, prin textul criticat, a prevederilor art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 și 73 din Constituție și nici a dispozițiilor art. 16 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

13. Criticile privind procedura de înființare a Uniunii Naționale a Barourilor din România, la necesitatea reînființării Uniunii Avocaților din România, la Decretul-lege nr. 90 din 28 februarie 1990 și la Comunicatul nr. 145, București, la care se fac trimitere sunt de competența instanțelor de contencios administrativ, ele nereprezentând probleme de constituționalitate. De asemenea, criticile formulate cu privire la certificatele de marcă și la determinarea Uniunii Naționale a Barourilor din România ca "destinatar" al dispozițiilor art. 59 alin. (1), (2) și (5) și ale art. 196 din Legea nr. 51/1995 constituie probleme de interpretare și aplicare a legii, și nu aspecte de constituționalitate. Or, conform art. 2 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, "Curtea Constituțională se pronunță numai asupra constituționalității actelor cu privire la care a fost sesizată [...]", motiv pentru care, sub aspectul criticilor de neconstituționalitate anterior menționate, excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă.

14. Prin Decizia nr. 30 din 19 ianuarie 2021, citată anterior, paragraful 39, Curtea Constituțională a reținut că problema referitoare la modul de exercitare a profesiei de avocat în România a format și obiectul analizei Curții Europene a Drepturilor Omului, care, prin Decizia de admisibilitate din 12 octombrie 2004, pronunțată în Cauza Pompiliu Bota împotriva României, a declarat ca inadmisibilă cererea cu privire la încălcarea libertății de asociere, consacrată de prevederile art. 11 din Convenție. Astfel, Curtea de la Strasbourg a reținut că printre obiectivele statutare ale asociației al cărei președinte este reclamantul figura crearea de barouri, ceea ce contravenea dispozițiilor Legii nr. 51/1995, care interzice crearea de barouri și exercitarea profesiei de avocat în afara Uniunii Avocaților din România, aceasta din urmă neputând fi analizată ca o asociație în sensul prevederilor art. 11 din Convenție, întrucât ordinele profesiilor liberale sunt instituții de drept public, reglementate de lege și care urmăresc scopuri de interes general.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

22.12.2022

Către: Curtea Constituțională a României

Domnului președinte Marian Enache

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro; registratura.jurisdictionala@ccr.ro; registratura.generala@ccr.ro.

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 11.11.2022 de existența pe rolul Curții Constituționale a României (CCR) excepției de neconstituționalitate privind prevederile art. 65 lit. q) (fost 60 alin. 6) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (**dosar nr. 1274D/2022**).

Prevederile art. 65 lit. q) din Legea nr. 51/1995 sunt următoarele: *„Consiliul UNBR are următoarele atribuții: ...q) anulează, pentru cauze de nelegalitate, hotărârile și deciziile adoptate de organele de conducere ale barourilor, cu excepția celor care vizează plângeri ale terților sau ale avocaților împotriva deciziilor adoptate în materia plângerilor îndreptate împotriva avocaților, care încalcă legea și Statutul profesiei de avocat, ca urmare a contestației formulate de membrii baroului respectiv sau a sesizării președintelui UNBR.”*

Petentul apreciază că, prin instituirea acestui articol ar fi încălcate prevederile art. 16, 21 și 24 din Constituția României, precum și art. 6 și 13 din Convenția CEDO.

Autorul excepției apreciază că prin dispoziția criticată „se creează un impediment într-o verificare concretă de către o instituție superioară. În același timp, instanțele de judecată resping acțiunea ca prematur formulată dacă nu formulez procedura prealabilă la o instituție care declară această cale de atac ca inadmisibilă. Adică instanțele mă obligă să formulez o cale de atac inutilă, creând astfel un formalism inacceptabil de rigid, care încalcă principiile constatate de CCR în decizia 233/2021 din data de 07.04.2021 și anume: *<Dreptatea constituie repere pentru interpretarea și aplicarea celorlalte norme constituționale și prin urmare pentru interpretarea oricăror norme care derive din Drepturile constituționale.>”*.

Prin excepția și motivările invocate, petentul apreciază, în principiu, că doar un organ jurisdicțional superior celui emitent este în măsură să examineze fondul cauzei reclamate și doar prin accesul la acesta se realizează o cale de atac efectivă.

Analizând aspectele invocate facem următoarele observații:

Prevederile invocate nu îngăduiesc dreptul niciunei părți nemulțumite de hotărârile și deciziile adoptate de organele de conducere ale barourilor în materia plângerilor îndreptate împotriva avocaților de a se adresa, potrivit legislației contenciosului administrativ, chiar organului emitent și, ulterior, instanței judecătorești.

Potrivit jurisprudenței constante atât a Curții Constituționale a României, cât și a Curții Europene a Drepturilor Omului, modul în care se reglementează o atribuție a unui organ, prin

instituirea unei limite în care aceasta se exercită, nu conduce la o încălcare a legii supreme, ci reprezintă un drept al legiuitorului de a stabili o procedură specială prealabilă, cu condiția de a nu se restricționa accesul la instanțele judecătorești.

Aceste aspecte rezultă inclusiv din jurisprudența invocată de autorul excepției. De exemplu: *În respectarea cerințelor din Convenție, statele contractante beneficiază de o anumită marjă de apreciere în ceea ce privește modalitatea de a oferi calea de atac prevăzută de art. 13 și de a se conforma obligației pe care le-o impune această dispoziție din Convenție (Kaya împotriva Turciei, 1998, pct.106).*

Nici art. 13, nici Convenția în general nu impun statelor contractante o anumită modalitate de a asigura, în dreptul intern, aplicarea efectivă a tuturor dispozițiilor Convenției (Silver și alții împotriva Regatului Unit, 1983, pct.113, Council of Civil Service Unions și alții împotriva Regatului Unit, decizia Comisiei, 1987).

Legiuitorul constituant român a reținut că accesul la justiție și exercitarea dreptului la apărare nu sunt drepturi absolute, legiuitorul putând să prevadă anumite condiționări în vederea unei bune administrări a justiției. În mod evident, aceste condiționări trebuie să își găsească o justificare rezonabilă și proporțională cu obiectivul propus și să nu ducă la imposibilitatea de exercitare efectivă a drepturilor fundamentale mai sus menționate.

Astfel, prin Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994, privind liberul acces la justiție al persoanelor în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime, s-a statuat faptul că este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui asemenea proceduri, dar existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile stabilite de lege. ("*este de competența exclusivă a legiuitorului de a institui asemenea proceduri destinate, în general, să asigure soluționarea mai rapidă a unor categorii de litigii, desconggestionarea instanțelor judecătorești de cauzele ce pot fi rezolvate pe această cale, evitarea cheltuielilor de judecată; ...existența unor organe administrative de jurisdicție nu poate să ducă la înlăturarea intervenției instanțelor judecătorești, în condițiile stabilite de lege*". Mai mult, prin Decizia nr. 24 din 4 februarie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 18 din 20 ianuarie 1998, Curtea a statuat că inclusiv în situația în care legea nu prevede în mod expres calea de atac împotriva unui act administrativ, cel interesat se poate adresa instanței de contencios administrativ, în temeiul Legii contenciosului administrativ, și, prin urmare, accesul la justiție nu este împiedicat.

Faptul că s-a stabilit prin lege că doar anumite hotărâri și decizii adoptate de organele de conducere ale barourilor pot fi analizate și anulate de Consiliul UNBR pentru aspecte de legalitate, constituie o opțiune a legiuitorului, susținută de profesia de avocat, care intră în marja de apreciere a Parlamentului în cadrul activității sale de legiferare.

Nicio prevedere la care face referire petentul nu îngrădește dreptul legiuitorului de a stabili modul de soluționare, în procedură prealabilă specială, cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale stabilite de lege, a plângerilor și contestațiilor din materia stabilită de art. 65 lit. q) din Legea nr.

51/1995. Art. 1 alin. (1) lit. j) și art. 7 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 indică faptul că plângerea prealabilă se poarte adresa autorității publice emitente nu doar celei ierarhic superioare, ulterior, cel nemulțumit de soluția adoptată putând opta pentru accesul la instanțele judiciare.

Prin urmare, solicităm Curții păstrarea opțiunii legiuitorului privind competența Consiliului UNBR în materia reglementată de art. 65 lit. q) din Legea nr. 51./1995.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

22.12.2022

Către: Curtea Constituțională a României

Domnului președinte Marian Enache

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro; registratura.jurisdictionala@ccr.ro; registratura.generala@ccr.ro.

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 11.11.2022 de existența pe rolul Curții Constituționale a României (CCR) excepției de neconstituționalitate privind prevederile art. 82 alin. (1) din Legea nr.51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (**dosar nr. 2779D/2019**).

Prevederile art. 82 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 sunt următoarele: „(1)Plata onorariului pentru asistența judiciară acordată se face lunar prin virament bancar, pe baza documentelor pentru decontare prevăzute la art. 81 alin. (2), avizate de consiliul baroului.”

Petentul apreciază că, prin instituirea acestui articol ar fi încălcate prevederile 44 alin. (1) și art. 16 alin. (1) din Constituția României.

Analizând aspectele invocate facem următoarele observații:

Prevederile susmenționate nu fac decât să reglementeze modalitatea de plată a sumelor datorate avocaților pentru prestațiile din oficiu și nu conduc la încălcarea dreptului fundamental de proprietate reglementat prin art. 44 alin. (1) din Constituție. Conținutul și limitele dreptului de proprietate prevede legiuitorul constituant, sunt stabilite prin lege, în speță Legea nr. 51/1995.

Faptul că s-a stabilit prin lege că modul de încasare a onorariului pentru asistența judiciară acordată constituie o opțiune a legiuitorului, susținută de profesia de avocat, care intră în marja de apreciere a Parlamentului în cadrul activității sale de legiferare.

În ce privește dreptul de proprietate asupra sumelor în discuție, apreciem că, până la încasarea acestora, există un drept de creanță al avocatului pentru prestațiile din oficiu asupra statului, dreptul de proprietate al său asupra sumelor luând naștere după încasarea acestora (în cazul de față prin vărsarea în cont).

Art. 16 alin. (1) din Constituție nu este afectat prin prevederea sus menționată din Legea nr. 51/1995, deoarece se aplică la toți avocații, fără excepții și în mod uniform. Curtea a statuat, în jurisprudența sa, că instituirea unor reguli specifice nu este contrară principiului egalității în fața legii și a autorităților publice dacă presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. El nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite. În consecință, un tratament diferit nu poate fi doar expresia aprecierii exclusive a legiuitorului, ci trebuie să se justifice rațional, (Decizia Plenului Curții Constituționale nr.1 din 8 februarie 1994, publicată în

Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.69 din 16 martie 1994). Art.16 din Legea fundamentală vizează egalitatea în drepturi între cetățeni în ceea ce privește recunoașterea în favoarea acestora a unor drepturi și libertăți fundamentale, nu și identitatea de tratament juridic asupra aplicării unor măsuri, indiferent de natura lor (Decizia nr.53 din 19 februarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.224 din 3 aprilie 2002, Decizia nr.1.615 din 20 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.99 din 8 februarie 2012, Decizia nr.323 din 30 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.467 din 29 iunie 2015, paragraful 19, și Decizia nr.540 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.841 din 24 octombrie 2016, paragraful 21).

Prin urmare, solicităm Curții păstrarea opțiunii legiuitorului privind competența Consiliului UNBR în materia reglementată de art. 65 lit. q) din Legea nr. 51/1995.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

357-AUT-2022

23.12.2022

Către: Ministerul Economiei

Domnului ministru Florin Marian SPĂTARU

dezbateri_publice@economie.gov.ro

Stimate domnule Ministru,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul proiectului de lege elaborat de Ministerul Economiei & ANPC, respectiv a corespondenței acestuia cu [Directiva \(UE\) 2020/1828](#) privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE și a modalității în care proiectul de lege interferează cu profesia de avocat sau cu alte norme juridice cu impact asupra profesiei de avocat.

Comisia Permanentă a UNBR a analizat și aprobat raportul Grupului de lucru al Consiliului UNBR privind perfecționarea legislației profesiei/a celei cu impact asupra profesiei, care include următoarele observații și propuneri:

1. Au fost identificate mai multe interferențe cu Legislația Profesiei De AVOCAT, respectiv:

a) Este de esența profesiei de avocat alegerea în mod liber de către client a avocatului, cu excepția cazurilor în care asistența judiciară este obligatorie.

Potrivit art. 108 alin. 1 din Statutul Profesiei de Avocat, dreptul avocatului de a asista, a reprezenta ori a exercita orice alte activități specifice profesiei se naște din contractul de asistență juridică, încheiat în formă scrisă între avocat și client ori mandatarul acestuia.

Potrivit art. 41¹ alin. 1¹ din Statut, este interzis avocatului ca în exercitarea oricărei activități din cele prevăzute la art. 3 din Lege să încheie contracte de asistență juridică cu persoane juridice care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului.

Entitățile calificate reglementate de proiectul de lege, au competența de a introduce acțiuni în reprezentare pe rolul instanțelor de judecată, putând angaja avocați pentru susținerea acestora. În contextul în care potrivit art. 9 alin. 3 din proiectul de lege, atunci când consumatorul vizat de o acțiune în reprezentare nu își exprimă consimțământul expres cu privire la aderarea la acțiune, entitatea calificată consideră consimțământ tacit din partea consumatorului de a fi reprezentat în cadrul acelei acțiuni, principiile de mai sus sunt nesocotite. Norma precizată din proiectul de lege încalcă libertatea alegerii avocatului, încalcă libertatea încheierii contractului de asistență juridică

dintre client și avocat și încalcă dispoziția imperativă potrivit căreia avocatul nu poate încheia contracte de asistență juridică cu persoane juridice (cum sunt entitățile calificate) care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului. Nu sunt instituite niciun fel de garanții care să confere legitimitate mandatarului persoană juridică.

b) Este de esența profesiei de avocat stabilirea onorariului avocațial în mod liber, între client și avocat, pe baza criteriilor enunțate de Statutul Profesiei de Avocat.

Potrivit art. 128 alin. 1 din Statut, onorariile se stabilesc liber între avocat și client, în limitele legii și ale prezentului statut.

Potrivit art. 19 alin. 3 din proiectul de lege, entitățile calificate pot să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe care să nu depășească pragul de 100 lei pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

Chiar dacă proiectul de lege nu folosește noțiunea de *onorariu*, ci pe aceea de taxă, este clar că principiul libertății stabilirii onorariilor avocațiale este încălcat, de vreme ce există niște limite preimpuse în interiorul cărora entitățile calificate vor putea achita onorarii.

Stabilirea unei *taxe de maxim 100 lei* este de natură a afecta libertatea stabilirii onorariilor avocațiale și din perspectiva oferirii unor criterii suplimentare și neîntemeiate completurilor de judecată, în analiza cuantumului cheltuielilor de judecată tomate și din onorariul avocațial, dându-le prilejul de a diminua aceste cheltuieli și, implicit, onorariile avocațiale. Apreciem că aceste criterii nu sunt deloc întemeiate, nu au la bază o analiză financiară, nu respectă și nu presupun analiza criteriilor oferite de Statutul Profesiei de Avocat și nu sunt în acord măcar cu Ghidul orientativ al onorariilor minimale adoptat de CUNBR.

Onorariul este corespondentul dreptului avocatului la existență profesională, ceea ce determină o dată în plus caracterul nelegal al acestor propuneri legislative, atâta timp cât ele nu prezintă garanțiile necesare formării onorariului avocațial în conformitate cu dispozițiile care reglementează profesia de avocat.

c) Este de esența profesiei de avocat monopolul legal al profesiei de avocat asupra reprezentării părților în justiție (art. 3 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 51/1995 republicată și modificată).

Stabilirea competenței de reprezentare a consumatorilor în acțiunile în justiție de către entitățile calificate încalcă această prevedere legală și poate genera restrângerea activității avocaților sau chiar

situații de exercitare fără drept a profesiei de avocat. Mai ales că, potrivit art. 80 alin. 5 CPC, *când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.*

Reprezentarea părților în justiție a fost considerată în doctrina de specialitate ca fiind *monopolul legal al avocatului*, în contextul în care întreaga legislație a profesiei de avocat gravitează în jurul acestei reglementări și, în plus, recunoaște dreptul avocatului la încasarea onorariului profesional.

În aceeași ordine de idei este și propunerea din art. 4 alin. 3 din proiectul de lege, care condiționează dobândirea statutului de entitate calificată și, implicit, dreptul de reprezentare într-o acțiune în justiție, de desfășurarea în decursul a 12 luni a unei activități publice efective în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor înainte de cererea sa de desemnare. O asemenea normă încalcă dispozițiile care reglementează profesia de avocat, știut fiind faptul că nu sunt solicitate niciun fel de criterii legale de vechime și/sau de specializare, altele decât cele care diferențiază între avocatul stagiar și cel definitiv și, respectiv, între avocatul definitiv cu dreptul de a pune concluzii la tribunale și curți de apel și avocatul definitiv cu competență profesională completă.

2. S-au identificat mai multe interferențe cu dispozițiile CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ, respectiv:

a) Reprezentarea părții în procesul judiciar

Potrivit art. 80 alin. 1 CPC, *părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.*

Potrivit art. 83 CPC:

- 1) În fața primei instanțe, în apel, precum și în recurs, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.
- 2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.
- 3) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

Rezultă din textul de mai sus, că reprezentarea unei persoane fizice într-un proces judiciar poate fi realizată numai de un avocat sau de un alt mandatar, persoană fizică, care, dacă nu este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv cu persoana reprezentată și dacă nu este licențiat în drept, nu

poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

Înființarea entităților calificate și atribuirea competenței de reprezentare a consumatorilor persoane fizice într-un proces judiciar încalcă dispozițiile de mai sus.

În toate cazurile, mandatul de reprezentare este unul expres, propunerea legislativă care reglementează posibilitatea unui consimțământ tacit la reprezentare fiind în contradicție cu principiile și normele care reglementează reprezentarea în procesul judiciar non penal.

În ceea ce privește acțiunile colective, potrivit art. 202 CPC:

- 1) În procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.
- 2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

Aceste prevederi sunt incompatibile cu acordarea tacită a mandatului de reprezentare către entitățile calificate.

Crearea de structuri colective care să instituie legătura între persoana vătămată și instanță este de natură a lipsi de eficiență și a îngreuna liberul acces la justiție.

b) Este de esența procesului judiciar civil egalitatea părților - potrivit art. 8 CPC, în procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Prin propunerile din proiectul de lege prin care se reglementează scutiri de taxe de timbru, în afara cadrului O.U.G. nr. 80/2013 și a O.G. nr. 51/2008, se încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 2 din proiectul de lege, potrivit căreia consumatorii la nivel individual vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu plătesc costurile de procedură, încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 3 din proiectul de lege, potrivit căreia prin derogare de la alin. (2), în circumstanțe excepționale un consumator individual vizat de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii poate fi obligat la plata costurilor de procedură generate ca urmare

a conduitei deliberate sau neglijente a respectivului consumator, încalcă principiul egalității părților în fața legii și instituie criterii noi pentru completul de judecată, în aprecierea stabilirii obligației de suportare a cheltuielilor de judecată, discriminatorii și nepermise.

c) Celeritatea procedurală.

Chiar dacă celeritatea procedurală este reglementată și de Codul de procedură civilă român, actual context legislativ și mai ales social face inaplicabilă de cele mai multe ori această procedură. În acest context, instituirea unor norme speciale (art. 16 din propunerea legislativă) este menită să creeze inechități procedurale, discriminări între cetățeni, nepermise.

3. RAPORTUL CU O.U.G. NR. 51/2008

Instituirea prin proiectul de lege a scutirii de taxă de timbru, precum și a finanțării acțiunilor în instanță de către terți, reprezintă o derogare nepermisă și discriminatorie care aduce atingere egalității justițiabililor în fața legii. În același timp, finanțarea acțiunilor în instanță de către terți, alocarea bugetară, finanțarea publică a acțiunilor, reprezintă probabil o premieră fără precedent în dreptul procesual român.

UNBR solicită următoarele:

1. Alocarea calității de entitate calificată pentru barouri;
2. Remunerarea avocaților din fondurile special constituite de ANPC, similar remunerării practicienilor în insolvență din fondurile special create de ORC;
3. Trebuie reanalizată oportunitatea necesității opiniilor unor specialiști care susțin asemenea demersuri.

4. Respectarea DIRECTIVEI (UE) 2020/1828 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 25 noiembrie 2020 privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE

La adoptarea Directivei au fost avute în vedere mai multe considerente, respectiv:

- a) O acțiune în reprezentare ar trebui să constituie ***o modalitate efectivă și eficientă de protejare a intereselor colective ale consumatorilor***. Aceasta ar trebui să le permită entităților calificate să acționeze cu scopul de a asigura respectarea de către comercianți a dispozițiilor relevante din dreptul Uniunii și să depășească obstacolele cu care se confruntă consumatorii în acțiunile individuale, cum ar fi obstacolele referitoare la incertitudinea cu privire la drepturile lor și cu privire la mecanismele procedurale disponibile, reticența psihologică de a acționa și rezultatul negativ al punerii în balanță a costurilor preconizate și a beneficiilor acțiunii individuale.

- b) **Directiva nu ar trebui să înlocuiască mecanismele procedurale naționale existente pentru protecția intereselor colective sau individuale ale consumatorilor. Ținând seama de tradițiile juridice naționale, directiva ar trebui să lase la latitudinea statelor membre să aleagă dacă să conceapă mecanismul procedural pentru acțiuni în reprezentare, impus de prezenta directivă, ca parte a unui mecanism procedural existent sau a unui nou mecanism procedural pentru măsuri colective de încetare sau pentru măsuri colective reparatorii, ori ca mecanism procedural distinct, cu condiția ca cel puțin un mecanism procedural național pentru acțiuni în reprezentare să fie conform cu prezenta directivă.** De exemplu, prezenta directivă nu ar trebui să împiedice statele membre să adopte acte legislative privind acțiunile în vederea obținerii unei decizii de constatare din partea unei instanțe sau a unei autorități administrative, chiar dacă prezenta directivă nu prevede norme privind astfel de acțiuni. Dacă la nivel național există mecanisme procedurale suplimentare față de mecanismul procedural impus de prezenta directivă, entitatea calificată ar trebui să poată alege mecanismul procedural la care să recurgă.
- c) **În conformitate cu principiul autonomiei procedurale, prezenta directivă nu ar trebui să conțină dispoziții privind fiecare aspect al procedurii aferente acțiunilor în reprezentare.** În consecință, este de competența statelor membre să stabilească norme, de exemplu privind admisibilitatea, elementele de probă sau căile de atac aplicabile acțiunilor în reprezentare. Astfel, statele membre ar trebui să decidă, de exemplu, cu privire la gradul necesar de similitudine a cererilor individuale sau la numărul minim de consumatori vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii în scopul admiterii cauzei ca acțiune în reprezentare. Asemenea norme naționale nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a mecanismului procedural pentru acțiuni în reprezentare impus de prezenta directivă. În conformitate cu principiul nediscriminării, cerințele de admisibilitate aplicabile acțiunilor în reprezentare transfrontaliere concrete nu ar trebui să difere de cele aplicate acțiunilor în reprezentare interne concrete. O decizie de declarare a inadmisibilității unei acțiuni în reprezentare nu ar trebui să afecteze drepturile consumatorilor vizați de acțiune.
- d) Niciun criteriu aplicat pentru desemnarea entităților calificate pentru acțiunile interne sau transfrontaliere în reprezentare nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a acțiunilor în reprezentare prevăzute în prezenta directivă.

Prezenta analiză presupune luarea în considerare a câtorva texte din directivă, copiată de propunător și neadaptată realităților juridice și tradițiilor procedurale naționale:

Art. 1

(2) *Prezenta directivă nu împiedică statele membre să adopte sau să mențină în vigoare mijloace procedurale pentru protejarea intereselor colective ale consumatorilor la nivel național. Cu toate acestea, statele membre se asigură că cel puțin un mecanism procedural care permite entităților calificate să introducă acțiuni în reprezentare în scopul atât al măsurilor de încetare, cât și al*

măsurilor reparatorii este în conformitate cu prezenta directivă. Punerea în aplicare a prezentei directive nu poate constitui un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I.

(3) Entitățile calificate sunt libere să aleagă orice mijloc procedural care le este disponibil în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor.

Art. 10

(1) Statele membre se asigură că, în cazul în care o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii este finanțată de un terț, în măsura în care acest lucru este permis în conformitate cu dreptul intern, sunt evitate conflictele de interese și că finanțarea de către terți care au un interes economic în introducerea sau în rezultatul acțiunii în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu îndepărtează acțiunea în reprezentare de protecția intereselor colective ale consumatorilor.

Art. 20

(3) Statele membre pot stabili norme care să le permită entităților calificate să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe modice de înscriere sau taxe similare pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

De asemenea, coroborând dispozițiile art. 4 alin. (5) și (5) din Directiva (UE) 2020/1828 cu prevederile paragrafului (70) din aceeași directivă rezultă că legiuitorul național poate stabili un criteriu suplimentar pentru desemnarea unei entități calificate constând în aceea că:

“- entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;”

De subliniat faptul că singura modalitate legitimă prin care o entitate calificată poate face această dovada este reprezentată de **existența unei colaborări cu o formă de exercitare a profesiei de avocat prin raportare la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată** care prevăd faptul că avocatul are dreptul să reprezinte interesele unei persoane fizice.

Ca urmare, apreciem că este în interesul consumatorilor și se justifică pe deplin **completarea proiectului de act normativ după cum urmează:**

a). Introducerea la **art. 4 alin. (3) a literei g)** cu următorul conținut:

“g) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”

b). Introducerea la **art. 4 alin. (4) a literei e)** cu următorul conținut:

“e) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”.

Alte observații:

- *Legitimitatea procesuală a entităților calificate este reglementată în art. 37 Cod de procedură civilă.*
- *Necesitatea adoptării unor norme metodologice de către autoritățile și organismele public cu privire la desemnarea, retragerea și evaluarea entităților calificate.”*

CONCLUZIE:

Proiectul de lege analizat încalcă dispoziții care reglementează organizarea și exercitarea profesiei de avocat, încalcă dispoziții procedurale care reglementează desfășurarea procesului judiciar civil român, discriminând și afectând egalitatea cetățeanului în fața legii. Protecția juridică de care trebuie să beneficieze consumatorul, considerat persoană vulnerabilă, nu trebuie să între în conflict cu principii tradiționale din dreptul intern. În plus, există și alte categorii de persoane vulnerabile care nu se bucură de același tratament preferențial.

În acest sens, similar cu Baroul București, UNBR solicită ca la redactarea proiectului de lege să fie implicați și reprezentanți ai Corpului Profesional al Avocaților, pentru punerea de acord a proiectului cu observațiile și amendamentele sus indicate.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

357-AUT-2022

23.12.2022

Către:

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

cabinet.ministru@just.ro

Stimate Domnule Ministru,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul proiectului de lege elaborat de Ministerul Economiei & ANPC, respectiv a corespondenței acestuia cu [Directiva \(UE\) 2020/1828](#) privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE și a modalității în care proiectul de lege interferează cu profesia de avocat sau cu alte norme juridice cu impact asupra profesiei de avocat.

Comisia Permanentă a UNBR a analizat și aprobat raportul Grupului de lucru al Consiliului UNBR privind perfecționarea legislației profesiei/a celei cu impact asupra profesiei, care include următoarele observații și propuneri:

1. Au fost identificate mai multe interferențe cu Legislația Profesiei De AVOCAT, respectiv:

- a) Este de esența profesiei de avocat alegerea în mod liber de către client a avocatului, cu excepția cazurilor în care asistența judiciară este obligatorie.**

Potrivit art. 108 alin. 1 din Statutul Profesiei de Avocat, dreptul avocatului de a asista, a reprezenta ori a exercita orice alte activități specifice profesiei se naște din contractul de asistență juridică, încheiat în formă scrisă între avocat și client ori mandatarul acestuia.

Potrivit art. 41¹ alin. 1¹ din Statut, este interzis avocatului ca în exercitarea oricărei activități din cele prevăzute la art. 3 din Lege să încheie contracte de asistență juridică cu persoane juridice care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului.

Entitățile calificate reglementate de proiectul de lege, au competența de a introduce acțiuni în reprezentare pe rolul instanțelor de judecată, putând angaja avocați pentru susținerea acestora. În contextul în care potrivit art. 9 alin. 3 din proiectul de lege, atunci când consumatorul vizat de o acțiune în reprezentare nu își exprimă consimțământul expres cu privire la aderarea la acțiune, entitatea calificată consideră consimțământ tacit din partea consumatorului de a fi reprezentat în cadrul acelei acțiuni, principiile de mai sus sunt nesocotite. Norma precizată din proiectul de lege

încalcă libertatea alegerii avocatului, încalcă libertatea încheierii contractului de asistență juridică dintre client și avocat și încalcă dispoziția imperativă potrivit căreia avocatul nu poate încheia contracte de asistență juridică cu persoane juridice (cum sunt entitățile calificate) care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului. Nu sunt instituite niciun fel de garanții care să confere legitimitate mandatarului persoană juridică.

b) Este de esența profesiei de avocat stabilirea onorariului avocațial în mod liber, între client și avocat, pe baza criteriilor enunțate de Statutul Profesiei de Avocat.

Potrivit art. 128 alin. 1 din Statut, onorariile se stabilesc liber între avocat și client, în limitele legii și ale prezentului statut.

Potrivit art. 19 alin. 3 din proiectul de lege, entitățile calificate pot să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe care să nu depășească pragul de 100 lei pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

Chiar dacă proiectul de lege nu folosește noțiunea de *onorariu*, ci pe aceea de taxă, este clar că principiul libertății stabilirii onorariilor avocațiale este încălcat, de vreme ce există niște limite preimpuse în interiorul cărora entitățile calificate vor putea achita onorarii.

Stabilirea unei *taxe de maxim 100 lei* este de natură a afecta libertatea stabilirii onorariilor avocațiale și din perspectiva oferirii unor criterii suplimentare și neîntemeiate completurilor de judecată, în analiza cuantumului cheltuielilor de judecată tomate și din onorariul avocațial, dându-le prilejul de a diminua aceste cheltuieli și, implicit, onorariile avocațiale. Apreciem că aceste criterii nu sunt deloc întemeiate, nu au la bază o analiză financiară, nu respectă și nu presupun analiza criteriilor oferite de Statutul Profesiei de Avocat și nu sunt în acord măcar cu Ghidul orientativ al onorariilor minimale adoptat de CUNBR.

Onorariul este corespondentul dreptului avocatului la existență profesională, ceea ce determină o dată în plus caracterul nelegal al acestor propuneri legislative, atâta timp cât ele nu prezintă garanțiile necesare formării onorariului avocațial în conformitate cu dispozițiile care reglementează profesia de avocat.

c) Este de esența profesiei de avocat monopolul legal al profesiei de avocat asupra reprezentării părților în justiție (art. 3 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 51/1995 republicată și modificată).

Stabilirea competenței de reprezentare a consumatorilor în acțiunile în justiție de către entitățile calificate încalcă această prevedere legală și poate genera restrângerea activității avocaților sau chiar situații de exercitare fără drept a profesiei de avocat. Mai ales că, potrivit art. 80 alin. 5 CPC, *când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.*

Reprezentarea părților în justiție a fost considerată în doctrina de specialitate ca fiind *monopolul legal al avocatului*, în contextul în care întreaga legislație a profesiei de avocat gravitează în jurul acestei reglementări și, în plus, recunoaște dreptul avocatului la încasarea onorariului profesional.

În aceeași ordine de idei este și propunerea din art. 4 alin. 3 din proiectul de lege, care condiționează dobândirea statutului de entitate calificată și, implicit, dreptul de reprezentare într-o acțiune în justiție, de desfășurarea în decursul a 12 luni a unei activități publice efective în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor înainte de cererea sa de desemnare. O asemenea normă încalcă dispozițiile care reglementează profesia de avocat, știut fiind faptul că nu sunt solicitate niciun fel de criterii legale de vechime și/sau de specializare, altele decât cele care diferențiază între avocatul stagiar și cel definitiv și, respectiv, între avocatul definitiv cu dreptul de a pune concluzii la tribunale și curți de apel și avocatul definitiv cu competență profesională completă.

2. S-au identificat mai multe interferențe cu dispozițiile CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ, respectiv:

a) Reprezentarea părții în procesul judiciar

Potrivit art. 80 alin. 1 CPC, *părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.*

Potrivit art. 83 CPC:

- (1) În fața primei instanțe, în apel, precum și în recurs, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.
- (2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.
- (3) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

Rezultă din textul de mai sus, că reprezentarea unei persoane fizice într-un proces judiciar poate fi realizată numai de un avocat sau de un alt mandatar, persoană fizică, care, dacă nu este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv cu persoana reprezentată și dacă nu este licențiat în drept, nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

Înființarea entităților calificate și atribuirea competenței de reprezentare a consumatorilor persoane fizice într-un proces judiciar încalcă dispozițiile de mai sus.

În toate cazurile, mandatul de reprezentare este unul expres, propunerea legislativă care reglementează posibilitatea unui consimțământ tacit la reprezentare fiind în contradicție cu principiile și normele care reglementează reprezentarea în procesul judiciar non penal.

În ceea ce privește acțiunile colective, potrivit art. 202 CPC:

- (4) În procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamânți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.
- (5) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

Aceste prevederi sunt incompatibile cu acordarea tacită a mandatului de reprezentare către entitățile calificate.

Crearea de structuri colective care să instituie legătura între persoana vătămată și instanță este de natură a lipsi de eficiență și a îngreuna liberul acces la justiție.

b) Este de esența procesului judiciar civil egalitatea părților - potrivit art. 8 CPC, în procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Prin propunerile din proiectul de lege prin care se reglementează scutiri de taxe de timbru, în afara cadrului O.U.G. nr. 80/2013 și a O.G. nr. 51/2008, se încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 2 din proiectul de lege, potrivit căreia consumatorii la nivel individual vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu plătesc costurile de procedură, încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 3 din proiectul de lege, potrivit căreia prin derogare de la alin. (2), în circumstanțe excepționale un consumator individual vizat de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii poate fi obligat la plata costurilor de procedură generate ca urmare a conduitei deliberate sau neglijente a respectivului consumator, încalcă principiul egalității părților în fața legii și instituie criterii noi pentru completul de judecată, în aprecierea stabilirii obligației de suportare a cheltuielilor de judecată, discriminatorii și nepermise.

c) Celeritatea procedurală.

Chiar dacă celeritatea procedurală este reglementată și de Codul de procedură civilă român, actual context legislativ și mai ales social face inaplicabilă de cele mai multe ori această procedură. În acest context, instituirea unor norme speciale (art. 16 din propunerea legislativă) este menită să creeze inechități procedurale, discriminări între cetățeni, nepermise.

3. RAPORTUL CU O.U.G. NR. 51/2008

Instituirea prin proiectul de lege a scutirii de taxă de timbru, precum și a finanțării acțiunilor în instanță de către terți, reprezintă o derogare nepermisă și discriminatorie care aduce atingere egalității justițiabililor în fața legii. În același timp, finanțarea acțiunilor în instanță de către terți, alocarea bugetară, finanțarea publică a acțiunilor, reprezintă probabil o premieră fără precedent în dreptul procesual român.

UNBR solicită următoarele:

1. Alocarea calității de entitate calificată pentru barouri;
2. Remunerarea avocaților din fondurile special constituite de ANPC, similar remunerării practicienilor în insolvență din fondurile special create de ORC;
3. Trebuie reanalizată oportunitatea necesității opiniilor unor specialiști care susțin asemenea demersuri.

4. Respectarea DIRECTIVEI (UE) 2020/1828 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 25 noiembrie 2020 privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE

La adoptarea Directivei au fost avute în vedere mai multe considerente, respectiv:

- a) O acțiune în reprezentare ar trebui să constituie ***o modalitate efectivă și eficientă de protejare a intereselor colective ale consumatorilor***. Aceasta ar trebui să le permită entităților calificate să acționeze cu scopul de a asigura respectarea de către comercianți a

dispozițiilor relevante din dreptul Uniunii și să depășească obstacolele cu care se confruntă consumatorii în acțiunile individuale, cum ar fi obstacolele referitoare la incertitudinea cu privire la drepturile lor și cu privire la mecanismele procedurale disponibile, reticența psihologică de a acționa și rezultatul negativ al punerii în balanță a costurilor preconizate și a beneficiilor acțiunii individuale.

- b) *Directiva nu ar trebui să înlocuiască mecanismele procedurale naționale existente pentru protecția intereselor colective sau individuale ale consumatorilor. Ținând seama de tradițiile juridice naționale, directiva ar trebui să lase la latitudinea statelor membre să aleagă dacă să conceapă mecanismul procedural pentru acțiuni în reprezentare, impus de prezenta directivă, ca parte a unui mecanism procedural existent sau a unui nou mecanism procedural pentru măsuri colective de încetare sau pentru măsuri colective reparatorii, ori ca mecanism procedural distinct, cu condiția ca cel puțin un mecanism procedural național pentru acțiuni în reprezentare să fie conform cu prezenta directivă.*** De exemplu, prezenta directivă nu ar trebui să împiedice statele membre să adopte acte legislative privind acțiunile în vederea obținerii unei decizii de constatare din partea unei instanțe sau a unei autorități administrative, chiar dacă prezenta directivă nu prevede norme privind astfel de acțiuni. Dacă la nivel național există mecanisme procedurale suplimentare față de mecanismul procedural impus de prezenta directivă, entitatea calificată ar trebui să poată alege mecanismul procedural la care să recurgă.
- c) *În conformitate cu principiul autonomiei procedurale, prezenta directivă nu ar trebui să conțină dispoziții privind fiecare aspect al procedurii aferente acțiunilor în reprezentare.*** În consecință, este de competența statelor membre să stabilească norme, de exemplu privind admisibilitatea, elementele de probă sau căile de atac aplicabile acțiunilor în reprezentare. Astfel, statele membre ar trebui să decidă, de exemplu, cu privire la gradul necesar de similitudine a cererilor individuale sau la numărul minim de consumatori vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii în scopul admiterii cauzei ca acțiune în reprezentare. Asemenea norme naționale nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a mecanismului procedural pentru acțiuni în reprezentare impus de prezenta directivă. În conformitate cu principiul nediscriminării, cerințele de admisibilitate aplicabile acțiunilor în reprezentare transfrontaliere concrete nu ar trebui să difere de cele aplicate acțiunilor în reprezentare interne concrete. O decizie de declarare a inadmisibilității unei acțiuni în reprezentare nu ar trebui să afecteze drepturile consumatorilor vizați de acțiune.
- d) Niciun criteriu aplicat pentru desemnarea entităților calificate pentru acțiunile interne sau transfrontaliere în reprezentare nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a acțiunilor în reprezentare prevăzute în prezenta directivă.**

Prezenta analiză presupune luarea în considerare a câtorva texte din directivă, copiată de propunător și neadaptată realităților juridice și tradițiilor procedurale naționale:

Art. 1

(2) Prezenta directivă nu împiedică statele membre să adopte sau să mențină în vigoare mijloace procedurale pentru protejarea intereselor colective ale consumatorilor la nivel național. Cu toate acestea, statele membre se asigură că cel puțin un mecanism procedural care permite entităților calificate să introducă acțiuni în reprezentare în scopul atât al măsurilor de încetare, cât și al măsurilor reparatorii este în conformitate cu prezenta directivă. Punerea în aplicare a prezentei directive nu poate constitui un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I.

(3) Entitățile calificate sunt libere să aleagă orice mijloc procedural care le este disponibil în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor.

Art. 10

(1) Statele membre se asigură că, în cazul în care o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii este finanțată de un terț, în măsura în care acest lucru este permis în conformitate cu dreptul intern, sunt evitate conflictele de interese și că finanțarea de către terți care au un interes economic în introducerea sau în rezultatul acțiunii în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu îndepărtează acțiunea în reprezentare de protecția intereselor colective ale consumatorilor.

Art. 20

(3) Statele membre pot stabili norme care să le permită entităților calificate să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe modice de înscriere sau taxe similare pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

De asemenea, coroborând dispozițiile art. 4 alin. (5) și (5) din Directiva (UE) 2020/1828 cu prevederile paragrafului (70) din aceeași directivă rezultă că legiuitorul național poate stabili un criteriu suplimentar pentru desemnarea unei entități calificate constând în aceea că:

“- entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;”

De subliniat faptul că singura modalitate legitimă prin care o entitate calificată poate face această dovada este reprezentată de **existența unei colaborări cu o formă de exercitare a profesiei de avocat prin raportare la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată** care prevăd faptul că avocatul are dreptul să reprezinte interesele unei persoane fizice.

Ca urmare, apreciem că este în interesul consumatorilor și se justifică pe deplin **completarea proiectului de act normativ după cum urmează:**

a). Introducerea la **art. 4 alin. (3) a literei g)** cu următorul conținut:

“g) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”

b). Introducerea la **art. 4 alin. (4) a literei e)** cu următorul conținut:

“e) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”.

Alte observații:

- *Legitimitatea procesuală a entităților calificate este reglementată în art. 37 Cod de procedură civilă.*

- *Necesitatea adoptării unor norme metodologice de către autoritățile și organismele public cu privire la desemnarea, retragerea și evaluarea entităților calificate.”*

CONCLUZIE:

Proiectul de lege analizat încalcă dispoziții care reglementează organizarea și exercitarea profesiei de avocat, încalcă dispoziții procedurale care reglementează desfășurarea procesului judiciar civil român, discriminând și afectând egalitatea cetățeanului în fața legii. Protecția juridică de care trebuie să beneficieze consumatorul, considerat persoană vulnerabilă, nu trebuie să între în conflict cu principii tradiționale din dreptul intern. În plus, există și alte categorii de persoane vulnerabile care nu se bucură de același tratament preferențial.

În acest sens, similar cu Baroul București, UNBR solicită ca la redactarea proiectului de lege să fie implicați și reprezentanți ai Corpului Profesional al Avocaților, pentru punerea de acord a proiectului cu observațiile și amendamentele sus indicate.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

237-AUT-2022

23.12.2022

Către:

Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
Agencia Națională pentru Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați
Direcția Prevenirea și Combaterea Violenței Domestice
Doamnei director Monalisa Cîrstea
monaliza.cirstea@anes.gov.ro

Stimată doamnă director

Uniunea Națională a barourilor din România (UNBR) a analizat materialele ce stau la baza constituirii unei rețele de specialiști în domeniul nediscriminării pe criteriul de sex, denumiți *asistenți de sprijin pentru victime (ASV)*, în cadrul proiectului "VioGen RoJust" implementat de Agenția Națională pentru egalitatea de Șanse între Bărbați și Femei, în calitate de Promotor de proiect în parteneriat cu Centrul FILIA, Asociația Transcena, Asociația ANAIS și Asociația GRADO, raportat la dispozițiile Legii nr. 51/1995 privind organizarea și funcționarea profesiei de avocat.

Comisia Permanentă a UNBR a analizat și aprobat raportul privind materialele înaintate de dumneavoastră. S-a constatat că preluarea de către ASV a activității de consultații și a redactare a actelor juridice, activități ce sunt destinate prin lege exclusiv avocaților, se încalcă prevederile art. 3 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și prevederile din Statutul profesiei de avocat .

În acest sens vă rugăm să aveți în vedere următoarele:

- Potrivit dispozițiilor Legii 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat *"Avocatul asigură asistență și reprezentarea juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice, a instituțiilor și a altor persoane juridice, pentru apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor".*
"Asistarea și reprezentarea clientului cuprinde toate actele, mijloacele și operațiunile permise de lege și necesare ocrotirii și apărării intereselor clientului."(art. 3 din Lege coroborat cu art. 91 din Statut)
- În cuprinsul *Procedurii privind organizarea și funcționarea unei rețele de asistență de sprijin pentru victimele violenței domestice, violenței sexuale și violenței împotriva femeilor* în cadrul atribuțiilor *asistenților de sprijin pentru victime (ASV)*, se prevăd termeni și noțiuni ce au un caracter echivoc, respectiv: *consiliere, informare cu privire la drepturile victimelor și*

măsurilor de protecție pe care le pot accesa (art. 7 lit.c), asistență în completarea cererilor (art. 7 lit.d), furnizarea unor îndrumări privind procedurile la nivelul instanțelor” (art. 7 lit.e)

Având în vedere caracterul echivoc al acestora vă semnalăm necesitatea clarificării atribuțiilor *asistenților de sprijin pentru victime (ASV)*, în cuprinsul *Procedurii privind organizarea și funcționarea unei rețele de asistență de sprijin pentru victimele violenței domestice, violenței sexuale și violenței împotriva femeilor* și în cuprinsul *Ghidului de intervenție* prevăzut la art. 9, astfel încât să nu se suprapună competențelor ce cad exclusiv în sfera de activitate a avocatului.

Totodată raportat la condițiile de selecție a *asistenților de sprijin pentru victime (ASV)*, și având în vedere activitățile și competențele avocatului, vă solicităm a se avea în vedere includerea acestora ca făcând parte de drept din categoria *asistenților de sprijin pentru victime (ASV)*, fără îndeplinirea altor condiții suplimentare.

Avocații acordă asistență și reprezentare juridică inclusiv categoriilor persoanelor vulnerabile astfel cum este reglementat în legile speciale, fie ca avocat ales, fie prin prisma asistenței judiciare obligatorii sau gratuite.

Nu în ultimul rând, vă asigurăm de tot sprijinul privind în îmbunătățirea măsurilor de protecție împotriva violenței domestice precum și consolidarea capacității autorităților române pentru asigurarea intervenției adecvate și a cadrului legislativ privind protecția și nediscriminarea victimelor și întreprinderea de măsuri specifice în vederea creșterii nivelului de prevenire și protecție pentru victimele violenței de gen și garantării respectării drepturilor omului.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu deosebită considerație,

Av. dr. Traian BRICIU

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

355-AUT-2022

09.02.2023

Către: Înalta Curte de Casație și Justiție

În atenția doamnei Judecător Corina Alina CORBU

Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

presedinte@scj.ro ; relatii publice@scj.ro

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 13.01.2023 de **sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție (ICCJ) de către Tribunalul Harghita, Secția civilă, în Dosarul nr. 2220/258/2021 (Încheierea din 14.12.2022- atașată) în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la patru chestiuni de drept, privitoare la mandatul de drept civil coroborat cu specificul activității avocațiale.**

Având în vedere întrebările încuviințate de instanța care a sesizat ÎCCJ, în această procedură, vom prezenta, în continuare, punctul nostru de vedere.

Întrebarea nr. 1

Având în vedere dispozițiile art.2009 Cod Civil prin care Mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părți, numită mandant, se poate spune ca poate avea calitatea de mandatar doar avocatul, întrucât conform legii 51/1995 doar el poate să facă acte juridice, fiind interzis mandatarului să apeleze la un avocat pentru ca acesta să redacteze acte juridice ?

Articolul 2009 alin. 1 NCC prevede că mandatul este contractul prin care o parte, numită mandatar, se obligă să încheie unul sau mai multe acte juridice pe seama celeilalte părți, numită mandant.

Astfel, în art. 2009 alin. 1 NCC **se definește, la modul general, atât mandatul cu reprezentare, cât și mandatul fără reprezentare.** Mandatul are ca obiect încheierea de către mandatar, pe seama mandantului, a unuia sau mai multor acte juridice.

Pe de altă parte, având în vedere că textul legal nu distinge, **mandatul civil reglementat de art. 2009 alin. 1 NCC reprezintă dreptul comun, atât pentru persoanele fizice, cât și pentru profesioniști** care folosesc această formă de reprezentare în actele juridice pe care le încheie.

Este evident din lecturarea art. 2009 alin. 1 NCC că acest text legal nu instituie condiții speciale cu privire la persoana mandatarului. În concluzie, **prin raportare la norma generală în materie de contract de mandat (art. 2009 alin. 1 NCC) poate fi mandatar orice persoană fizică (care poate avea calitatea de avocat sau neavocat) sau orice persoană juridică.** Această concluzie este valabilă dacă nu există dispoziții exprese și speciale, în diferite materii legale, care impună o anumită calitate pentru persoana mandatarului (a se vedea, în acest sens, mandatul judiciar care impune, în

cazul persoanei juridice ca mandatarul convențional că aibă calitatea de avocat sau consilier juridic – Decizia ICCJ nr. 9/2016, Decizia ICCJ 2/2017).

Este evident greșită și surprinzătoare afirmația că, prin raportare la art. 3 din Legea nr. 51/1995, doar avocatul poate să încheie acte juridice. Legiuitorul român a adoptat principiul libertății contractuale în art. 1169 NCC care prevede că părțile sunt libere să încheie orice contracte și să determine conținutul acestora, în limitele impuse de lege, de ordinea publică și de bunele moravuri, text aplicabil și actelor juridice unilaterale prin prisma art. 1325 NCC (dacă prin lege nu se prevede altfel, dispozițiile legale privitoare la contracte se aplică în mod corespunzător actelor unilaterale).

Așadar, **actele juridice pot fi încheiate atât de mandat – ca subiect de drept participant la circuitul civil, cât și de mandatar – în numele și pe seama mandantului.** De la această regulă, există și excepții, în sensul că nu îi este permis mandatarului să încheie anumite acte juridice (de exemplu testament, căsătorie, etc.)

În conformitate cu art. 3 alin. 1 lit. c din Legea nr. 51/1995 activitatea avocatului se realizează, printre altele și prin „redactarea de acte juridice”, iar art. 3 alin. 2 din același act normativ menționează că activitățile prevăzute de lege pentru avocat „se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel”. Această reglementare legală (art. 3 din Legea nr. 51/1995) **nu limitează/restricționează art. 2009 alin. 1 NCC în sensul că mandatar ar putea fi numai un avocat.** Legea specială nr. 51/1995, prin art. 3 (care reglementează tipurile de activități permise avocatului) prevede că **nici o altă persoană nu poate exercita, ca profesie, activitățile enumerate de art. 3**, ci numai persoana care are dobândită calitatea de avocat, în condițiile legii. Deci, interdicția vizează exercitarea unei profesii (fără drept) și nu impactează sfera persoanelor care ar putea fi mandatar în circuitul civil.

Mandatarul – parte a unui contract civil de mandat – poate încheia orice acte juridice, în numele și pe seama mandantului, în limitele trasate de obiectul mandatului, **dar nu poate face acest lucru ca „profesie”, dacă nu are calitatea de avocat** (acestui îi este permis să reprezinte un client, ca activitate profesională).

Întrebarea nr. 2

Se poate considera că atunci când un mandatar, acționând în baza unui contract de mandat încheiat conform dispozițiilor art. 2009 și următoarele din Codul Civil, apelează la un avocat pentru ca acesta să redacteze actele juridice la încheierea cărora mandatarul este OBLIGAT conform art. 2009, încalcă dispozițiile art. 3, litera [c] din Legea 51/1995?

Evident că nu se încalcă legea. **Orice persoană fizică sau juridică (fie mandant, fie mandatar) are dreptul de a apela la un avocat care va putea să deruleze oricare dintre activitățile prevăzute de art. 3 din Legea nr. 51/1995**, având în vedere că art. 2 alin. 4 din aceeași lege prevede că orice persoană are dreptul să își aleagă în mod liber avocatul.

Desigur, angajarea valabilă a unui avocat, de către mandatar, pentru a redacta acte juridice necesare executării contractului de mandat, este necesar a se verifica dacă acest aspect este permis

prin contractul de mandat deoarece art. 2012 alin. 1 NCC prevede că dacă din împrejurări nu rezultă altfel, mandatarul îl reprezintă pe mandant la încheierea actelor pentru care a fost împuternicit, iar art. 2017 alin. 1 NCC statuează că mandatarul nu poate să depășească limitele stabilite prin mandat.

Întrebarea nr. 3

Se poate considera că atunci când un mandatar, acționând în baza unui contract de mandat încheiat conform art. 2009 și următoarele din Codul Civil, apelează la un avocat pentru ca acesta să încheie un contract de asistență juridică direct cu clientul-mandant pentru a îl reprezenta pe clientul-mandant la instanța de judecată, încălcă dispozițiile din Legea 51/1995?

În ceea ce privește posibilitatea încheierii de către avocat a unui contract de asistență juridică și reprezentare, trebuie avute în vedere următoarele dispoziții legale și statutare:

-art. 28 alin. 1 din Legea nr. 51/1995: avocatul înscris în tabloul baroului are dreptul să asiste și să reprezinte orice persoană fizică sau juridică, în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență;

-art. 41¹ alin. 1¹ din Statutul profesiei de avocat: este interzis avocatului ca în exercitarea oricărei activități din cele prevăzute la art. 3 din Lege să încheie contracte de asistență juridică cu persoane juridice care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului

-art. 121 alin 1 și 2 din Statutul profesiei de avocat: contractul de asistență juridică este încheiat în formă scrisă, cerută ad probationem. Acesta trebuie să îndeplinească toate condițiile cerute de lege pentru încheierea valabilă a unei convenții și dobândește dată certă prin înregistrarea sa în registrul oficial de evidență al avocatului, indiferent de modalitatea în care a fost încheiat; contractul de asistență juridică poate fi încheiat și prin orice mijloc de comunicare la distanță

În lumina acestor dispoziții legale, mai sus-menționate, rezultă că **un contract de asistență juridică, ca regulă, poate fi încheiat de client în nume personal sau prin mandatar**, în condițiile legii.

Totuși, **trebuie avută în vedere interdicția de la art. 41¹ alin. 1¹ din Statutul profesiei de avocat care nu permite încheierea unor astfel de contracte prin mandatar persoane juridice, chiar dacă beneficiarii serviciilor avocațiale sunt mandanții** (persoane fizice sau juridice). Această interdicție vizează doar mandatarii persoane juridice și nu mandatarii persoane fizice. În cazul în care nu s-ar respecta art. 41¹ alin. 1¹ din Statutul profesiei de avocat ar fi o evidentă încălcare a Legii nr. 51/1995 deoarece art. 2 alin. 1 din această lege prevede că în exercitarea profesiei avocatul este independent și se supune numai legii, statutului profesiei și codului deontologic. Încălcarea acestei interdicții constituie abatere disciplinară și se sancționează cu excluderea din profesie (art. 41¹ alin. 2 din Statutul profesiei de avocat).

Întrebarea nr. 4

Dacă în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1026 alin 1 și art. 1027 alin 3 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată din oficiu, poate dispune constatarea nulității absolute a unui

contract în cadrul cererii de valoare redusă ce are ca obiect plata unor sume de bani sau pentru a putea dispune și constata din oficiu nulitatea absolută a unui contract, trebuie să pună în discuție părților necesitatea judecării acțiunii potrivit dreptului comun și să procedeze la judecarea acțiunii pe dreptul comun?

Articolul art. 1026 alin. 1 NCPC delimitează sfera de aplicare a procedurii speciale a cererilor cu valoare redusă - prezentul titlu se aplică atunci când valoarea cererii, fără a se lua în considerare dobânzile, cheltuielile de judecată și alte venituri accesorii, nu depășește suma de 10.000 lei la data sesizării instanței. Corelativ, art. 1027 alin. 3 NCPC menționează că atunci când cererea nu poate fi soluționată potrivit dispozițiilor prevăzute de prezentul titlu, instanța judecătorească îl informează pe reclamant în acest sens, iar dacă reclamantul nu își retrage cererea, aceasta va fi judecată potrivit dreptului comun.

Aceste două texte legale **vizează obiectul cererii de chemare în judecată și, prin raportare la acesta, este admisibilă judecarea cererii în procedura civilă specială reglementată de art. 1026 și urm. NCPC sau respectiva cerere se va soluționa în procedura contencioasă de drept comun.**

Pentru dovedirea pretențiilor invocate de reclamant, printr-o cerere de valoare redusă, sunt admisibile, în principiu, ca probe – înscrisurile (art. 1029 alin. 3 NCPC, art. 1030 alin. 4 NCPC, art. 1030 alin. 9 NCPC). Dacă în cadrul probei cu înscrisuri se regăsesc și „contracte”, în privința nulității absolute a acestora, sunt incidente următoarele reguli:

-instanța, din oficiu, nu se poate investi cu o cerere de constatare a nulității absolute a contractului și pe cale de consecință să desființeze contractul (soluție care s-ar regăsi în dispozitiv) deoarece s-ar încălca principiul disponibilității (art. 9 NCPC);

-instanța va pune în discuția părților nulitatea absolută a contractului respectiv, în temeiul art. 1247 alin. 3 NCC care prevede că instanța este obligată să invoce din oficiu nulitatea absolută. În acest caz, instanța va invoca din oficiu cauza de nulitate absolută, pe cale de excepție și nu pe cale de acțiune. Dacă, din probe, rezultă că este incidentă cauza de nulitate absolută o va reține, ca atare, în considerentele hotărârii (și nu în dispozitiv) și va respinge cererea introductivă ca neîntemeiată, fără să desființeze contractul.

Considerăm că **este admisibilă invocarea nulității absolute, pe cale de excepție, a contractului în cadrul procedurii civile speciale a cererilor cu valoare redusă** deoarece nu este o problemă de câtime a obiectul cererii (care să excludă această procedură) ci este o excepție de fond (apărare de fond) care vizează un înscris doveditor al cererii cu valoare redusă. Așadar, nu este necesar ca instanța să transforme procedura civilă specială într-o procedură de drept comun pentru a invoca, pe cale de excepție, nulitatea absolută a contractului.

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

68-L-2022

09.02.2023

Către: Curtea Constituțională a României

Domnului președinte Marian Enache

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro ; registratura.jurisdictionala@ccr.ro

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 13.01.2023 de sesizarea Curții Constituționale cu **excepția de neconstituționalitate a art. 509 alin. (1) pct. 11 NCPC raportat la Deciziile Curții Constituționale nr. 225/2017 și nr. 230/202, în dosarul nr. 2403/107/2022 aflat pe rolul Tribunalului Alba.**

ASPECTE PRELABILE

În dosarul nr. 2403/107/2022 aflat pe rolul Tribunalului Alba a fost invocată excepția de neconstituționalitate a art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC, autorul excepției fiind revizuentul Oane Bogdan David. Dosarul nr. 2403/107/2022 are ca obiect cerere de revizuire, părți fiind Oane Bogdan David (revizuent) și Baroul Dolj și UNBR (intimați).

Tribunalul Alba a considerat admisibilă excepția de neconstituționalitate invocată și a decis sesizarea Curții Constituționale, dispunând și suspendarea judecării cauzei, în temeiul art. 413 alin. 1 pct. 1 NCPC, până la soluționarea excepției de neconstituționalitate.

În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia arată că legiuitorul limitează în mod nepermis accesul la calea de atac a revizuirii (pe motivul de la pct. 11) numai celor care au invocat excepția de neconstituționalitate, deoarece ar fi constituțional, în opinia autorului, ca și celelalte persoane care nu au invocat excepția de neconstituționalitate, în cursul procesului, să aibă posibilitatea formulării căii de atac a revizuirii.

În acest sens, se arată că art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC încalcă dispozițiile art. 1 alin. 3 și 5, art. 11 alin. 1 și 2, art. 20, art. 21 alin. 1-3, art. 24 alin. 1, art. 26, art. 41 alin. 1, art. 124 alin. 2 și art. 147 alin. 4 din Constituția României.

ANALIZAREA PROBLEMATICII SESIZATE

Textul legal invocat a fi neconstituțional prevede că revizuirea asupra unei hotărâri...poate fi cerută dacă după ce hotărârea a devenit definitivă , Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra excepției invocate în cauză, declarând neconstituțională prevederea care a făcut obiectul acestei excepții (art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC).

Această prevedere legală a existat și sub auspiciile vechiului Cod de procedură civilă (art. 322 pct. 10), fiind introdusă prin Legea nr. 177/2010.

Pentru a se admite revizuirea, pentru acest motiv, **instanța de judecată trebuie să verifice îndeplinirea următoarelor condiții cumulative:** (1) hotărârea să fie definitivă; (2) în timpul judecării

cauzei partea care a solicitat revizuirea să fi invocat excepția de neconstituționalitate; (3) instanța în fața căreia s-a invocat excepția de neconstituționalitate să fi decis sesizarea Curții Constituționale; (4) Curtea Constituțională a declarat neconstituțională prevederea în legătură cu care partea care formulează cererea de revizuire a invocat excepția de neconstituționalitate; (5) decizia Curții Constituționale a fost pronunțată după ce hotărârea a cărei revizuire se solicită a devenit definitivă.

Aspectul de neconstituționalitate invocat de autorul excepției vizează condiția nr. 2 , respectiv faptul că „în timpul judecării cauzei partea care a solicitat revizuirea să fi invocat excepția de neconstituționalitate”. Această limitare ar încălca Constituția României (cu privire la textele menționate în motivarea excepției), sens în care ar trebui să se recunoască dreptul de a utiliza de acest motiv de revizuire și părților care au obținut o hotărâre judecătorească definitivă nefavorabilă și nu au invocat, pe parcursul procesului civil, excepția de neconstituționalitate.

În această analiză de pretinsă neconstituționalitate a art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC trebuie plecat de la art. 146 lit. d din Constituție care permite Curții Constituționale să se pronunțe cu privire la excepțiile de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial. Cu alte cuvinte, **pentru a soluționa o excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională trebuie să fie sesizată (nu se poate sesiza din oficiu) de către o persoană care are calitate procesuală în acest sens.** În consecință, există un autor al excepției de neconstituționalitate.

Potrivit art. 10 alin. 1 din Legea nr. 47/1992 Curtea Constituțională poate fi sesizată în cazurile expres prevăzute de art. 146 din Constituție sau de legea sa organică. În ceea ce privește excepțiile de neconstituționalitate, art. 29 alin. 2 din Legea nr. 47/1992 menționează că excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial. De asemenea, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă. În consecință, **poate fi autor al excepției de neconstituționalitate** : (1) parte a procesului (statal sau arbitral); (2) instanța statală sau arbitrală; (3) procurorul, dacă participă la procesul civil ; (4) Avocatul Poporului – direct, în temeiul art. 146 lit. d din Constituție.

Această reglementare legală privitoare la „autorul excepției de neconstituționalitate” trebuie coroborată cu art. 147 alin. 4 din Constituție care statuează că **deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.** Astfel, este firesc și constituțional ca art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC să permită revizuirea numai celor care au invocat excepția de neconstituționalitate în timpul procesului pentru a se respecta tocmai regula constituțională care prevede că **deciziile CCR au putere numai pentru viitor și, în consecință, nu retroactivează.** Dacă s-ar accepta teza potrivit cu care și părțile care nu au invocat excepția de neconstituționalitate ar putea solicita revizuirea unor hotărâri definitive după pronunțarea unei decizii a CCR, s-ar ajunge la situația în care decizia CCR de admitere a unei excepții de neconstituționalitate ar retroactiva (s-ar aplica pentru trecut) ceea ce ar încălca evident art. 147 alin. 4 din Constituție.

Menționăm faptul că atunci când se invocă o excepție de neconstituționalitate în timpul procesului, dar soluționarea acesteia (în sensul admiterii) se face după rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești, nu ne aflăm în prezența unei „retroactivități” a deciziei CCR deoarece se

invocase, în termen, instrumentul juridic de sesizare a CCR, respectiv excepția de neconstituționalitate (excepție de drept constituțional) iar decizia de admitere a CCR vizează tocmai soluția cu privire la această excepție.

În acest sens, trebuie avut în vedere și momentul la care a fost adoptată soluția legislativă cu privire la acest motiv de revizuire legat de decizia CCR de admitere a excepției de neconstituționalitate. Acest motiv de revizuire a fost introdus prin Legea nr. 177/2010 în contextul în care a fost abrogată dispoziția legală care prevedea un caz de suspendare obligatorie a judecării atunci când se sesiza CCR cu o excepție de neconstituționalitate. Având în vedere că în noul context legislativ, suspendarea judecării a devenit facultativă, era firesc ca, în cazul în care se invoca excepția de neconstituționalitate în timpul procesului și admiterea acesteia se realiza după rămânerea definitivă a hotărârii, **efectele deciziei de admitere să profite numai părții care a invocat excepția (deoarece nu era un caz de retroactivare) și nu terțelor persoane care nu au invocat excepția în timpul procesului (deoarece ar fi fost un caz de retroactivare a deciziei CCR).**

Pe lângă argumentele tehnico-juridice mai sus-invocate, semnalăm și un alt efect, profund neconstituțional, în cazul în care s-ar permite să apeleze la motivul de revizuire și alte persoane decât cele care au invocat excepția de neconstituționalitate pe timpul procesului : **după admiterea unei excepții de neconstituționalitate, orice persoană care s-a judecat în trecut și a pierdut procesul în mod definitiv pe textul declarat neconstituțional (indiferent de timpul scurs – 1 an, 2 ani, 30 de ani, etc), ar putea revizui hotărârile definitive pronunțate,** cu impact major în planul securității circuitului civil. În acest context, s-ar încălca dispozițiile art. 1 alin. 5 din Constituție deoarece nu s-ar mai putea susține că legea este previzibilă și predictibilă, ceea ce ar face imposibil de respectat și art. 147 alin. 4 din Constituție.

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC, în redactarea sa actuală, nu încalcă nici unul dintre textele constituționale menționate de autorul excepției.

Astfel, nu există o încălcare a art. 1 alin. 3 și 5 din Constituție. Alineatul 3 definește și caracterizează statul român, menționând caracteristicile sistemului constituțional român. Totodată, art. 1 din Constituție explică fundamentul juridic al tuturor regulilor consacrate de Constituția României. Toate aceste principii care sunt inserate în art. 1 reprezintă, așa cum a fost menționat în doctrina de drept constituțional, „cartea de identitate a unui stat”. **Este evident că această reglementare de principiu nu vine în contradicție cu art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC.**

De asemenea, nu există nici o încălcare a art. 1 alin. 5 din Constituție, textul legal care face obiectul excepției de neconstituționalitate fiind, **pe deplin, predictibil și previzibil, reglementarea fiind foarte clară în privința exercitării căii de atac a revizuirii în acest caz.**

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 11 alin. 1 și 3 din Constituție care reglementează raportul dintre dreptul internațional și dreptul intern. Alineatul 1 se referă la principiul bunei-credințe în raporturile interstatuale, sens în care statele au obligația să respecte și să aplice întocmai tratatele la care sunt parte. Alineatul 3 al aceluiași text constituțional întărește supremația Constituției prin instituirea obligației de revizuire a Legii fundamentale în cazul în care se consideră necesară ratificarea unui tratat internațional ce ar cuprinde prevederi contrare

acestui. **La o simplă analiză a celor două texte constituționale se poate conchide că acestea nu au nici o legătură cu reglementarea din art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC.**

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 20 din Constituție care reglementează transpunerea protecției drepturilor fundamentale în cazul aplicării concomitente a mai multor norme juridice provenind din acte normative diferite (din dreptul intern și dreptul internațional public). **Autorul excepției de neconstituționalitate nu precizează, în concret, care ar fi norma juridică din dreptul internațional (contrară dreptului intern) care să permită unei persoane care nu a invocat excepția de constituționalitate în timpul procesului să poată introduce o cerere de revizuire împotriva unei hotărâri definitive nefavorabile.** De altfel, o asemenea reglementare internațională nici nu există, deci dreptul internațional nu poate impacta reglementarea internă, în acest caz (art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC).

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 21 care reglementează accesul liber la justiție. Înțelegerea corectă a art. 21 din Constituție impune câteva nuanțări : (1) textul constituțional vizează posibilitatea unei persoane de a accesa o instanță judecătorească pentru apărarea drepturilor și intereselor sale legitime; (2) sesizarea instanțelor judecătorești trebuie să se facă **cu respectarea condițiilor de fond și formă prevăzute de legile de drept material și procesual;** (3) nici o lege nu poate îngreuna accesul liber la justiție; (4) accesul la structurile judecătorești și la mijloacele procedurale, **inclusiv în căile de atac, se face cu respectarea regulilor de competență și procedură de judecată stabilite de lege** (Decizia Plenului CCR nr. 1/1.02.1994); (5) în privința căilor de atac, **accesul părților la o cale de atac trebuie să respecte principiul egalității** cetățenilor în fața legii și a autorităților publice (art. 16 alin. 1 din Constituție); (6) accesul liber la justiție **nu înseamnă accesul, în toate cazurile, la toate structurile judecătorești și la toate căile de atac,** deoarece competența și procedura sunt stabilite prin lege (Deciziile CCR nr. 1/1994, 92/1996, 129/1995, 56/1996, 73/1996, 334/1997, 363/1997, 66/1997).

Așadar, faptul că legiuitorul a instituit un caz de revizuire (cale extraordinară de atac de retractare), într-o anumită configurație restrictivă, nu este de natură a încălca accesul liber la justiție. De asemenea, nu există o încălcare a egalității cetățenilor în fața legii (deci nu există discriminare) deoarece toți cei care au invocat excepția de neconstituționalitate în timpul procesului au deschisă calea de atac a revizuirii în condițiile art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC.

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 24 alin. 1 din Constituție care prevede că dreptul la apărare este garantat. Reglementarea ce face obiectul excepției de neconstituționalitate nu vizează dreptul la apărare, sub cele două accepțiuni : (1) drepturi și reguli procedurale ce permit părților să se apere în justiție și (2) posibilitatea unei persoane de a accesa serviciile unui avocat. În prima accepțiune, este admis faptul că dreptul la apărare conferă oricărei persoane implicate într-un proces de a utiliza toate mijloacele prevăzute de lege prin care se concretizează apărarea.

Dreptul la apărare nu presupune instituirea unei anume reguli procedurale cu privire la exercitarea unei căi de atac (în cazul de față – revizuirea). Dreptul la apărare asigură oricărei

persoane care se află în ipoteza reglementată de art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC să acceseze revizuirea pe acest motiv și să obțină anularea unei hotărâri definitive.

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 26 care reglementează viața intimă, familială și privată deoarece acest text constituțional nu are nici o legătură cu reglementarea unui motiv privitor la o cale extraordinară de atac de retractare.

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 41 alin. 1 din Constituție care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngădit. Dar acest drept nu este absolut având în vedere că Curtea Constituțională a stabilit că **instituirea prin lege a unor condiții pentru ocuparea unor funcții sau exercitarea unor profesii nu reprezintă o încălcare a dreptului la muncă și la alegerea profesiei** (Decizia CCR nr. 545/2004). Pe de altă parte, instituirea unui caz de revizuire, în Codul de procedură civilă, nu impactează cu nimic dreptul la muncă așa cum este reglementat în art. 41 alin. 1 din Constituție.

Articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 124 alin. 2 din Constituție care prevede că justiția este unică (justiția se înfăptuiește de aceleași instanțe indiferent de natura litigiului) imparțială (justiția se realizează fără restricții, influențe nedorite, presiuni, amenințări, etc.) și egală pentru toți (toate persoanele au vocație legală să fie judecate de aceleași instanțe judecătorești și după aceleași dispoziții legale, deci nu trebuie să existe privilegii jurisdicționale). **Autorul excepției nu indică, în concret, care ar fi atingerile aduse valorilor de la art. 124 alin. 2 din actul fundamental , de art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC.**

În fine, articolul 509 alin. 1 pct. 11 NCPC nu contravine nici art. 147 alin. 4 din Constituție care reglementează efectele (pentru viitor) ale deciziilor Curții Constituționale. Dimpotrivă, așa cum am menționat în prezentul material, **soluția propusă de autorul excepției de neconstituționalitate (în sensul că orice persoană ar putea exercita revizuirea pe art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC chiar dacă nu a invocat excepția de neconstituționalitate pe parcursul procesului) ar fi neconstituțională** pentru că ar genera o aplicare retroactivă a deciziilor Curții Constituționale, cu afectarea gravă a siguranței circuitului civil.

Având în vedere argumentele mai sus-menționate, **considerăm că se impune respingerea excepției de neconstituționalitate cu privire la art. 509 alin. 1 pct. 11 NCPC ca neîntemeiată.**

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

50-AUT-2023

20.02.2023

**Către: Senat - Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări
Domnului Președinte Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ
*com.juridica@senat.ro; cristian.niculescu-tagarlas@senat.ro***

Stimate domnule Președinte,

Comisia Permanentă a UNBR a analizat solicitarea dumneavoastră nr. XIX/42/14.02.2023 prin care ați solicitat punctul de vedere al UNBR cu privire la Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților, privind modificarea și completarea art. 37 și 38 din Legea nr. 72/2016 în materia pensionării anticipate ([L76/2023](#)).

Comisia Permanentă a constatat că proiectul în cauză este conform cu cel susținut de organele de conducere ale profesiei de avocat, potrivit Hotărârii Consiliului UNBR nr. 277/09-10 septembrie 2022 de inițiere a demersurilor pentru modificarea și completarea Legii nr. 72/2016 privind sistemul de pensii și alte drepturi de asigurări sociale ale avocaților.

Prin urmare, UNBR susține adoptarea acestui proiect în forma care ne-a fost transmisă.
Vă mulțumim pentru colaborare!

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

52-AUT-2023

21.03.2023

Către: Curtea Constituțională a României

Domnului președinte Marian Enache

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro ; registratura.jurisdictionala@ccr.ro

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 16.03.2023 de sesizarea Curții Constituționale cu **excepția de neconstituționalitate a art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, în dosarul nr. 29343/301/2021 aflat pe rolul Judecătorei Sector 3 București.**

ASPECTE PREALABILE

În dosarul 29343/301/2021, prin încheierea din data de 16.01.2023, instanța de judecată a decis sesizarea Curții Constituționale **cu privire la neconstituționalitatea art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 raportat la art. 1 alin. 3-5, t. 16 alin 2, art. 21 alin. 3, art. 53 alin. 1, art. 61 alin. 1, art. 73 alin. 3 lit. I, art. 75 alin. 1, art. 115, art. 124 alin. 1 și 3, art. 126 alin. 2, art. 133 alin. 1, art. 137 alin. 1 din Constituție.**

Astfel, textele invocate a fi neconstituționale, sunt următoarele:

Art. 81 alin. 1 și alin. 2 din Legea nr. 51/1995:

(1) Pentru asistența judiciară acordată, avocatul desemnat are dreptul la un onorariu stabilit de organul judiciar, potrivit naturii și volumului activității desfășurate, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat între U.N.B.R. și Ministerul Justiției.

(2) Prin actul de încuviințare a asistenței judiciare, organul judiciar stabilește și valoarea provizorie a onorariului avocatului.

Art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995:

(1) Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol se stabilesc prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public.

ANALIZAREA PROBLEMATICII SESIZATE

Cu privire la încălcarea art. 73 alin. 3 lit. I din Constituție

Textul constituțional invocat în sesizarea CCR prevede că prin lege organică se reglementează organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, a instanțelor judecătorești, a Ministerului Public și a Curții de Conturi.

Textele legale invocate a fi neconstituționale nu reglementează cu privire la organizarea și funcționarea CSM, a instanțelor judecătorești sau a Ministerului Public, ci statuează cu privire la procedura de urmat în cazul activării asistenței juridice acordate de avocat cu privire la onorariul ce

urmează a fi stabilit pentru acest avocat, respectiv cine îl stabilește, criteriile de acordare și cuantumul acestuia.

Onorariile avocațiale convenite avocaților care acordă asistență juridică se stabilesc după o procedură legală, prevăzută de Legea nr. 51/1995, așa cum a fost modificată de Legea nr. 270/2010. Conceptul de „*protocol încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public*” a fost introdus prin lege (Legea nr. 270/2010 și Legea nr. 25/2017), fiind modificate corelativ art. 81 și 84 din Legea nr. 51/1995.

Prin textele legale din Legea nr. 51/1995 invocate a fi neconstituționale se stabilește numai o procedură legală ce urmează a fi aplicată în caz de încuviințare a asistenței judiciare. Din simpla analiza a acestor texte se poate observa că acestea nu se referă la structura instanțelor judecătorești sau Ministerul Public, la statutul magistraților, la structura acestor organe ale autorității judecătorești, la aspecte privitoare la promovare sau conducerea acestora, la proceduri disciplinare, la mandatul organelor de conducere, la drepturile și îndatoririle magistraților, la incompatibilități, interdicții, etc. Pe cale de consecință, **faptul că prin lege, se impune instanței de judecată să aplice o procedură legală de urmat, faptul că prin lege a fost reglementat și s-a dat valoare legală unui Protocol încheiat între UNBR, Ministerul Justiției și Ministrul Public, nu impactează cu nimic organizarea și funcționarea instanțelor de judecată și a Ministrului Public.**

În concluzie, nu era necesară o lege organică pentru a reglementa procedura de urmat și Protocolul invocat, sens în care nu este încălcat art. 73 alin. 3 lit. I din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 75 alin. 1 din Constituție

Articolul 75 alin. 1 din Constituție prevede că se supun spre dezbatere și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, proiectele de legi și propunerile legislative pentru ratificarea tratatelor sau a altor acorduri internaționale și a măsurilor legislative ce rezultă din aplicarea acestor tratate sau acorduri, precum și proiectele legilor organice prevăzute la articolul 31 alineatul (5), articolul 40 alineatul (3), articolul 55 alineatul (2), articolul 58 alineatul (3), articolul 73 alineatul (3) literele e), k), l), n), o), articolul 79 alineatul (2), articolul 102 alineatul (3), articolul 105 alineatul (2), articolul 117 alineatul (3), articolul 118 alineatele (2) și (3), articolul 120 alineatul (2), articolul 126 alineatele (4) și (5) și articolul 142 alineatul (5). Celelalte proiecte de legi sau propuneri legislative se supun dezbaterii și adoptării Senatului, ca primă Cameră sesizată.

Acest text constituțional impune ca legile organice, așa cum sunt menționate la art. 73 alin. 3 lit. I din Constituție să fie supuse în dezbatere, la Camera Deputaților, ca primă Cameră sesizată.

Având în vedere argumentația de la punctul anterior, în sensul că Legea nr. 270/2010 și Legea nr. 25/2017 nu era necesar să fie legi organice, deoarece nu vizau organizarea și funcționarea instanțelor de judecată și a Ministrului Public, pe cale de consecință, adoptarea acestor legi nu trebuia să parcurgă procedura parlamentară impusă de art. 75 alin. 1 din Constituție.

Totodată, semnalăm și un aspect formal, în sensul că deși autorul excepției de neconstituționalitate (instanța de judecată) invocă a fi neconstituționale art. 81 și 84 din Legea nr. 51/1995, aduce totuși critici de neconstituționalitate (cu privire la necesitatea caracterului de lege organică) cu privire la o

altă lege, respectiv Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.

În lumina acestor argumente, opinăm că nu a fost încălcat art. 75 alin. 1 din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 1 alin. 3-5 și art. 133 alin. 1 din Constituție

Articolul 1 alin. 3-5 din Constituție prevede că: (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate; (4) Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale; (5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie. Totodată, art. 133 alin. 1 din actul fundamental prevede că Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției.

Astfel, autorul excepției de neconstituționalitate invocă faptul că atât pentru Legea nr. 51/1995, cât și pentru Legea nr. 270/2010 (care reglementează Protocolul încheiat între UNBR și Ministerul Justiției), cât și Legea nr. 25/2017 (care reglementează Protocolul încheiat între UNBR, Ministrul Justiției și Ministerul Public) trebuiau să aibă un Aviz dat de Plenul CSM, fiind acte normative care reglementează activitatea autorității judecătorești.

Prin Decizia CCR nr. 221 din 2020, Curtea a statuat că în privința Consiliului Superior al Magistraturii art. 134 alin. (4) din legea fundamentală prevede că acesta „îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică”, iar art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 precizează această atribuție a Consiliului Superior al Magistraturii în sensul că „Plenul Consiliului Superior al Magistraturii avizează proiectele de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”. Prin urmare, atribuția Consiliului Superior al Magistraturii de avizare a unor astfel de acte normative este de natură legală și nu constituțională. Acest aspect a fost dezlegat de Curte și în Decizia nr. 901/2009 prin care s-a stabilit că critica referitoare la nerespectarea rolului constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției prin omisiunea de a supune avizării sale actele normative ce privesc domeniul justiției este neîntemeiată. [...] Curtea observă că această competență a Consiliului Superior al Magistraturii este una legală, acordată prin voința Parlamentului în temeiul textului constituțional al art. 134 alin. (4).

De asemenea, prin Decizia CCR nr. 63/2017, Curtea a stabilit că, deși norma constituțională, exprimând rolul de garant al independenței justiției al Consiliului Superior al Magistraturii, nu face niciun fel de referire expresă la obligația inițiatorilor proiectelor de acte normative de a solicita avizul acestei autorități, avizarea proiectelor de acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești este tratată în legea de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, la care legea fundamentală face trimitere.

În concluzie, prin Decizia CCR nr. 221 din 2020 s-a stabilit că avizarea actelor normative de către Consiliul Superior al Magistraturii nu poate constitui o normă de referință de sine stătătoare în cadrul controlului de constituționalitate, fiind de sorginte legală.

În consecință, faptul că Legea nr. 51/1995 nu a avut un aviz de la Plenul CSM nu este un argument de neconstituționalitate, chiar dacă, prin absurd, ar fi fost necesar un asemenea aviz.

Mai mult decât atât, atât Legea nr. 51/1995, cât și legile care au modificat sau completat legea avocaturii (Legea nr. 270/2010 și Legea nr. 25/2017) nu sunt acte normative care să vizeze activitatea autorității judecătorești. În autoritatea judecătorească sunt incluse, potrivit Constituției României : instanțele judecătorești, Ministerul Public, Consiliul Superior al Magistraturii. Așa cum am arătat la punctele anterioare, **reglementarea unei proceduri legale ce trebuie aplicată la încuviințarea asistenței judiciare acordate de avocat nu se referă la activitatea entităților ce compun Autoritatea judecătorească.**

Având în vedere cele două aspecte mai sus-invoicate, opinăm că nu au fost încălcate art. 1 alin. 3-5 și art. 133 alin. 1 din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 137 alin. 1 din Constituție

Acest text constituțional prevede că formarea, administrarea, întrebuințarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sunt reglementate prin lege.

Faptul că onorariile avocaților pentru asistență juridică sunt prevăzute în Protocolul menționat de art. 81 și 84 din Legea nr. 51/1995 nu semnifică faptul că acest Protocol impactează cu privire la formarea, administrarea, întrebuințarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice.

Art. 137 alin. 1 din Constituție se referă la mecanismul aplicabil resurselor financiare ale statului, respectiv la cum se formează, cum se alocă banii din aceste resurse și cum se controlează această alocare. Protocolul invocat prevede, într-adevăr, sume referitoare la onorariile avocaților dar nu reglementează nici cu privire la modul de formare al bugetului, nici cu privire la alocarea acestor resurse bugetare, nici cu privire la controlul acestor alocări.

Este evident că aceste onorarii, conform dispozițiilor legale în materie, sunt alocate de la bugetul de stat. Dar formarea bugetului de stat, execuția bugetară și controlul execuției bugetare este apanajul unor mecanisme prevăzute prin lege. Sumele prevăzute în Protocol, pentru a fi plătite în cuantumul stipulat, presupun, în prealabil, alocarea unor resurse financiare din bugetul de stat, alocare care se face potrivit legii. Dacă nu există o alocare bugetară, în acest sens, aceste sume nu pot fi plătite efectiv, chiar dacă sunt menționate în Protocol.

În acest context, este evident că **Protocolul prevăzut de art. 81 și 84 din Legea nr. 51/1995 nu are nici o legătură cu formarea, administrarea, întrebuințarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice**, sens în care opinăm că nu a fost încălcat art. 137 alin. 1 din Constituție.

Cu privire la art. 124 alin. 1 și 3 din Constituție

Articolul 124 alin. 1 și 3 din actul fundamental prevede că (1) Justiția se înfăptuiește în numele legii și (3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii.

Faptul că judecătorii sunt obligați să stabilească onorariile pentru asistență juridică prin raportare la Protocolul încheiat de UNBR, MJ și MP nu semnifică faptul că justiția nu s-ar înfăptui în numele legii. Aplicarea Protocolului în cauză se face în temeiul Legii nr. 51/1995 care este, fără nici un dubiu, lege. De asemenea, acest Protocol a fost validat, ca și concept legal de Legea nr. 270/2010 și Legea nr. 25/2017, deci nu se poate susține că judecătorii sunt obligați să aplice o instituție care nu are caracter normativ. **Textele legale menționate îndrituiesc entitățile menționate (UNBR, Ministerul Justiției și Ministerul Public) să perfecteze acest Protocol care, în virtutea legii, devine obligatoriu pentru judecătorii care înfăptuiesc actul de justiție.**

În concluzie, opinăm că nu există o încălcare a art. 124 alin. 1 și 3 din Constituție.

În ceea ce privește încălcarea art. 126 alin. 2 din Constituție

Articolul 126 alin. 2 din Constituție prevede că competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege.

Este evident că textele legale invocate a fi neconstituționale nu derogă de la principiul instituit de art. 126 alin 2 din Constituție.

În primul rând, art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 nu reglementează competența instanțelor de judecată (generală, materială sau teritorială), ci vizează procedura legală prin care sunt stabilite onorariile avocaților care acordă asistență juridică.

În al doilea rând, toată această procedură de stabilire a onorariilor are temei legal, respectiv chiar Legea nr. 51/1995. Autorul sesizării face aceeași confuzie care se perpetuează pe toată motivarea excepției de neconstituționalitate invocată din oficiu, în sensul că Protocolul încheiat de UNBR, Ministerul Justiției și Ministerul Public nu are o fundamentare legală (ceea ce înseamnă că nu este lege). O asemenea susținere nu poate fi reținută deoarece, așa cum am arătat în prezentul material, **acest Protocol are o consacrare legală, legea îndrituind UNBR, Ministerul Justiției și Ministerul Public să încheie acest protocol și să stabilească și conținutul acestuia.** Odată perfect Protocolul, instanțele judecătorești sunt obligate să aplice acest Protocol, în virtutea legii, și nu în temeiul unor entități care nu pot adopta acte normative (legi).

În concluzie, nu se poate reține o încălcare art. 126 alin. 2 din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 53 alin. 1 din Constituție

Articolul 53 alin. 1 din actul fundamental prevede că exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă acest lucru se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

Invocarea unei neconstituționalități în raport cu art. 53 alin. 1 din Constituție este neîntemeiată având în vedere prin art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 nu s-a dispus restrângerea unor drepturi.

Protocolul în cauză stabilește numai onorariile ce urmează a fi stabilite pentru activitatea de asistență judiciară și nu restrânge accesul liber la justiție. Critica adusă de autorul excepției vizează alte acte normative (OUG nr. 80/2013, Codul de procedură civilă), care nu se află în strânsă legătură cu textele legale invocat a fi neconstituționale.

Este greu (dacă nu imposibil) de identificat **cum anume faptul că avocatul are un drept la onorariu pentru activitatea de asistență juridică, confirmat de organul judiciar și stabilit, sub aspectul cuantumului în Protocol, ar limita accesul liber la justiție.**

Fără a detalia foarte mult, fiind aspecte de notorietate în interpretarea accesului liber la justiție, menționăm faptul **că accesul liber la justiție nu înseamnă că justiția este gratuită, la modul absolut.** În materie civilă, taxele de timbru pot reprezenta un obstacol în accesarea actului de justiție, dar aceasta nu înseamnă că se încalcă accesul liber la justiție atât timp cât există o așezare rezonabilă a acestor taxe și cât timp există un sistem legal de ajutor pentru cei care nu pot suporta aceste taxe. Justiția civilă implică și alte costuri care trebuie suportate de părți sub riscul, uneori major, de a li se respinge cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată (de exemplu onorariile prevăzute pentru expertizele judiciare). În același sens, și onorariul avocatului este un cost acceptat pentru o bună calitate a actului de justiție.

În materie penală, este evident că asistența judiciară și costurile aferente acesteia optimizează accesul la justiție și nu îl restrâng, având în vedere că potrivit dispozițiilor în materie penală, în multe cazuri, asistarea prin avocat este obligatorie, iar partea nu are posibilitatea de a avea un avocat.

Autorul sesizării subliniază, în realitate, faptul că și conținutul Protocolului încheiat de UNBR, Ministrul Justiției și Ministrul Public ar fi trebuit configurat tot prin lege. Atât Legea nr. 270/2010, cât și Legea nr. 25/2017 reglementează acest Protocol, în sensul că îndrituiește UNBR, Ministrul Justiției și Ministerul Public să formalizeze acest Protocol. Având în vedere această prescripție legală, **nu se poate afirma că cele trei entități care au semnat Protocolul au acționat în afara legii și că Protocolul, astfel semnat, nu are o valoare normativă.**

Faptul că legiuitorul nu a reglementat, prin lege, și conținutul acestui protocol, în sensul ca legea să prevadă onorariile ce urmează a fi stabilite în cazul asistenței judiciare, **este o problemă de opțiune și oportunitate legislativă și nu de neconstituționalitate.** În ceea ce ne privește, considerăm că soluția adoptată de legiuitorul este oportună, având în vedere că acest quantum al onorariilor poate fluctua în timp, prin raportare la activitatea prestată sau prin raportare la resursele bugetare ce pot fi alocate pentru această activitate. O fixare a acestor onorarii în lege ar fi de natură să îngreuneze o modificare a acestora prin raportare la mecanismul legislativ.

În concluzie, opinăm că nu a fost încălcat art. 53 alin. 1 din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 16 alin. 2, art. 61 alin. 1, art. 115 din Constituție

Articolul 16 alin. 2 prevede că nimeni nu este mai presus de lege, iar art. 61 alin. 1 din actul fundamental menționează că Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului român și unica autoritate legiuitoare a țării. În fine art. 115 din Constituție statuează cu privire la delegarea legislativă.

Articole invocat a fi neconstituționale **nu sunt rezultatul unei legi emise ca urmare a delegării legislative**, ci sunt rezultatul adoptării unor acte normative, de către Parlamentul României.

În conformitate cu art. 115 alin. 1 din Constituție, Parlamentul poate adopta o lege specială de abilitare a Guvernului pentru a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul legilor organice. Deci această procedură de delegare legislativă presupune, *ab initio*, adoptarea unei legi speciale de abilitare, aspect care nu este incident în prezenta cauză.

Toate reglementările amintite care se referă la Protocolul încheiat între UNBR, Ministerul Justiției și Ministerul Public **s-au adoptat, de către Parlament, în procedura legislativă de drept comun**, ceea ce semnifică faptul că nu au fost încălcate nici competențele constituționale ale Parlamentului, nici procedura constituțională de delegare legislativă.

Așa cum am menționat, autorul sesizării critică, în realitate, soluția adoptată de legiuitor sub aspectul oportunității acesteia și nu privire la neconstituționalitatea acesteia.

În ceea ce ne privește, considerăm că soluția adoptată de legiuitor, în sensul îndrituirii, prin lege, a UNBR, Ministrul Justiției și Ministerul Public de a stabili, în concret, onorariile ce urmează a fi plătite pentru asistența judiciară, **este de fapt, singura soluție constituțională**. Nu se poate reglementa un act normativ care să impună, prin efectul legii, onorarii avocaților care prestează activitatea de asistență judiciară. Aceste onorarii trebuie acceptate și nu impuse de corpul profesional al avocaților, având în vedere că profesia de avocat este o profesie liberală iar potrivit art. 42 din Constituție munca forțată este interzisă.

Numai o neînțelegere gravă a naturii și misiunii profesiei de avocat poate justifica opinia potrivit cu care acest Protocol ar trebuie să aibă conținutul expres delimitat de lege.

Pentru aceste argumente, nu au fost încălcate art. 16 alin. 2, art. 61 alin. 1, art. 115 din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 1 alin. 4 din Constituție

Acest text constituțional prevede că statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor - legislativă, executivă și judecătorească - în cadrul democrației constituționale. Textele legale din Legea nr. 51/1995, invocate a fi neconstituționale, **nu reglementează în materie de separație și echilibru al puterilor în stat - legislativă, executivă și judecătorească**, deci nu poate fi reținut un motiv temeinic pentru admiterea excepției.

Autoritatea judecătorească nu se subordonează unui protocol al Ministerului Justiției, ci se subordonează unor texte legale care validează și consacră acest Protocol.

În concluzie, invocarea încălcării art. 1 alin. 4 din Constituție nu este temeinică.

Cu privire la încălcarea art. 1 alin. 3 și 5 din Constituție

Articolul 1 alin 3 și 5 statuează în sensul că (3) România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate, respectiv (5) În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie.

În prezenta speță nu se poate susține că art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 ar fi neclare, nepredictibile și imprezvizibile, ceea ce ar determina dificultăți în aplicarea acestora.

În concret, autorul excepției de neconstituționalitate critică faptul că nu există reglementată nici o normă de publicitate sau de aducere la cunoștință publică a acestui Protocol, consecința fiind că justițiabilul nu are acces la acesta, iar urmarea directă ar fi în planul asigurării unui proces echitabil. Autorul excepției, prin raportare la art. 1 alin. 5 din Constituție, invocă de fapt caracterul incomplet al textelor legale analizate (art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995), care ar putea fi o **critică ce ține de oportunitatea legislativă a legiuitorului și nu are legătură cu o eventuală neconstituționalitate.**

Acest Protocol nu este secretizat, fiind făcut public prin afișare pe site-ul UNBR (https://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2022/06/173-AUT-2022_Protocol_stabilire_onorarii_Oficiu_MJ_MP_UNBR.pdf). Chiar dacă s-ar reține „această lipsă”, în reglementare, cu privire la publicitatea acestui Protocol, această critică poate viza legile care au introdus în ordinea normativă acest „concept” și nu cu privire la art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995. Nu se poate susține, în mod temeinic, că **faptul că nu există, în lege, o modalitate expresă de publicitate, determină în mod direct că legea nu este previzibilă și predictibilă la aplicare.** Protocolul încheiat de UNBR, Ministrul Justiției și Ministerul Public este prevăzut ca atare în lege (care se publică în Monitorul Oficial), iar conținutul protocolului este public, fiind accesibil online, fără nici o restricție.

Pe de altă parte, art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 prevăd obligativitatea aplicării acestuia de instanțele de judecată și de Ministerul Public. Nu se poate susține că Ministerul Public nu cunoaște acest Protocol atâta timp cât este semnat al actului. De asemenea, nu se poate susține că instanțele de judecată nu cunosc acest Protocol atâta timp cât acesta este public. Articolul 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 vizează această procedură în raport cu instanțele de judecată și cu Ministerul Public, și nu în raport cu justițiabilii (care, evident, sunt beneficiari ai asistenței judiciare). Onorariile stabilite avocaților în acest caz se stabilesc de către organele judiciare, deci nu de justițiabili. Corespunzător, și onorariile stabilite în cazul curatei judiciare se stabilesc/individualizează tot de organul judiciar, context în care nu poate fi reținută o afectare a exigenței cu privire la procesul echitabil.

În consecință, nu se poate reține o încălcare a art. art. 1 alin. 3 și 5 din Constituție.

Cu privire la încălcarea art. 21 alin. 3 din Constituție

Textul constituțional invocat prevede că părțile au dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil.

Tocmai reglementarea din art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 este de natură să asigure dreptul la un proces echitabil, având în vedere că oferă posibilitatea de avea o reprezentare specializată prin avocat atunci când justițiabilul nu își poate angaja un avocat sau atunci când legea impune asistarea obligatorie prin avocat.

Având în vedere toate argumentele invocate în prezentul material, pe cale de consecință nu se poate reține o încălcare a art. 21 alin. 3 din Constituție.

CONCLUZII

Având în vedere argumentele mai sus-expuse, **opinăm că art. 81 alin. 1 și 2 și art. 84 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 nu sunt neconstituționale prin raportare la textele din Constituție invocate de către autorul excepției de neconstituționalitate.**

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**

92-AUT-2023

04.04.2023

Către:

Ministerul Justiției

Domnului Ministru Cătălin-Marian Predoiu

cabinet.ministru@just.ro

Stimate Domnule Ministru,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii societăților nr. 31/1990 și pentru modificarea și completarea Legii nr.265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidențe asupra înregistrării în registrul comerțului, cu privire la care, prin adresa Ministerului Justiției nr. 3/18505/07.09.2023, ne solicitați punctul de vedere.

Având în vedere urgența, vă remitem punctul de vedere formulat de domnul av. conf. univ. dr. Vasile Nemeș, formator al Institutului Național de Pregătire și Perfecționare a Avocaților (INPPA), care va fi supus analizei și ratificării Comisiei Permanente a UNBR în proxima ședință:

- 1.** Adaptarea legislației naționale la Directivele Europene cu incidență în materia societăților reglementate de Legea nr.31/1990 precum și a autorităților și instituțiilor implicate în fuziunile, divizările și transformările transfrontaliere sunt necesare din perspectiva unificării legislației statelor U.E. în domeniu.
- 2.** Recomandăm introducerea unor clarificări suplimentare în ceea ce privește partajarea competențelor de control al legalităților operațiunilor transfrontaliere între registrul comerțului și instanțele judecătorești, astfel cum este propusă în proiect, în acele situații în care registratorul constată că există indicii serioase că operațiunea în cauză se efectuează în scopuri abuzive sau frauduloase ori cu intenția săvârșirii de infracțiuni.
- 3.** Deși aspectele privind legalitatea înregistrării în registrul comerțului au fost date în competența registratorului de registrul comerțului, există state în Uniunea Europeană (*Italia și Franța*) în care prerogativa soluționării unor astfel de proceduri reprezintă atributul instanțelor de judecată. Am aprecia oportun ca toate procedurile transfrontaliere să fie date în competența instanțelor judecătorești, pentru următoarele considerente:
 - a) Astfel de proceduri sunt deosebit de complexe și implică jurisdicția ale mai multor state;
 - b) Sunt proceduri cu un pronunțat caracter de extraneitate;
 - c) Reclamă obținerea unor avize/aprobări din partea diferitelor organe și instituții, iar solicitările instanței în acest domeniu ar fi mai prompt satisfăcute decât ale registratorului de registrul comerțului;

d) În caz de refuz al comunicării/conformării dispozițiilor/cererilor registratorului de registrul comerțului, spre deosebire de instanța de judecată, acesta nu dispune de prerogative/competențe de accelerare/sanționare a instituțiilor care stau în pasivitate.

4. Considerăm oportună o asemenea intervenție adițională pentru a se oferi, atât societăților cât și persoanelor interesate, un nivel sporit de predictibilitate în procesul de identificare a autorității competente și a etapelor de control specifice fiecăruia dintre acestea, conferind astfel procedurilor transfrontaliere siguranță și celeritate.

5. În considerarea rolului reprezentanților profesiei de avocat în furnizarea serviciilor specializate de asistență și reprezentare juridică necesare inițierii și finalizării procedurii transfrontaliere, de transformare, fuziune, respectiv divizare, devine imperativă necesitatea creării unui acces suplul al avocaților la informațiile disponibile prin BRIS.

6. Pentru considerente de consecvență acuratețe terminologică, propunem eliminarea termenului de „*denumire*”, folosit alternativ cu cel de „*firmă*” din cuprinsul modificărilor/propunerilor e.g.: art. 251²⁸ alin. (5), știut fiind faptul că, în accepțiunea Legii nr. 265/2022, firma reprezintă tocmai denumirea societății;

7. În niciuna dintre cele trei proceduri transfrontaliere nu sunt prevăzute norme cu privire la protecția managerilor societăților implicați în procedură.

8. În ceea ce privește transformarea transfrontalieră, deși se menționează că se transferă întreg patrimoniul către societatea transformată, nu se precizează care este soarta juridică a societății ce constituie obiectul transformării după această operațiune.

9. Pentru a da textelor de lege un caracter mai aplicat în ceea ce privește garanțiile (*creditorilor, salariaților etc.*), pot fi date cu titlu de exemplu: *polițele de asigurare de răspundere civilă, polițele de asigurare a riscurilor financiare/scrisorile de garanție bancară*.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

96-L-2021
03.05.2023

Către: Curtea Constituțională a României
Domnului președinte Marian Enache
Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București
ccr-pdv@pdv.ro ; registratura.jurisdictionala@ccr.ro

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act, în ședința Comisiei Permanente din 28.03.2023 de sesizarea Curții Constituționale a României (CCR) cu **excepția de neconstituționalitate a art. 85 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, în dosarul nr. dosarul nr. 7493/2/2018*/a1** aflat pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție (dosar CCR nr. 711D/2023).

ASPECTE PRELABILE

În dosarul nr. 7493/2/2018*/a1 Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Încheierea din 2 martie 2023, a dispus sesizarea Curții Constituționale cu privire la excepția de neconstituționalitate a art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995. În acest context a fost solicitată prezenta opinie legală cu privire la temeinicia/netemeinicia excepției invocate.

ANALIZAREA PROBLEMATICII SOLICITATE

Textul legal invocat a fi neconstituțional, respectiv art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, are următorul cuprins:

„avocatul răspunde disciplinar pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi sau ale statutului, pentru nerespectarea deciziilor obligatorii adoptate de organele de conducere ale baroului sau ale uniunii, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției”.

Articolul 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 instituie *cazurile în care se poate activa răspunderea disciplinară a avocatului*, respectiv:

1. nerespectarea prevederilor prezentei legi sau ale statutului;
2. pentru nerespectarea deciziilor obligatorii adoptate de organele de conducere ale baroului sau ale uniunii;
3. pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției.

Sub aspect formal, autorul excepției de neconstituționalitate vizează, în susținerea acesteia, teza a 3-a a art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995, respectiv cazul de răspundere disciplinară a avocatului

pentru „*orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției*”, sintagmă legală pe care o consideră neconstituțională.

În ceea ce privește critica de neconstituționalitate, autorul excepției arată că art. 85 alin. 1 teza finală ar încălca dispozițiile art. 16 din Constituția României, text care prevede că „(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*(2) *Nimeni nu este mai presus de lege.*(3) *Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități.*(4) *În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii Uniunii care îndeplinesc cerințele legii organice au dreptul de a alege și de a fi aleși în autoritățile administrației publice locale*” (egalitatea în drepturi).

În susținerea excepției de neconstituționalitate se arată că textul legal este neclar și ambiguu și nu definește în ce constă onorarea și prestigiul profesiei. De asemenea, se învederează faptul că norma legală nu prevede cine ar putea, în concret, să sesizeze organele disciplinare cu privire la abaterea disciplinară reglementată la art. 85 alin. 1 teza finală din Legea nr. 51/1995 și nici nu face diferența între client și neclient al avocatului.

Prin raportare la art. 16 din Constituției, autorul excepției consideră că se încalcă principiul egalității prin prisma faptului că încălcările de ordine publică care ating prestigiul și onoarea profesiei nu sunt tratate egal, în sensul că acestea nu pot fi sesizate de către terți.

Criticile de neconstituționalitate, prin raportare la art. 16 din Constituție, *sunt neîntemeiate* pentru următoarele motive:

1. Art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 reglementează cazurile în care se poate activa răspunderea disciplinară a avocaților

În acest context, nu poate fi reținută susținerea autorului excepției, că prin acest mod de reglementare, s-ar încălca egalitatea de în drepturi. Textul din lege are în vedere *numai cazurile de răspundere disciplinară și nu și procedura de declanșare și continuare* răspunderii disciplinare.

Deci, art. 85 alin. 1 nu vizează, prin ipoteza de reglementare, cine are calitate procesuală pentru a sesiza o eventuală abatere disciplinară. Aceste aspecte sunt reglementate separat, la alte texte legale aplicabile profesiei de avocat, după cum urmează:

- Art. 85 alin. 2 din Legea nr. 51/1995 : „*avocatul care conduce asistența judiciară de pe lângă fiecare instanță este obligat să sesizeze în scris consiliului baroului faptele comise de orice avocat, în condițiile prevederilor alin. (1)*”

- Art. 85 alin. 3 din Legea nr. 51/1995: „*instanțele judecătorești și parchetele Ministerului Public sunt obligate să înainteze consiliului baroului orice plângere făcută împotriva unui avocat și să îl înștiințeze despre orice acțiune de urmărire penală sau de judecată pornită împotriva unui avocat*”.

- Art. 277 alin. 2 din Statut : „*Consiliul baroului poate fi sesizat și prin modalitățile prevăzute la art. 85 alin. (2) și (3) din Lege sau se poate sesiza din oficiu, prin hotărâre consemnată în procesul-verbal de ședință*”

- Art. 279 alin. 5 din Statut: „În cursul cercetărilor, președintele U.N.B.R., decanul sau consilierul delegat va convoca în vederea ascultării *persoana care a formulat plângerea*, precum și orice alte persoane ale căror declarații pot elucida cazul, va face verificări de înregistrări și va culege informații, prin mijloacele prevăzute de lege”

- Art. 281 alin. 2 din Statut: „Soluția se comunică, în termen de cel mult 15 zile de la luarea deciziei prevăzute la alin. (1), prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau prin remitere directă, cu luare de semnătură, avocatului cercetat, la sediul profesional principal al acestuia, *persoanei care a făcut plângerea, la domiciliul declarat de aceasta*, precum și, prin adresă de comunicare, președintelui U.N.B.R.;

În consecință, legea reglementează o serie de reguli specifice cu privire la cine poate sesiza o abatere disciplinară cu privire la un avocat (avocatul care conduce asistența judiciară, instanțele judecătorești și parchetele Ministerului Public, Consiliul Baroului din oficiu, o persoană care formulează plângere) în late texte legale decât art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995. Faptul că art. 85 alin. 1 din Lege nu vizează și aspectele care oricum se regăsesc în dispozițiile legale mai sus-menționate nu poate fi reținut ca un aspect de neconstituționalitate, prin raportare la art. 16 din Constituție.

2. Autorul excepției de neconstituționalitate își motivează excepția prin raportare la o interpretare dată art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 de organele profesiei de avocat și de către instanța de judecată (soluția nefiind definitivă)

Este evident că art. 85 alin. 1 din Lege nu se referă la cine poate sau nu poate sesiza una dintre abaterile disciplinare enunțate. Pe cale de consecință, faptul că în aplicarea legii, organele profesiei de avocat competente în materie disciplinară sau instanțele de judecată au decis într-o anumită modalitate nu poate să determine faptul că art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 ar fi neconstituțional. Prin reglementarea exclusivă a celor trei ipoteze de abateri disciplinare nu se creează nici o inegalitate în drepturi, legiuitorul fiind singurul care poate decide ce reprezintă sau nu abatere disciplinară cu privire la exercitarea profesiei de avocat.

Dacă autorul excepției de neconstituționalitate ar fi constatat că ar putea exista o inegalitate cu privire la drepturi care să impactiveze art. 16 din Constituție, ar fi trebuit să sesizeze cu excepția de neconstituționalitate acele texte legale care ar fi reglementat natura și regimul juridic al celor trei ipoteze de abateri disciplinare și nu art. 85 alin. 1 din lege care enunță cazurile de incompatibilitate.

3. Articolul 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 este clar, predictibil și previzibil

Sub aspect formal, învederăm faptul că deși autorul excepției menționează faptul că textul invocat este neclar și ambiguu, critica de neconstituționalitate se raportează la egalitatea în drepturi (art. 16 din Constituție) – text constituțional care nu reglementează această problemă. Eventual, caracterul neclar și ambiguu al unui text legal ar fi putut fi raportat la art. 1 alin. 5 din Constituție, aspect care nu a fost sesizat, ca atare, în excepție.

Cu toate acestea, textul art. 85 alin. 1 teza finală din Legea nr. 51/1995 este clar și precis ca reglementare și predictibil și previzibil ca aplicare. Astfel, se prevede că există abatere disciplinară pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei, ale corpului de avocați sau ale instituției.

Este evident că cele două concepte învederate (onoarea și prestigiul profesiei) sunt clare și nu pot crea dificultăți în aplicare. Prin „onoare” trebuie înțeles orice aspect de integritate morală, cinste, corectitudine, demnitate, probitate, faimă, prestigiu, renume, reputație, vază, mândrie, prețuire, iar prin „prestigiu” ar trebui să se aibă în vedere autoritate morală, considerație, influență de care se bucură cineva sau ceva datorită calităților, cunoștințelor, talentului”. Desigur, ambele concepte urmează a fi raportate la profesie sau la corpul avocațial.

Este adevărat, că analizarea în concret, prin raportare la situația faptică, a acestor concepte urmează a se face de către instanța disciplinară și, ulterior, de către instanța de judecată. Această interpretare lăsată la aprecierea organelor cu competență în materie disciplinară nu face ca acest text legal să fie neclar și ambiguu și, pe cale de consecință, neconstituțional.

Legea nu își propune și nu trebuie să reglementeze detaliat și concret fiecare concept pe care îl consacră. Formulări similare, în arealul legislativ, sunt întâlnite și în alte ipoteze, fără a se pune problema unei eventuale neconstituționalități:

- În cazul în care judecătorul trebuie să aprecieze cu privire la „interesul major al minorului” (în legislația civilă)
- În cazul în care judecătorul trebuie să aprecieze cu privire la „încălcarea *bunelor moravuri*” (în legislația civilă)
- în cazul răspunderii disciplinare a notarului public : „orice manifestare de natură a aduce atingere *prestigiului profesiei săvârșită în exercițiul funcției ori în legătură cu aceasta sau în afara exercițiului funcției*” – art. 74 lit. h din Legea nr. 36/1995
- răspunderea disciplinară a executorilor judecătorești: „săvârșirea unor fapte care aduc atingere *onoarei, probității profesionale ori bunelor moravuri*” – art. 47 lit. c din Legea nr. 188/2000
- răspunderea disciplinară a magistraților: „*atitudinile nedemne în timpul serviciului față de colegi, celălalt personal al instanței sau al parchetului în care funcționează, inspectori judiciari, avocați, experți, martori, justițiabili ori reprezentanții altor instituții*” – art. 271 lit. b din Legea nr. 303/2022.

În concluzie, asemenea formulări prin se definesc abaterile disciplinare sau alte concepte juridice sunt uzitate în mai multe acte normative și implică, în mod firesc, o analiză concretă în ceea ce privește existența sau inexistența ipotezei prevăzute de lege. Așadar, nu poate fi reținută susținerea autorului excepției de neconstituționalitate cu privire la caracterul neclar și ambiguu al art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995.

CONCLUZII

Având în vedere aspectele mai sus-menționate, opinăm că excepția de neconstituționalitate cu privire la art. 85 alin. 1 din Legea nr. 51/1995 prin raportare la art. 16 din Constituție este neîntemeiată și urmează a fi respinsă ca atare.

Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

357-AUT-2022

08.05.2023

Către:

Doamna Președinte Vicol-Ciorbă Laura-Cătălina

Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților

cp11@cdep.ro

Stimată Doamnă Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul proiectului de lege elaborat de Ministerul Economiei & ANPC, respectiv a corespondenței acestuia cu [Directiva \(UE\) 2020/1828](#) privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE și a modalității în care proiectul de lege interferează cu profesia de avocat sau cu alte norme juridice cu impact asupra profesiei de avocat.

În prezent proiectul se află pe rolul Senatului României: Proiect de Lege privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor (https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=20874 - PL-x nr. 269/2023).

Comisia Permanentă a UNBR a analizat și aprobat raportul Grupului de lucru al Consiliului UNBR privind perfecționarea legislației profesiei/a celei cu impact asupra profesiei, cu privire la proiectul în discuție.

Menționăm că anterior, observațiile UNBR au fost remise către Ministerul Economiei și Ministerul Justiției, în faza dezbaterii publice.

Proiectul care a fost aprobat în Senatul României nu a ținut cont de observațiile și propunerile profesiei de avocat, pe care le reiterăm:

1. Au fost identificate mai multe interferențe cu Legislația Profesiei De AVOCAT, respectiv:

- a. Este de esența profesiei de avocat alegerea în mod liber de către client a avocatului, cu excepția cazurilor în care asistența judiciară este obligatorie.**

Potrivit art. 108 alin. 1 din Statutul Profesiei de Avocat, dreptul avocatului de a asista, a reprezenta ori a exercita orice alte activități specifice profesiei se naște din contractul de asistență juridică, încheiat în formă scrisă între avocat și client ori mandatarul acestuia, iar art. 2 alin. 4 din Legea nr. 51/1995 prevede că orice persoană are dreptul să își aleagă în mod liber avocatul.

Totodată, în conformitate cu art. 3 alin. 1 lit. b din Legea nr. 51/1995 activitatea avocatului se realizează, printre altele, și prin asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a

executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii, iar art. 3 alin. 2 din aceeași lege statuează că activitățile prevăzute la alin. (1) se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 41¹ alin. 1¹ din Statut, este interzis avocatului ca în exercitarea oricărei activități din cele prevăzute la art. 3 din Lege să încheie contracte de asistență juridică cu persoane juridice care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului. Încălcarea acestei îndatoriri profesionale este sancționată cu excluderea din profesie (art. 41¹ alin. 2 din Statutul profesiei de avocat).

Entitățile calificate reglementate de proiectul de lege, au competența de a introduce acțiuni în reprezentare pe rolul instanțelor de judecată, putând angaja avocați pentru susținerea acestora. În contextul în care potrivit art. 9 alin. 3 din proiectul de lege, atunci când consumatorul vizat de o acțiune în reprezentare nu își exprimă consimțământul expres cu privire la aderarea la acțiune, entitatea calificată consideră consimțământ tacit din partea consumatorului de a fi reprezentat în cadrul acelei acțiuni, principiile de mai sus sunt nesocotite. Norma precizată din proiectul de lege încalcă libertatea alegerii avocatului, încalcă libertatea încheierii contractului de asistență juridică dintre client și avocat și încalcă dispoziția imperativă potrivit căreia avocatul nu poate încheia contracte de asistență juridică cu persoane juridice (cum sunt entitățile calificate) care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului. Nu sunt instituite niciun fel de garanții care să confere legitimitate mandatarului persoană juridică.

Legea nr. 51/1995 consacră o reprezentare în fața instanțelor de judecată și a altor organe cu atribuții jurisdicționale, prin mandatar avocat, această soluție legislativă asigurând o veritabilă garanție a respectării drepturilor și intereselor legitime ale părților, avocatul fiind un partener indispensabil al justiției (art. 38 alin. 1 din Legea nr. 51/1995).

În realitate, aceste „entități calificate” enumerate de lege sunt „mandatari” – persoane juridice ai persoanelor fizice – consumatori care pot, într-adevăr, angaja avocați pentru susținerea cauzelor în instanță. Însă, propunerea legislativă nu este sincronizată nici cu legislația în vigoare, nici nu soluțiile obligatorii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție: (1) persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii (art. 84 alin. 1 Cod procedură civilă) și (2) în interpretarea și aplicarea art. 84 alin. 1 Cod procedură civilă, cererea de chemare în judecată și reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se pot face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acestuia din urmă (HP. Dec. ICCJ (CDC) nr. 9/2016 – Mo. Of. nr. 400 din 26 mai 2016)

În consecință, prin consacrarea legislativă a unei asemenea soluții, prin care entitățile calificate, reglementate de proiectul de lege, au competența de a introduce acțiuni în reprezentare pe rolul instanțelor de judecată (chiar și fără acordul expres al titularului dreptului subiectiv civil și fără o posibilitate de reprezentare prin mandatar avocat), este de natură a veni în contradicție chiar cu scopul declarat la proiectului de act normativ, drepturile și interesele legitime ale beneficiarilor fiind afectate în mod negativ.

b. Este de esența profesiei de avocat stabilirea onorariului avocațial în mod liber, între client și avocat, pe baza criteriilor enunțate de Statutul Profesiei de Avocat.

Potrivit art. 128 alin. 1 din Statut, onorariile se stabilesc liber între avocat și client, în limitele legii și ale prezentului statut.

Potrivit art. 19 alin. 3 din proiectul de lege, entitățile calificate pot să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe care să nu depășească pragul de 100 lei pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

Chiar dacă proiectul de lege nu folosește noțiunea de *onorariu*, ci pe aceea de taxă, este clar că principiul libertății stabilirii onorariilor avocațiale este încălcat, de vreme ce există niște limite preimpuse în interiorul cărora entitățile calificate vor putea achita onorarii.

Stabilirea unei *taxe de maxim 100 lei* este de natură a afecta libertatea stabilirii onorariilor avocațiale și din perspectiva oferirii unor criterii suplimentare și neîntemeiate completurilor de judecată, în analiza cuantumului cheltuielilor de judecată tomate și din onorariul avocațial, dându-le prilejul de a diminua aceste cheltuieli și, implicit, onorariile avocațiale. Apreciem că aceste criterii nu sunt deloc întemeiate, nu au la bază o analiză financiară, nu respectă și nu presupun analiza criteriilor oferite de Statutul Profesiei de Avocat și nu sunt în acord măcar cu Ghidul orientativ al onorariilor minimale adoptat de CUNBR.

Chiar dacă proiectul de act normativ vizează instituirea unei taxe de maxim 100 de lei și nu antamează, în mod direct, cuantumul unui onorariu care se stabilește liber între avocat și client, o asemenea soluție va avea un impact negativ indirect, dar sigur cu privire la serviciile avocațiale prestate potrivit legii.

În consecință, reglementarea propusă afectează exercitarea profesiei de avocat sub două aspecte: (1) se permite unor entități enumerate în lege (dar fără criterii clare care să fundamenteze o asemenea soluție) să introducă acțiuni în justiție cu sau fără consimțământul expres al beneficiarului și (2) distorsionarea regulilor în privința onorariilor avocaților prin consacrarea unei „concrențe

neloiale” în materie, fiind reglementată o „taxă de maxim 100 de lei” care nu va avea nici o garanție cu privire la calitatea juridică a reprezentării, în asemenea cauze.

Onorariul este corespondentul dreptului avocatului la existență profesională, ceea ce determină o dată în plus caracterul nelegal al acestor propuneri legislative, atâta timp cât ele nu prezintă garanțiile necesare formării onorariului avocațial în conformitate cu dispozițiile care reglementează profesia de avocat.

c. Este de esența profesiei de avocat monopolul legal al profesiei de avocat asupra reprezentării părților în justiție (art. 3 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 51/1995 republicată și modificată).

Stabilirea competenței de reprezentare a consumatorilor în acțiunile în justiție de către entitățile calificate încalcă această prevedere legală și poate genera restrângerea activității avocaților sau chiar situații de exercitare fără drept a profesiei de avocat. Mai ales că, potrivit art. 80 alin. 5 CPC, *când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.*

Reprezentarea părților în justiție a fost considerată în doctrina de specialitate ca fiind *monopolul legal al avocatului*, în contextul în care întreaga legislație a profesiei de avocat gravitează în jurul acestei reglementări și, în plus, recunoaște dreptul avocatului la încasarea onorariului profesional.

În aceeași ordine de idei este și propunerea din art. 4 alin. 3 din proiectul de lege, care condiționează dobândirea statutului de entitate calificată și, implicit, dreptul de reprezentare într-o acțiune în justiție, de desfășurarea în decursul a 12 luni a unei activități publice efective în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor înainte de cererea sa de desemnare. O asemenea normă încalcă dispozițiile care reglementează profesia de avocat, știut fiind faptul că nu sunt solicitate niciun fel de criterii legale de vechime și/sau de specializare, altele decât cele care diferențiază între avocatul stagiar și cel definitiv și, respectiv, între avocatul definitiv cu dreptul de a pune concluzii la tribunale și curți de apel și avocatul definitiv cu competență profesională completă.

Acest „monopol” al exercitării activităților prevăzute în art. 3 din Legea nr. 51/1995 numai de către de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, nu trebuie înțeles ca un „monopol” care este interzis și sancționat de lege, ci reprezintă o garanție veritabilă cu privire la o reprezentare și asistare specializată a subiecților de drept, cu consecință asigurării unui proces civil echitabil. Calitatea și specializarea serviciilor avocațiale este asigurată de cadrul legal privitor la accesul în această profesie și de regulile aplicabile pregătirii profesionale inițiale și continue.

Criteriile impuse acestor „entități calificate” pentru a reprezenta în justiție, într-un domeniu complex și cu puternic impact social, sunt formale și insuficiente scopului pentru care au fost edictate.

2. S-au identificat mai multe interferențe cu dispozițiile CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ, respectiv:

a. Reprezentarea părții în procesul judiciar

Potrivit art. 80 alin. 1 CPC, *părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.*

Potrivit art. 83 CPC:

- (1) În fața primei instanțe, în apel, precum și în recurs, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.
- (2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.
- (3) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

Rezultă din textul de mai sus, că reprezentarea unei persoane fizice într-un proces judiciar poate fi realizată numai de un avocat sau de un alt mandatar, persoană fizică, care, dacă nu este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv cu persoana reprezentată și dacă nu este licențiat în drept, nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

Înființarea entităților calificate și atribuirea competenței de reprezentare a consumatorilor persoane fizice într-un proces judiciar încalcă dispozițiile de mai sus.

În toate cazurile, mandatul de reprezentare este unul expres, propunerea legislativă care reglementează posibilitatea unui consimțământ tacit la reprezentare fiind în contradicție cu principiile și normele care reglementează reprezentarea în procesul judiciar non penal.

În ceea ce privește acțiunile colective, potrivit art. 202 CPC:

- (1) În procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatarului, la domiciliul sau sediul acestuia.

(2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

Aceste prevederi sunt incompatibile cu acordarea tacită a mandatului de reprezentare către entitățile calificate.

Crearea de structuri colective care să instituie legătura între persoana vătămată și instanță este de natură a lipsi de eficiență și a îngreuna liberul acces la justiție.

b. Este de esența procesului judiciar civil egalitatea părților - potrivit art. 8 CPC, în procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Prin propunerile din proiectul de lege prin care se reglementează scutiri de taxe de timbru, în afara cadrului O.U.G. nr. 80/2013 și a O.G. nr. 51/2008, se încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 2 din proiectul de lege, potrivit căreia consumatorii la nivel individual vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu plătesc costurile de procedură, încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 3 din proiectul de lege, potrivit căreia prin derogare de la alin. (2), în circumstanțe excepționale un consumator individual vizat de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii poate fi obligat la plata costurilor de procedură generate ca urmare a conduitei deliberate sau neglijente a respectivului consumator, încalcă principiul egalității părților în fața legii și instituie criterii noi pentru completul de judecată, în aprecierea stabilirii obligației de suportare a cheltuielilor de judecată, discriminatorii și nepermise.

c. Celeritatea procedurală.

Chiar dacă celeritatea procedurală este reglementată și de Codul de procedură civilă român, actual context legislativ și mai ales social face inaplicabilă de cele mai multe ori această procedură. În acest context, instituirea unor norme speciale (art. 16 din propunerea legislativă) este menită să creeze inechități procedurale, discriminări între cetățeni, nepermise.

3. RAPORTUL CU O.U.G. NR. 51/2008

Instituirea prin proiectul de lege a scutirii de taxă de timbru, precum și a finanțării acțiunilor în instanță de către terți, reprezintă o derogare nepermisă și discriminatorie care aduce atingere egalității justițiabililor în fața legii. În același timp, finanțarea acțiunilor în instanță de către terți,

alocarea bugetară, finanțarea publică a acțiunilor, reprezintă probabil o premieră fără precedent în dreptul procesual român.

UNBR solicită următoarele:

1. Alocarea calității de entitate calificată pentru barouri;
2. Remunerarea avocaților din fondurile special constituite de ANPC, similar remunerării practicienilor în insolvență din fondurile special create de ORC;
3. Trebuie reanalizată oportunitatea necesității opiniilor unor specialiști care susțin asemenea demersuri.

4. Respectarea DIRECTIVEI (UE) 2020/1828 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 25 noiembrie 2020 privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE

La adoptarea Directivei au fost avute în vedere mai multe considerente, respectiv:

- a. O acțiune în reprezentare ar trebui să constituie ***o modalitate efectivă și eficientă de protejare a intereselor colective ale consumatorilor***. Aceasta ar trebui să le permită entităților calificate să acționeze cu scopul de a asigura respectarea de către comercianți a dispozițiilor relevante din dreptul Uniunii și să depășească obstacolele cu care se confruntă consumatorii în acțiunile individuale, cum ar fi obstacolele referitoare la incertitudinea cu privire la drepturile lor și cu privire la mecanismele procedurale disponibile, reticența psihologică de a acționa și rezultatul negativ al punerii în balanță a costurilor preconizate și a beneficiilor acțiunii individuale.
- b. ***Directiva nu ar trebui să înlocuiască mecanismele procedurale naționale existente pentru protecția intereselor colective sau individuale ale consumatorilor. Ținând seama de tradițiile juridice naționale, directiva ar trebui să lase la latitudinea statelor membre să aleagă dacă să conceapă mecanismul procedural pentru acțiuni în reprezentare, impus de prezenta directivă, ca parte a unui mecanism procedural existent sau a unui nou mecanism procedural pentru măsuri colective de încetare sau pentru măsuri colective reparatorii, ori ca mecanism procedural distinct, cu condiția ca cel puțin un mecanism procedural național pentru acțiuni în reprezentare să fie conform cu prezenta directivă.*** De exemplu, prezenta directivă nu ar trebui să împiedice statele membre să adopte acte legislative privind acțiunile în vederea obținerii unei decizii de constatare din partea unei instanțe sau a unei autorități administrative, chiar dacă prezenta directivă nu prevede norme privind astfel de acțiuni. Dacă la nivel național există mecanisme procedurale suplimentare față de mecanismul procedural impus de prezenta directivă, entitatea calificată ar trebui să poată alege mecanismul procedural la care să recurgă.
- c. ***În conformitate cu principiul autonomiei procedurale, prezenta directivă nu ar trebui să conțină dispoziții privind fiecare aspect al procedurii aferente acțiunilor în reprezentare.*** În consecință, este de competența statelor membre să stabilească norme, de exemplu privind

admisibilitatea, elementele de probă sau căile de atac aplicabile acțiunilor în reprezentare. Astfel, statele membre ar trebui să decidă, de exemplu, cu privire la gradul necesar de similitudine a cererilor individuale sau la numărul minim de consumatori vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii în scopul admitterii cauzei ca acțiune în reprezentare. Asemenea norme naționale nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a mecanismului procedural pentru acțiuni în reprezentare impus de prezenta directivă. În conformitate cu principiul nediscriminării, cerințele de admisibilitate aplicabile acțiunilor în reprezentare transfrontaliere concrete nu ar trebui să difere de cele aplicate acțiunilor în reprezentare interne concrete. O decizie de declarare a inadmisibilității unei acțiuni în reprezentare nu ar trebui să afecteze drepturile consumatorilor vizați de acțiune.

- d. Niciun criteriu aplicat pentru desemnarea entităților calificate pentru acțiunile interne sau transfrontaliere în reprezentare nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a acțiunilor în reprezentare prevăzute în prezenta directivă.

Prezenta analiză presupune luarea în considerare a câtorva texte din directivă, copiată de propunător și neadaptată realităților juridice și tradițiilor procedurale naționale:

Art. 1

(2) Prezenta directivă nu împiedică statele membre să adopte sau să mențină în vigoare mijloace procedurale pentru protejarea intereselor colective ale consumatorilor la nivel național. Cu toate acestea, statele membre se asigură că cel puțin un mecanism procedural care permite entităților calificate să introducă acțiuni în reprezentare în scopul atât al măsurilor de încetare, cât și al măsurilor reparatorii este în conformitate cu prezenta directivă. Punerea în aplicare a prezentei directive nu poate constitui un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I.

(3) Entitățile calificate sunt libere să aleagă orice mijloc procedural care le este disponibil în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor.

La o analiză atentă a textului Directivei, se poate trage câteva concluzii care ar trebui implementate prin legislația internă, și anume:

- mijloace procedurale pentru protejarea intereselor colective ale consumatorilor la nivel național pot fi păstrate, dacă acestea nu vin în contradicție cu scopul declarat al Directivei;
- statele membre trebuie să se asigure că există un mecanism procedural care permite entităților calificate să introducă acțiuni în reprezentare în scopul atât al măsurilor de încetare, cât și al măsurilor reparatorii. Propunerea legislativă analizată nu optimizează aceste mecanisme, ci din contră, oferă mai puține măsuri efective de protejare a drepturilor și intereselor consumatorilor;
- Directiva nu poate constitui un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I. Propunerea legislativă analizată, prin soluțiile propuse, este de natură a reduce sau minimaliza protecția consumatorilor: consacră o reprezentare

judiciară necalificată sau slab calificată, afectează dreptul al apărare în sens tehnic, prin mandatar avocat, creează situații discriminatorii, îngreunează procedura judiciară în această materie și creează „conflicte de legi” care vor afecta predictibilitatea și previzibilitatea textului legal.

Art. 10

(1) Statele membre se asigură că, în cazul în care o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii este finanțată de un terț, în măsura în care acest lucru este permis în conformitate cu dreptul intern, sunt evitate conflictele de interese și că finanțarea de către terți care au un interes economic în introducerea sau în rezultatul acțiunii în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu îndepărtează acțiunea în reprezentare de protecția intereselor colective ale consumatorilor.

Art. 20

(3) Statele membre pot stabili norme care să le permită entităților calificate să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe modice de înscriere sau taxe similare pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

De asemenea, coroborând dispozițiile art. 4 alin. (5) și (5) din Directiva (UE) 2020/1828 cu prevederile paragrafului (70) din aceeași directivă rezultă că legiuitorul național poate stabili un criteriu suplimentar pentru desemnarea unei entități calificate constând în aceea că:

“- entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;”

De subliniat faptul că singura modalitate legitimă prin care o entitate calificată poate face această dovada este reprezentată de existența unei colaborări cu o formă de exercitare a profesiei de avocat prin raportare la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată care prevăd faptul că avocatul are dreptul să reprezinte interesele unei persoane fizice.

Ca urmare, apreciem că este în interesul consumatorilor și se justifică pe deplin **completarea proiectului de act normativ după cum urmează:**

a). Introducerea la **art. 4 alin. (3) a literei g)** cu următorul conținut:

“g) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”

b). Introducerea la **art. 4 alin. (4) a literei e)** cu următorul conținut:

“e) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”.

Alte observații:

- *Legitimitatea procesuală a entităților calificate este reglementată în art. 37 Cod de procedură civilă.*

- *Necesitatea adoptării unor norme metodologice de către autoritățile și organismele public cu privire la desemnarea, retragerea și evaluarea entităților calificate.”*

CONCLUZIE:

Proiectul de lege analizat încalcă dispoziții care reglementează organizarea și exercitarea profesiei de avocat, încalcă dispoziții procedurale care reglementează desfășurarea procesului judiciar civil român, discriminând și afectând egalitatea cetățeanului în fața legii. Protecția juridică de care trebuie să beneficieze consumatorul, considerat persoană vulnerabilă, nu trebuie să între în conflict cu principii tradiționale din dreptul intern. În plus, există și alte categorii de persoane vulnerabile care nu se bucură de același tratament preferențial.

În acest sens, similar cu Baroul București, UNBR solicită ca la analizarea proiectului de lege să fie implicați și reprezentanți ai Corpului Profesional al Avocaților, pentru punerea de acord a proiectului cu observațiile și amendamentele sus indicate.

Vă mulțumim pentru cooperare!

Cu deosebită considerație,

**Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu**